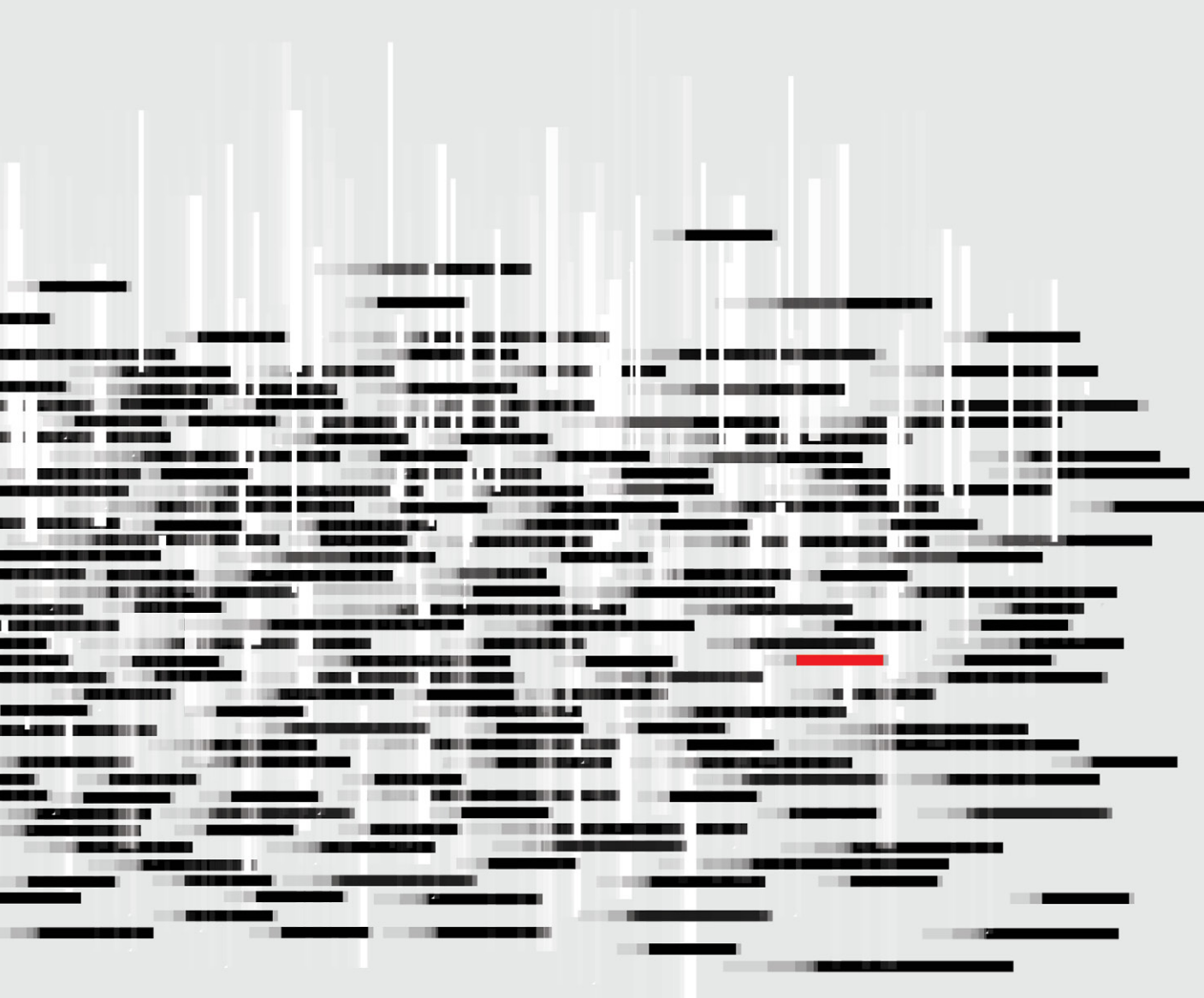

Cyfrowa pamięć regionu

10 LAT ŚLĄSKIEJ BIBLIOTEKI CYFROWEJ

Cyfrowa pamięć regionu

10 LAT ŚLĄSKIEJ BIBLIOTEKI CYFROWEJ

praca zbiorowa pod redakcją

Przemysława Bratkowskiego

Remigiusza Lisa

Marka Szulca

z Działu Mediów Cyfrowych „Digitarium” Biblioteki Śląskiej

Katowice 2016

© Biblioteka Śląska w Katowicach
Katowice 2016

Wydawca:

Biblioteka Śląska w Katowicach

Teksty dostarczyli Uczestnicy Śląskiej Biblioteki Cyfrowej

Korekta:

Jan Baron

Marek Szulc

Opracowanie graficzne oraz projekt okładki:

Przemysław Bratkowski

Skład DTP:

Marek Szulc

Autorem zdjęcia na stronie 5 jest Dawid Chalimoniuk

Autorką zdjęcia na stronie 6 i logotypu ŚBC jest Aleksandra E. Adamczyk z Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego

Obrazki na s. 59 i 78: *Freepik*

ISBN 978-83-64210-36-5

7	KRÓTKA HISTORIA ŚLĄSKIEJ BIBLIOTEKI CYFROWEJ	 Kliknij i przejdź do rozdziału
13	UCZESTNICY ŚLĄSKIEJ BIBLIOTEKI CYFROWEJ	
73	SPOŁECZNA PRACOWNIA DIGITALIZACJI ŚBC REGIONALNE CENTRUM WSPARCIA I KOMPETENCJI	
79	PROJEKTY UCZESTNIKÓW	
97	KOLEKCJE PRYWATNE	
105	STATYSTYKI	
111	KU PRZYSZŁOŚCI...	
115	BIBLIOGRAFIA	

Niewiele osób dziesięć lat temu wierzyło, iż taka biblioteka powstanie. Że stanie się też niezwykłą w swej istocie propozycją metodologiczną, atrakcyjną dla wielu podobnych przedsięwzięć. Szczególnie że stworzyły ją dwie instytucje – Biblioteka Śląska i Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego. Instytucje ważne i społecznie cenione. Wręcz niezbędne. A więc teoretycznie dla siebie konkurencyjne, niedopełniające się. Stereotypowe oczekiwania zakładają a priori konkurencyjność, sprzeczność, przeciwstawność interesów, zapominając o trzeciej zasadzie Newtona. Łatwo bowiem budować nowe jakości na prostym – i w rzeczy samej prymitywnym – włączaniu, przetwarzaniu, spajaniu w jedną całość grup czy instytucji. Gorzej – z zachowaniem ich specyficznej godności; z potwierdzeniem suwerenności współuczestników, odmienności zapatrywań oraz z podkreślaniem własnego, oryginalnego, niepowtarzalnego wkładu w to, co wspólne. Tego, co sprawia, iż każda z uczestniczących instytucji rozpoznawalna jest przez swoje dokonania.

U podstaw naszych poczynań legły więc szacunek dla autonomiczności i poszanowanie przeszłości, niezbywalnego dorobku uczestników, wreszcie budowanie nowego, a zarazem nowoczesnego przedsięwzięcia, atrakcyjnego dla przyszłych użytkowników.

Jednak celem była przyszłość. Ona determinowała wszystkie wielorakie i wielopostaciowe działania. Od dyskusji nad koncepcją, możliwościami zespołów, poprzez poszukiwania środków na ich realizację, aż po moment inauguracji i zwyczajną codzienność.

Taka była koncepcja projektu, lecz fundamentalną sprawą stało się przekonywanie doń partnerów; najpierw dwóch instytucji – Biblioteki Śląskiej oraz Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego, potem pozostałych przeszło sześćdziesięciu współuczestników.

Z ogromnym szacunkiem i uznaniem dla wyobraźni i odwagi inicjatorów myślę o tamtym czasie sprzed dekady. Wszak budowany był równocześnie nowy gmach uniwersyteckiej biblioteki, co wymuszało odmienne od dotychczasowych formy organizacji tej instytucji, ale też łączyło w jedną, spójną całość dwie różne biblioteki akademickie. Właśnie ten inicjalny moment w dużej mierze decydował o sukcesie i satysfakcji pomysłodawców Śląskiej Biblioteki Cyfrowej. Sprawdziła się też towarzysząca nam od początku zasada jedności w wielości.

Dzisiaj, po latach wspólnej pracy – tworzenia podstaw humanistyki cyfrowej – z satysfakcją spoglądamy na początek drogi, odwagę inicjatorów i zaufanie tych, co kontynuują i dalej wzbogacają zasoby Śląskiej Biblioteki Cyfrowej, bez której pejzaż intelektualny naszego środowiska byłby nad wyraz ubogi.

*prof. zw. dr hab. Jan Malicki
Dyrektor Biblioteki Śląskiej w Katowicach*

Biblioteka we współczesnym świecie, w którym powszechny dostęp do Internetu staje się obywatelskim prawem i życiową koniecznością zarazem, to nie tylko biblioteka, jaką znamy ze słownikowych definicji tego pojęcia. Zakorzenie w potocznej świadomości klasycznego jej wyobrażenia trwa już chyba tylko za sprawą osób, które dawno nie odwiedziły żadnej biblioteki.

Użytkownicy bibliotek wiedzą przecież doskonale, że za tym słowem kryje się dzisiaj coś zupełnie innego niż przykładowa słownikowa instytucja i jej budynek, gromadząca i udostępniająca „uporządkowany księgozbiór”. Widzimy bowiem pod tym pojęciem miejsce, które integruje rozmaite formy dostępu do zróżnicowanych zasobów – książkowych, informacyjnych, kulturowych. Ale nowoczesna biblioteka przekracza też ograniczenia swojej architektonicznej przestrzeni. Jej zbiory nie stoją wyłącznie na półkach, ale są w coraz większym zakresie zasobem wirtualnym.

Dzięki cyfrowej rzeczywistości kolejne źródła wychodzą dosłownie spod ziemi lub opuszczają równie niedostępne wieże, wydostają się z ukrycia magazynów. Kruchota papieru i kurz półek przestają być ograniczeniem w dostępie zarówno do tych najcenniejszych, jak i najbardziej zapomnianych, najgłębiej ukrytych dokumentów. Możliwość elektronicznego połączenia zasobów wielu bibliotek spełnia, jak zauważył celnie George Steiner, „marzenie Leibniza o Bibliotheca universalis, która cały zasób ludzkiej pamięci i wiedzy udostępni dla komputera stojącego na biurku w dowolnym punkcie świata”.

Biblioteka cyfrowa zwiększa szansę na dokonanie odkrycia, szansę na niespodziankę, na wydarzenie intelektualne, poznawcze, które jest nieprzewidywalne. Jeśli, jak chce cytowany już Steiner, to, co „zalega nieczytane i nawet nietknięte, ma trwać w stałej gotowości na podobieństwo owych odkopywanych w cesarskich grobach widmowych chińskich armii czekających na wezwanie”, albowiem każdy tom czy broszura „ma siłę zmartwychwstania”, to biblioteka cyfrowa na pewno zwiększa szansę i prawdopodobieństwo wielokrotnego spełniania się tej tezy.

Idea powołania Śląskiej Biblioteki Cyfrowej była więc jak najbardziej naturalnym następstwem rozwoju naszych bibliotek, udzieloną w porę regionalną odpowiedź na globalne wyzwanie.

*prof. dr hab. Dariusz Pawelec
Dyrektor Centrum Informacji Naukowej i Biblioteki Akademickiej*

Rozdział 1

Krótką historia Śląskiej Biblioteki Cyfrowej

10 lat Śląskiej Biblioteki Cyfrowej

PODPISANIE POROZUMIENIA O UTWORZENIU ŚLĄSKIEJ
BIBLIOTEKI CYFROWEJ, FOT. ANDRZEJ KOZIARA

➔ **KLIKNIJ TUTAJ
I PRZECZYTAJ TREŚĆ
POROZUMIENIA**

Śląska Biblioteka Cyfrowa powstała w 2006 r. dzięki współpracy bibliotekarzy Biblioteki Śląskiej w Katowicach i Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego. Obie instytucje posiadały uzupełniające się doświadczenia, przydatne w organizacji przedsięwzięcia zakładającego złożoną kooperację. Biblioteka Śląska dysponowała bogatym zbiorem piśmiennictwa regionalnego i uniwersalnego oraz doświadczeniami w digitalizacji i jej planowaniu. Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego od dawna realizowała projekty bibliotekarskie oparte na rozległej, akademickiej współpracy międzyinstytucjonalnej. Współpraca obu bibliotek zaowocowała opracowaniem Porozumienia o utworzeniu Śląskiej Biblioteki Cyfrowej, podpisanego 20 lipca 2006 r. przez prof.

Jana Malickiego, dyrektora Biblioteki Śląskiej oraz prof. Janusza Janeczka, rektora Uniwersytetu Śląskiego, zakładającego wypracowanie zasad uczestnictwa innych instytucji.

Uznano, że zamierzenie utworzenia zasobu regionalnego, obejmującego piśmiennictwo regionu historycznego Śląska i województwa śląskiego, wymaga przyjęcia bardzo otwartej, zdecentralizowanej formuły organizacyjnej. Została ona wraz z zasadami kooperacji opisana w Porozumieniu o współtworzeniu ŚBC. Formuła ta umożliwia regionalnym instytucjom kultury, edukacji i nauki, podzielającym cele ŚBC, łatwe przystąpienie do współtworzenia zasobu biblioteki. Instytucje – Uczestnicy ŚBC – mają pełną swobodę w zakresie doboru publikacji do digitalizacji, jej tempa, poszukiwania nowych zasobów i zawierania umów licencyjnych z innymi lokalnymi instytucjami oraz osobami prywatnymi (autorzy, regionaliści, kolekcjonerzy). Otwartość współpracy i autonomia Uczestników ŚBC w pozyskiwaniu zbiorów pozwoliły na

Projekty

Śląskiej Biblioteki Cyfrowej

Podpisanie Porozumienia
o utworzeniu Śląskiej Biblioteki
Cyfrowej (Biblioteka Śląska
i Uniwersytet Śląski)

Podpisanie umowy
o dofinansowaniu projektu:
[Dostosowanie Zasobu Śląskiej
Biblioteki Cyfrowej do Rozszerzonego
Dostępu Internetowego – RID](#)
(Uniwersytet Śląski)

Powstanie [Śląskiej
Internetowej Biblioteki
Zbiorów Zabytkowych](#)
(Biblioteka Śląska)

2006 lipiec

2008 styczeń

grudzień

2009
styczeń

lipiec

Powstanie [Społecznej
Pracowni Digitalizacji](#)
(Biblioteka Śląska)

Cyfrowy Beskidzki Świat –
digitalizacja najcenniejszych
zbiorów i regionalistów
(Książnica Beskidzka)

dotarcie do dokumentów z zasobów 230 – nie tylko regionalnych – instytucji, a także z kolekcji prywatnych. Upublicznione Porozumienie stało się inspiracją dla wielu ośrodków digitalizacji w kraju, które przyjęły podobnie otwartą organizację.

Ważną aktywnością osób zaangażowanych w tworzenie ŚBC była promocja przedsięwzięcia. W latach 2006–2016 członkowie Zespołu Koordynacyjnego przedstawili w ramach konferencji, szkoleń i warsztatów ponad 70 prezentacji ŚBC i projektów jej Uczestników w 30 miastach w Polsce i za granicą. Dzięki bliskiej współpracy z Polską Agencją Prasową i lokalnymi mediami informacje o bibliotece cyfrowej zamieszczano w krajowych i regionalnych publikatorach oraz portalach internetowych. Tematyka digitalizacji oraz organizacji i funkcjonowania ŚBC została wprowadzona do programu nauczania Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej UŚ. Po 10 latach istnienia ŚBC jej bibliografia to 119 pozycji: od niewielkich wzmianek w prasie codziennej do artykułów naukowych.

**KLIKNIJ TUTAJ
I ZOBACZ PREZENTACJE
WYĞŁOSZONE OD 2006 R.**

Obecnie ŚBC współtworzą 62 instytucje, z czego: 28 bibliotek publicznych wszystkich typów, 9 bibliotek akademickich państwowych, 9 bibliotek uczelni niepaństwowych, 8 instytucji kultury (m.in. Muzeum Śląskie, Muzeum Zamkowe w Pszczynie, Teatr Śląski), 1 publiczna placówka oświatowa, 4 stowarzyszenia, 1 instytucja państwowa (Archiwum), 1 instytut naukowy (GIG) oraz 1 związek wyznaniowy (Parafia Ewangelicko-Augsburska w Cieszynie). Jedna biblioteka publiczna (MiGBP Głubczyce) oraz jedna akademicka (Uniwersytet Opolski) zlokalizowane są na terenie województwa opolskiego.

Organizacyjnym koordynatorem ŚBC jest Biblioteka Śląska, która utrzymuje jej platformę serwerową i nieodpłatnie udostępnia ją Uczestnikom. Uczestnicy prowadzą własne programy digitalizacji, ustalają sprawy prawno-autorskie, publikują oraz zarządzają własną kolekcją w ŚBC.

W początkach ŚBC istotnym problemem było ustanowienie płynnej digitalizacji (braki sprzętowe i kadrowe) oraz kompetencyjne niedostatki Uczestników, którzy przystępowali do inicjatywy bez wystarczającego przygotowania. Dlatego w Bibliotece Śląskiej na przełomie lat 2007/2008 opracowano projekt Społecznej Pracowni Digitalizacji ŚBC, utworzonej dzięki funduszom Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego (Mecenat 2007). Pomimo stosunkowo skromnego wyposażenia i wielkości SPD jest kluczową komórką organizacyjną ŚBC. Dzięki projektowi z 2015 r. (WPR Kultura+, MKiDN) odnowiono całkowicie infrastrukturę SPD oraz poszerzono usługi dla Uczestników o użyczane stanowisko mobilne oraz skaner dzielowy A2.

Rozwój sieci informatycznej
oraz pracowni multimedialnej
i digitalizacji biblioteki
(Uniwersytet Opolski)

[Digitalizacja zbiorów
Książnicy Cieszyńskiej.
etap 1](#)

sierpień

2010

październik

2012

styczeń

2013

styczeń

lipiec

[Digitalizacja kronik
szkół katowickich](#)
(Związek Górnośląski)

Digitalizacja zbiorów
urzędów statystycznych
(Biblioteka Śląska)

Koncepcja projektowa:
Regionalny klaster
informacyjny
(Biblioteka Śląska)

Do jej zadań należy szeroko rozumiana edukacja instytucji – uczestników ŚBC – oraz ich pracowników w zakresie cyfrowych metod prezentacji zbiorów oraz ciągłe wspieranie ich prac poprzez konsultacje oraz udostępnianie sprzętu i oprogramowania. Jednocześnie w SPD, dzięki wytrwałej i pieczołowitej współpracy wolontariuszy, w tym szczególnie seniorów, tworzona jest duża część zasobu biblioteki cyfrowej. Świadcząc nieodpłatne usługi, pracownia istotnie obniżyła „próg wejścia” do grona instytucji tworzących regionalne zbiory cyfrowe.

PODPISANIE UMOWY NA REALIZACJĘ PROJEKTU ŚIBZZ, NA ZDJĘCIU: MINISTER MKIDN – BOGDAN ZDROJEWSKI, MARSZAŁEK WOJ. ŚLĄSKIEGO – BOGUSŁAW ŚMIGIELSKI ORAZ DYREKTOR BŚ – PROF. JAN MALICKI, FOT. JOANNA RZEPKA-RADŁOWSKA

SPD stanowi regionalne centrum kompetencji w zakresie digitalizacji dokumentów bibliotecznych.

Niezależnie od digitalizacji bieżącej uczestnicy ŚBC zrealizowali w ciągu 10 lat 13 projektów finansowanych ze źródeł zewnętrznych, zarówno krajowych (Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego), jak i europejskich (PO IiŚ, RPO SL). Dofinansowanie projektów w wysokości 12,5 mln zł pozwoliło na skokowy rozwój cyfrowych kolekcji, infrastruktury oraz kompetencji instytucji ŚBC. Uczestnicy bardziej zaawansowani i dysponujący własną infrastrukturą realizują też „wewnętrzne” projekty, nieposiadające finansowania zewnętrznego. Należało do nich unikalne przedsięwzięcie digitalizacji i udostępnienia kompletnego dorobku wydawniczego zbiorów urzędów statystycznych województw: śląskiego, opolskiego, małopolskiego i dolnośląskiego, a także realizacyjnie złożony projekt Regionalna prasa lokalna, prowadzony przez Bractwo Gwarków Związku Górnośląskiego dla województwa śląskiego i przez MiGBP w Głubczycach dla województwa opolskiego. Dzięki niemu zasób ŚBC wzbogacany jest o niszowe wydania tytułów prasy lokalnej, słabo reprezentowanej w obiegu czytelnictwem i z czasem całkowicie zanikającej.

Regionalna prasa lokalna
(Bractwo Gwarków,
Związek Górnośląski,
Miejska i Gminna Biblioteka
Publiczna w Głubczycach)

[Digitalizacja czasopism
regionalnych
z lat 1887–1939](#)
(Biblioteka Śląska)

2013

grudzień

2014

styczeń

czerwiec

sierpień

[Digitalizacja zbiorów
Książnicy Cieszyńskiej.
etap 2](#)

Twoja praca –
nasze wsparcie
(Arteria)

Śląska Biblioteka Cyfrowa to istotny wkład w rozwój sieci polskich bibliotek cyfrowych. Obok bogatego zasobu dokumentów oraz klastrowego i „fraktalnego” modelu organizacyjnego, to także wypracowanie dobrej praktyki dystrybucji kompetencji i wsparcia Uczestników, którzy dzięki temu sprawniej mogą realizować programy digitalizacji. Na długiej liście tego, co ŚBC dała środowisku polskich bibliotekarzy cyfrowych, są: tłumaczenia interfejsu na język niemiecki, czeski i francuski, propozycje rozwiązań mechanizmu koordynacji digitalizacji w Polsce, usprawnień interfejsu (nawigacja, listy wyszukiwawcze, wieloformatowość), nowe podejście do promocji inicjatywy oraz utworzenie krajowego miejsca komunikacji bibliotekarzy cyfrowych – Forum Biblioteka 2.0. ŚBC i jej działania to w końcu także materiał do badań naukowych i edukacji uniwersyteckiej.

Remigiusz Lis
pełnomocnik Dyrektora Biblioteki Śląskiej ds. Rozwoju,
kierownik Działu Mediów Cyfrowych „Digitarium” Biblioteki Śląskiej

ZESPÓŁ KOORDYNACYJNY ŚBC W LATACH 2010–2013, OD LEWEJ: MONIKA JĘDRALSKA, DR AGNIESZKA MAGIERA, DAWID ŚPIECHOWICZ, AGNIESZKA KOSZOWSKA, REMIGIUSZ LIS, DR AGATA DUDA-KOZA, DR BARBARA MARESZ, DR ANETA DRABEK, FOT. ANDRZEJ DELOCH

Przeciąg w mieście – warsztaty wspierające działania na rzecz osób niepełnosprawnych, w tym przewlekle chorych, poprzez integrację z otoczeniem i aktywizację społeczną (Arteria)

[Digitalizacja publikacji urzędowych wraz z modernizacją Społecznej Pracowni Digitalizacji](#)
(Biblioteka Śląska)

[Udostępnienie cieszyńskiego dziedzictwa piśmienniczego on-line](#)
(Książnica Cieszyńska)

grudzień **2015**

wrzesień

2016

wrzesień

[Digitalizacja zbiorów Książnicy Cieszyńskiej. etap 3](#)

[Poszerzenie i usprawnienie dostępu do zasobów ŚBC wraz z digitalizacją i udostępnieniem piśmiennictwa regionalnego](#)
(Biblioteka Śląska)

Koordynatorzy Śląskiej Biblioteki Cyfrowej

W latach 2007–2010

Marzanna Chmielarska – Biblioteka Wyższej Szkoły Biznesu w Dąbrowie Górniczej
dr Aneta Drabek – Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego (koordynator stały)
Monika Jędralska – Biblioteka Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu
Agnieszka Koszowska – Biblioteka Śląska
Remigiusz Lis – Biblioteka Śląska (koordynator stały)
dr Barbara Maresz – Biblioteka Śląska
Paweł Wantoła – Książnica Beskidzka

W latach 2010–2013

dr Aneta Drabek – Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego (koordynator stały)
dr Agata Duda-Koza – Biblioteka Śląska
dr Barbara Maresz – Biblioteka Śląska
dr Agnieszka Magiera – Biblioteka Śląska
Remigiusz Lis – Biblioteka Śląska (koordynator stały)
Dawid Śpiechowicz – Biblioteka Śląska

W latach 2013–2016

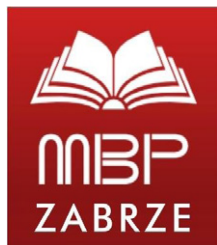
dr Aneta Drabek – Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego (koordynator stały)
Remigiusz Lis – Biblioteka Śląska (koordynator stały)
dr Barbara Maresz – Biblioteka Śląska
Mirośław Skibski – Bractwo Gwarków Związku Górnośląskiego
Ernest Strokosz – Biblioteka Śląska
Ewa Warząchowska – Biblioteka Akademii Muzycznej w Katowicach
Magdalena Woźniak – Biblioteka Śląska

Kolegium Naukowe ŚBC

prof. zw. dr hab. Wiesław Banyś – Uniwersytet Śląski
prof. zw. dr hab. Jerzy Gołuchowski – Uniwersytet Ekonomiczny
prof. zw. dr hab. Jan Malicki – Biblioteka Śląska
prof. dr hab. Dariusz Pawelec – Uniwersytet Śląski
dr Mirosława Podhajecka – Uniwersytet Opolski
prof. dr hab. Dariusz Rott – Wyższa Szkoła Humanitas w Sosnowcu
prof. dr hab. Andrzej Ślęzak – Politechnika Częstochowska
prof. zw. dr hab. Kazimiera Wódz – Wyższa Szkoła Biznesu w Dąbrowie Górniczej
prof. dr hab. n. med. Jan E. Zejda – Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach

Rozdział 2

Uczestnicy Śląskiej Biblioteki Cyfrowej

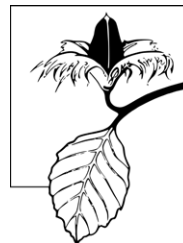
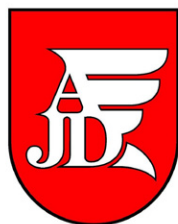

aspkatowice

Miejska Biblioteka Publiczna w Siemianowicach Śląskich

Muzeum
„Górnośląski Park
Etnograficzny
w Chorzowie”

Akademia
Techniczno-Humanistyczna
w Bielsku-Białej

Uczestnicy projektu
Śląska Biblioteka Cyfrowa

2006

05

Powstanie zespołu inicjatywnego
Biblioteki Śląskiej do spraw utworzenia
regionalnej biblioteki cyfrowej

07

[Biblioteka Śląska w Katowicach](#)
[Uniwersytet Śląski w Katowicach](#)
(Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego)

**Współpraca bibliotekarzy obu instytucji,
wypracowanie i podpisanie Porozumienia o utworzeniu ŚBC**

09

[Książnica Beskidzka](#)
Miejska Biblioteka Publiczna w Bytomiu
Miejska Biblioteka Publiczna w Rudzie Śląskiej
[Miejska Biblioteka Publiczna w Żorach](#)
Biblioteka Publiczna w Częstochowie
[Miejska Biblioteka Publiczna w Jaworznie](#)
Wyższa Szkoła Biznesu (Biblioteka Główna)
Miejska Biblioteka Publiczna w Tarnowskich Górach
[Wyższa Szkoła Humanitas w Sosnowcu \(Biblioteka\)](#)
Opracowanie i przyjęcie Porozumienia o współtworzeniu ŚBC

10

[Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Rybniku](#)
Biblioteka Miejska w Cieszynie
Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna
w Wodzisławiu Śląskim
[Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej](#)
(Biblioteka Główna)
[Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach](#)
(Biblioteka Główna)
[Miejska Biblioteka Publiczna w Jastrzębiu-Zdroju](#)
Miejska Biblioteka Publiczna w Piekarach Śląskich
Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Raciborzu
[Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach \(Biblioteka Główna\)](#)
Akademia Wychowania Fizycznego (Biblioteka Główna)
[Uniwersytet Opolski \(Biblioteka Główna\)](#)
[Politechnika Częstochowska \(Biblioteka Główna\)](#)
[Miejska Biblioteka Publiczna w Dąbrowie Górniczej](#)
[Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie](#)
(Biblioteka Główna)

ŚBC powiększa liczbę uczestników o kolejnych 14 organizacji

11

Miejska Biblioteka Publiczna w Zabrzu

02

2007

Pałac Młodzieży w Katowicach (Biblioteka)

05

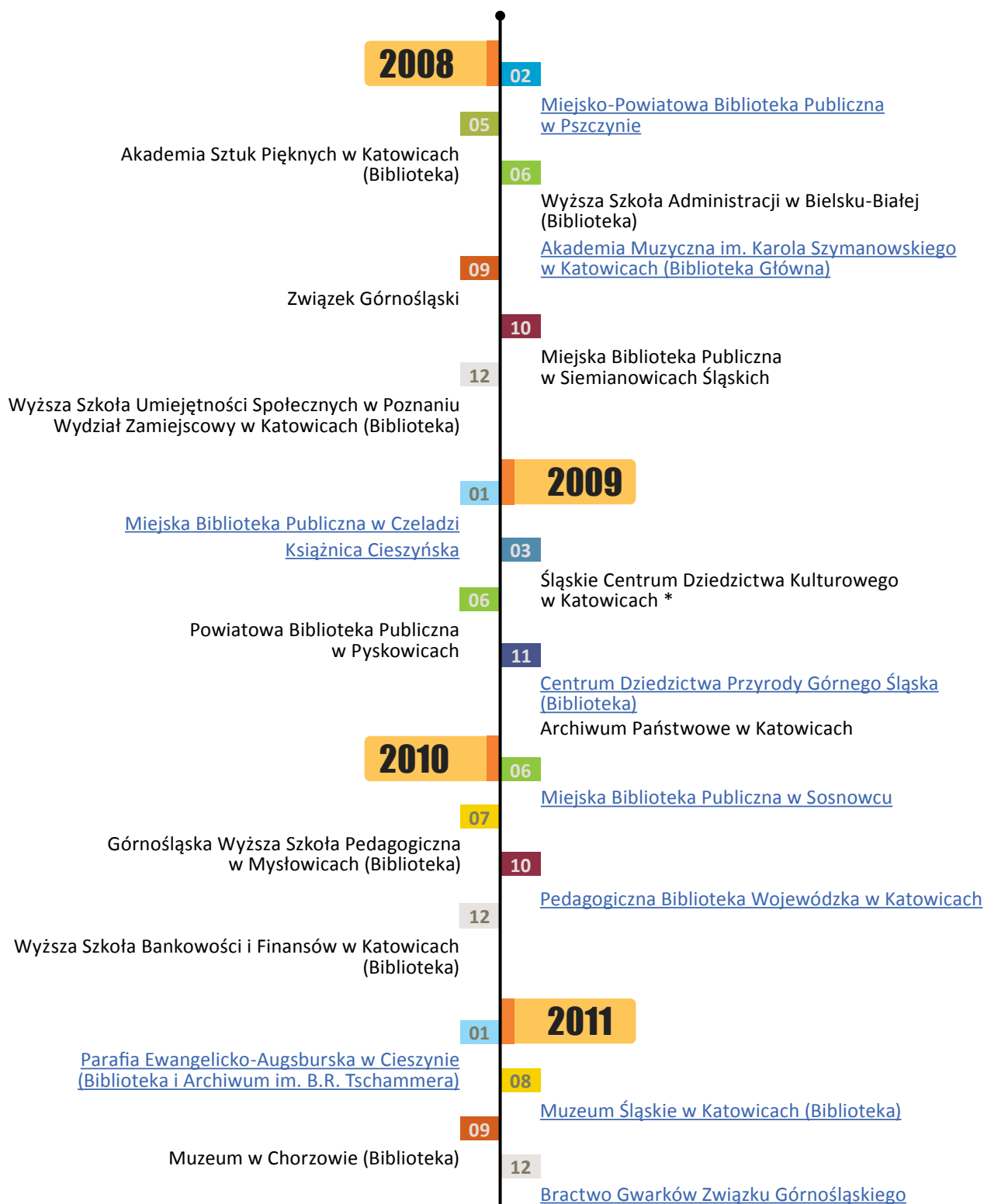
Wyższa Szkoła Bankowa w Poznaniu Wydział
Zamiejscowy w Chorzowie (Biblioteka)

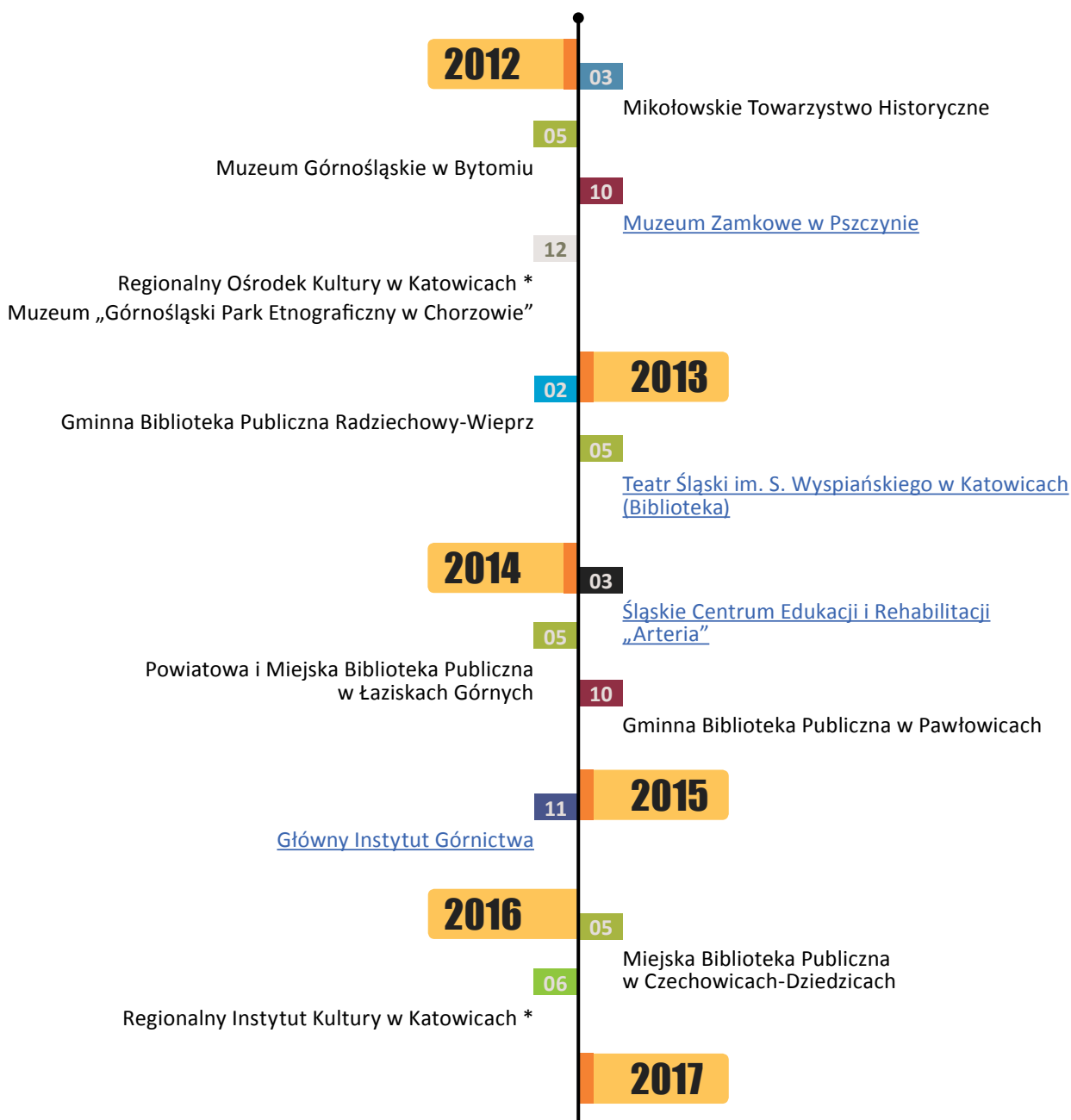
10

[Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna
w Głubczycach](#)

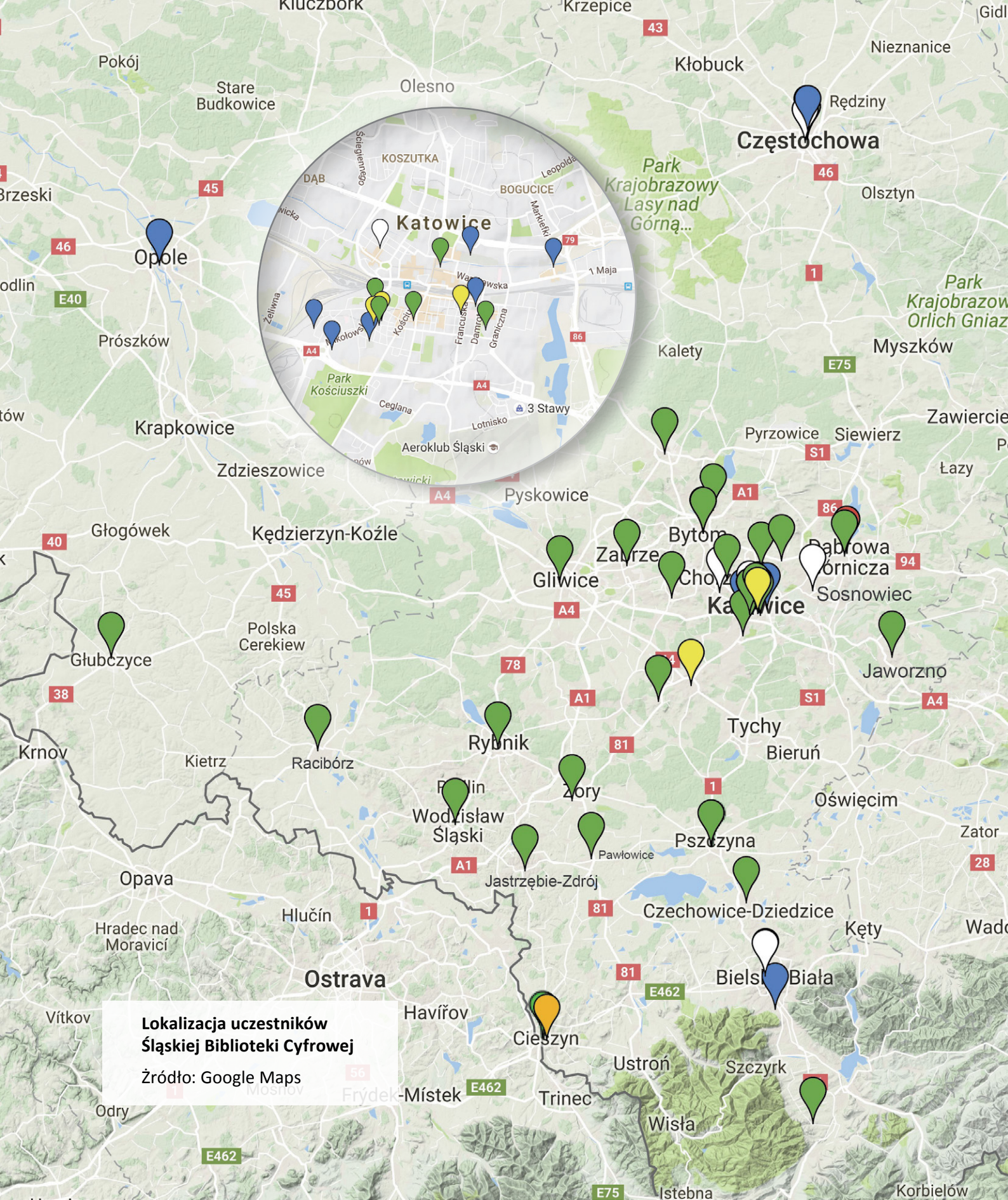
11

Wyższa Szkoła Lingwistyczna w Częstochowie
(Biblioteka)

* Śląskie Centrum Dziedzictwa Kulturowego w Katowicach oraz Regionalny Ośrodek Kultury w Katowicach w 2016 r. zostały połączone w Regionalny Instytut Kultury w Katowicach

Biblioteka Śląska w Katowicach – współzałożyciel Śląskiej Biblioteki Cyfrowej

Biblioteka Śląska w Katowicach jest największą biblioteką na Górnym Śląsku, aktywnie działającą wojewódzką samorządową instytucją kultury. Działa od ponad 90 lat, łącząc funkcje biblioteki regionalnej, publicznej i naukowej. Powstała w 1922 r. jako Biblioteka Sejmu Śląskiego, w 1936 r. przekształcona została w Śląską Biblioteką Publiczną, a od czasów powojennych funkcjonuje jako Biblioteka Śląska.

SIEDZIBA GŁÓWNA BIBLIOTEKI ŚLĄSKIEJ, FOT. PRZEMYSŁAW BRATKOWSKI

W 1934 r. książnica zaczęła pełnić funkcje biblioteki regionalnej i otrzymała przywilej egzemplarza obowiązkowego druków ukazujących się w województwie śląskim. Kolekcja Biblioteki, jedna z największych w Polsce o profilu śląskim, stanowi podstawę do badań naukowych nad historią i kulturą regionu oraz źródło dla „[Bibliografii Śląska](#)”, liczącej obecnie ok. 200 tys. opisów bibliograficznych.

Od 1998 r. biblioteka ma główną siedzibę w nowym, specjalnie dla niej wybudowanym gmachu, wyposażonym w nowoczesne technologie. Zatrudnia 220 osób różnych specjalności (m.in. bibliotekarzy, filologów,

historyków, informatyków, personel techniczny). Do dyspozycji czytelników pozostają dwie duże czytelnie (ogólna, z bogatym księgozbiorem podręcznym, i czasopism), czytelnie specjalistyczne i wypożyczalnia. Od 2000 r. pełni także funkcje biblioteki wojewódzkiej dla sieci bibliotek publicznych województwa śląskiego.

Biblioteka Śląska to także silny ośrodek kulturalny, skupiający środowiska pisarzy, plastyków, fotografików, muzyków. Organizuje szereg wydarzeń o zasięgu ponadregionalnym, z których najważniejsze to: Międzynarodowy Przegląd Ekslibrisu Drzeworytniczego i Linorytniczego, Ogólnopolski Festiwal Ekspresji Dziecięcej i Młodzieżowej, Śląski Wawrzyn Literacki, Śląska Fotografia Prasowa czy Katowickie Prezentacje Biblioteczne. Także merytoryczne aktywności biblioteki zostały poszerzone o edukację kulturalną i artystyczną dzięki utworzeniu w 2011 r. nowego działu – Domu Oświatowego Biblioteki Śląskiej. W tym roku wzmocniono również naukową działalność Biblioteki. Powstał Instytut Badań Regionalnych, dział, który utworzył [Encyklopedię Województwa Śląskiego](#) oraz [podręcznik edukacji regionalnej](#).

Według danych z końca 2015 r., zbiory biblioteki, włącznie z dokumentami zabytkowymi, liczyły blisko 2,5 mln woluminów i jednostek. Księgozbiór biblioteki ma charakter uniwersalny, na szczególną uwagę zasługują przede wszystkim zbiory druków śląskich i Śląska dotyczących, bogaty zasób tzw. zbiorów specjalnych oraz bogaty zbiór czasopism i książek z XIX i XX wieku.

W 2015 r. czytelnikom i instytucjom udostępniono ponad 425 tys. woluminów i jednostek, odnotowując ponad 211 tys. odwiedzin.

Prowadzona od 1998 r. digitalizacja zbiorów jest jedną z kluczowych kompetencji BŚ. Rozwinęła się w programy digitalizacji wraz z utworzeniem Śląskiej Biblioteki Cyfrowej w 2006 r., którą Biblioteka Śląska zainicjowała, organizacyjnie koordynuje i której platformę utrzymuje.

Digitalizacja obejmuje wszystkie rodzaje dokumentów bibliotecznych. Książnica systematycznie digitalizuje swoje najstarsze i najcenniejsze zbiory. Na mocy umów licencyjnych skanuje i publikuje zasoby innych instytucji (np. [Muzeum Miejskiego w Żywcu](#), urzędów statystycznych), stowarzyszeń (np. Ogólnopolskiego Stowarzyszenia „Rodzina Polityjna” w Katowicach) oraz osób prywatnych (np. kolekcjonera śląskiej grafiki Piotra Siemki). Przygotowanie cyfrowych zasobów jest prowadzone na bieżąco w ramach utworzonego w roku 2013 Działu Mediów Cyfrowych „Digitarium”, który zatrudnia 12 pracowników, wspieranych przez 14 wolontariuszy.

Wyboru i publikacji dokumentów dokonuje Dział Zbiorów Śląskich i Zbiorów Specjalnych. W latach 2007–2016 Biblioteka Śląska realizowała projekty cyfryzacji na łączną kwotę ok. 8,3 mln zł. Wkład Biblioteki Śląskiej w zasób ŚBC to obecnie 174 tys. na 248 tys. publikacji.

Na zbiory śląskie udostępniane w ŚBC składają się przede wszystkim:

- kolekcja czasopism XIX i XX w., w tym najstarsze górnośląskie czasopisma lokalne w języku polskim (m.in. [„Dziennik Górno-Szląski”](#), [„Tygodnik Polski Poświęcony Włościanom”](#), [„Zwiastun Górnośląski”](#)), prasa codzienna ([„Polonia”](#), [„Katolik”](#), [„Kattowitzer Zeitung”](#), [„Der Oberschlesische Wanderer”](#)), periodyki urzędowe (np. [„Śląskie Wiadomości Statystyczne”](#), [„Gazeta Urzędowa Województwa Śląskiego”](#)), naukowe ([„Zaranie Śląskie”](#), [„Rocznik Towarzystwa Przyjaciół Nauk na Śląsku”](#)), społeczno-kulturalne i religijne ([„Kuźnica”](#), [„Gość Niedzielny”](#), [„Powstaniec”](#), [„Fantana”](#)), kalendarze ([„Kalendarz Katolicki dla Ludu Górno-Szląskiego”](#), [„Der Landbote. Kalender für den Oberschlesischen Landmann”](#));

- kolekcja druków zwartych, w tym religijna i świecka produkcja wydawnicza górnośląskich oficyn wydawniczych z przełomu XIX i XX w. (oficyny Nowackich z Mikołowa, Piekar i Olesna, Karol Miarka z Mikołowa, Wydawnictwo „Katolik” z Bytomia, M. Rogier i F. Gielnik z Góry św. Anny i inne), literatura użytkowa (śpiewniki, podręczniki, elementarze, listowniki, księgi adresowe), literatura naukowa i społeczno-polityczna (np. plebiscytoria).

MAREK SZULC PRZY SKANERZE CRUSE, FOT. MICHAŁ KUSIAK

PRZEMYSŁAW BRATKOWSKI PRZY SKANERZE ZEUSCHEL OS14000, FOT. MICHAŁ KUSIAK

**KLIKNIJ TUTAJ
I CZYTAJ
MANUSKRYPT**

Zbiory specjalne prezentowane w ŚBC to: **stare druki**, zwłaszcza polonica i silesiaca XVI wieku (najstarszy druk pochodzi z 1474 r.); **rękopisy** (np. najstarszy i najcenniejszy manuskrypt z XV wieku *Miscellanea astrologica et alchymica*) historyczne dokumenty dotyczące Śląska i Zagłębia, a także egzemplarze z unikatowej kolekcji Biblioteki Teatru Lwowskiego; **zbiory kartograficzne** (m.in. zabytkowe atlasy wykonane przez kartografów i wydawców w XVI, XVII i XVIII wieku oraz mapy topograficzne Śląska); **zbiory ikonograficzne** przedstawiające Śląsk i Kresy Wschodnie (grafika, fotografie, pocztówki); **druki ulotne** z okresu I wojny światowej (głównie z terenu Zagłębia) oraz powstań i plebiscytu na Śląsku, a także afisze i programy teatralne; **druki muzyczne**.

*Remigiusz Lis, pełnomocnik Dyrektora Biblioteki Śląskiej ds. Rozwoju,
kierownik Działu Mediów Cyfrowych „Digitalium”
dr Agnieszka Magiera, starszy kustosz Działu Mediów Cyfrowych „Digitalium”
dr Barbara Maresz, kierownik Działu Zbiorów Specjalnych*

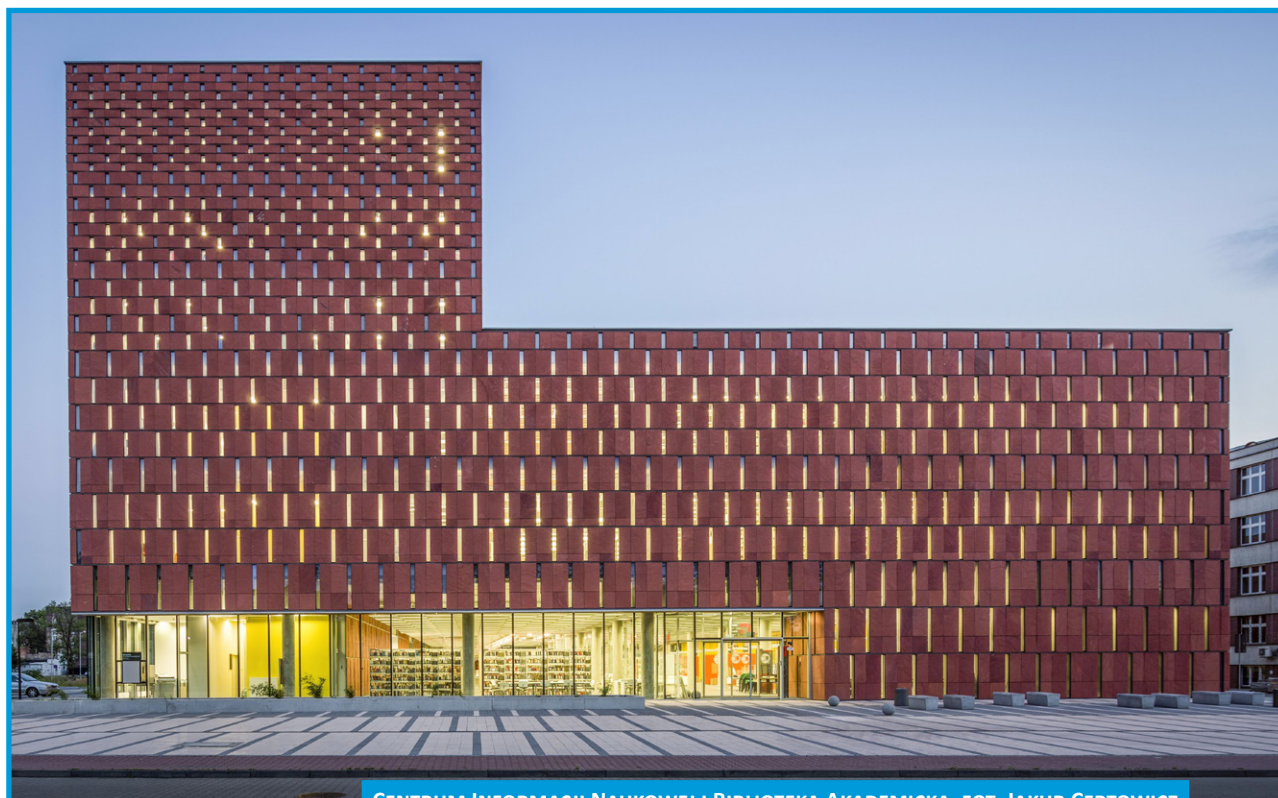
WOLONTARIUSZE I PRACOWNICY DZIAŁU MEDIÓW CYFROWYCH „DIGITARIUM” BIBLIOTEKI ŚLĄSKIEJ, FOT. KRYSZTOF SZCZĘSNY

Na zdjęciu od lewej w pierwszym rzędzie siedzą wolontariusze: **Maria Radecka, Jerzy Baran, Luiza Kubica, Eliza Bezner**; w drugim rzędzie siedzą wolontariusze: **Anna Henzel, Krystyna Sulwińska, Genowefa Dawid, Ewa Borowiec, Danuta Kreuschner-Smolka**; w trzecim rzędzie stoją pracownicy BŚ: **Magdalena Woźniak, Ewa Jedyńska, Ernest Strokosz, dr Agnieszka Magiera, Remigiusz Lis, Teresa Arsenicz, Urszula Witkowska**, wolontariusze: **Zofia Pająk, Anieli Jagoda, Barbara Juraszczyk, Jerzy Pomykała, Krystyna Zaciłona, Barbara Wiczorek** oraz **Patrycja Popowniak (BŚ)**; w czwartym rzędzie stoją pracownicy BŚ: **Przemysław Bratkowski, Magdalena Konopka, Michał Kusiak, Marek Szulc** oraz **Marian Jonek (wolontariusz)**.

Uniwersytet Śląski w Katowicach – współzałożyciel Śląskiej Biblioteki Cyfrowej

Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego

Uniwersytet Śląski w Katowicach to największa uczelnia w regionie. Istnieje od niespełna 50 lat, ale stanowi bardzo ważne ogniwo w polskim szkolnictwie wyższym i plasuje się wysoko w rankingach, zarówno tych, które oceniają potencjał naukowy, jak i tych, które skupiają się przede wszystkim na działalności dydaktycznej. Uniwersytet Śląski to 12 wydziałów zlokalizowanych w 4 miastach województwa śląskiego (Katowice, Sosnowiec, Chorzów i Cieszyn). Kształci studentów na 71 kierunkach, które obejmują 234 specjalności.

CENTRUM INFORMACJI NAUKOWEJ I BIBLIOTEKA AKADEMICKA, FOT. JAKUB CERTOWICZ

Sieć biblioteczna obejmuje Bibliotekę Uniwersytetu Śląskiego (główną), 9 bibliotek specjalistycznych oraz 3 biblioteki prowadzone na podstawie odrębnych umów. Zbiory biblioteczne Uniwersytetu Śląskiego to prawie 1,3 mln woluminów książek, czasopism, filmów, dokumentów dźwiękowych, dokumentów kartograficznych i innych, a także dostępne źródła elektroniczne (w tym bazy danych, czasopisma pełnotekstowe, wydawnictwa zwarte).

Od 27 września 2012 r. Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach wraz z Biblioteką Główną Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach prowadzi wspólną książnicę – Centrum Informacji Naukowej i Bibliotekę Akademicką (CINiBA).

Uniwersytet Śląski jest jednym ze współzałożycieli Śląskiej Biblioteki Cyfrowej na podstawie umowy podpisanej 20 lipca 2006 r. Prace nad zasobem włączanym do ŚBC prowadzone są przez dwie jednostki: Bibliotekę Uniwersytetu Śląskiego oraz Wydawnictwo UŚ. Biblioteka zajmuje się wyborem publikacji ze zbiorów, ustaleniem praw do dzieła, digitalizacją oraz publikacją w ŚBC. Wydawnictwo UŚ podpisuje umowy z autorami i przekazuje do biblioteki pliki z tekstami lub informację o tym, które prace opublikowane przez UŚ mogą znaleźć się w otwartym dostępie.

CZYTELNIJA W CENTRUM INFORMACJI NAUKOWEJ I BIBLIOTECE AKADEMICKIEJ, FOT. KRYSZYNA I ALEKSANDER RABJOWIE

Uniwersytet Śląski umieszcza w Śląskiej Bibliotece Cyfrowej następujące typy publikacji:

- publikacje ze zbiorów bibliotek UŚ, które trafiły do domeny publicznej,
- publikacje współczesne, na podstawie umów z autorami,
- prace doktorskie, które powstały na UŚ, a autorzy podpisali umowę na publikację w ŚBC,
- prace magisterskie, licencjackie i studenckie (na podstawie umowy z autorami),
- wybrane prace naukowe wydawane przez wydawnictwo uniwersyteckie,
- wybrane czasopisma wydawane przez UŚ.

Na kierunku Informacja naukowa i bibliotekoznawstwo w Instytucie Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej UŚ prowadzony był przedmiot „Biblioteki cyfrowe i digitalizacja zbiorów bibliotecznych”.

W ramach zajęć studenci byli zapoznawani z procesem digitalizacji, oprogramowaniem dLibra, modelem funkcjonowania bibliotek cyfrowych w kraju i na świecie. Praktycznym efektem zajęć był projekt polegający na zdigitalizowaniu wybranego dokumentu, który następnie umieszczany był w ŚBC. Studenci przygotowali kilkadziesiąt książek.

W 2010 r. Uniwersytet Śląski otrzymał dofinansowanie w ramach projektu pod nazwą „[Dostosowanie zasobu Śląskiej Biblioteki Cyfrowej do rozszerzonego dostępu internetowego – RID](#)”, który zakładał utworzenie systemu serwerów wspomagających wprowadzanie danych do ŚBC.

Wśród publikacji, które cieszą się największym zainteresowaniem osób korzystających z ŚBC, są:

- rozprawy doktorskie (wśród nich najpopularniejsza: [Zreformowany system edukacji i jego wpływ na kształcenie i wychowanie dzieci w publicznych szkołach podstawowych. Studium politologiczne](#)),
- książki adresowe (np. [Księga adresowa Województwa Śląskiego rok 1926/1927](#)),
- monografie naukowe z serii „Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego” (np. [Na ziemskich i niebieskich szlakach: studia o poezji Franciszka Zabłockiego i Franciszka Dionizego Książnika](#)),
- źródła historyczne, przewodniki, spisy (np. [Alphabetisch-statistisch-topographische Uebersicht der Dörfer, Flecken, Städte und andern Orte der Königl. Preuss. Provinz Schlesien](#)).

**KLIKNIJ TUTAJ
I CZYTAJ
DOKTORAT**

Wkład Uniwersytetu Śląskiego w tworzenie ŚBC to digitalizacja publikacji ze zbiorów bibliotecznych, szerzenie idei wolnego dostępu, upowszechnianie dorobku naukowego, udostępnianie wyników badań prowadzonych w ramach studiów na wszystkich poziomach, nauczanie studentów procesu digitalizacji oraz tworzenia bibliotek cyfrowych, prowadzenie zajęć praktycznych, polegających na wyszukiwaniu publikacji w ŚBC, opracowanie publikacji w katalogu Nukat i katalogu lokalnym UŚ (w opisach znajdują się odpowiednie przekierowania do pełnych tekstów zamieszczanych w ŚBC), a także współtworzenia takich źródeł informacji, jak Europeana, DART-Europe E-theses, WorldCat.

Aneta Drabek

kustosz dyplomowany Departamentu Udostępniania Zbiorów i Informacji Naukowej
Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego

STARODRUKI PO KONSERWACJI, FOT. MARCIN TWARDZIK

Książnica Beskidzka

Książnica Beskidzka jest największą biblioteką w południowej części województwa śląskiego (do 1998 r. działała pod nazwą Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Bielsku-Białej). W strukturze Książnicy działa Biblioteka Główna, Dział Zbiorów Specjalnych, 17 filii i 6 specjalistycznych punktów bibliotecznych. Jedna z filii – Integracyjna – przystosowana jest do potrzeb czytelnika niedowidzącego i niewidomego. Biblioteka rejestruje rocznie średnio 45 tys. aktywnych użytkowników, którym daje możliwość skorzystania z różnorodnych zbiorów, liczących ponad 600 tys. woluminów.

Książnica Beskidzka stanowi ważne ogniwo procesu edukacyjnego i kulturotwórczego. Jest podstawowym warsztatem informacyjnym dla społeczności lokalnej. Szeroki zakres działalności, jako centrum informacji, edukacji i kultury, obowiązuje ją do prowadzenia prac, związanych z upowszechnianiem czytelnictwa, diagnozowaniem i określaniem potrzeb w zakresie dostępu do wiedzy i kultury, a także inicjowania oraz opracowywania planów i programów działań edukacyjnych, kulturalnych, monitorowania jakości prowadzonych usług i doskonalenia zawodowego bibliotekarzy.

Program kulturalno-edukacyjny realizowany przez Książnicę Beskidzką adresowany jest do wszystkich mieszkańców Bielska-Białej i okolic, niezależnie od wieku, statusu społecznego, wykształcenia, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży. Działalność kulturalno-edukacyjna realizowana jest w Bibliotece Główniej i jej filiach. Przybiera w większości przypadków sprawdzone od lat formy pracy, takie jak: wystawy, odczyty, prelekcje, wykłady, warsztaty, promocje książek, konkursy literackie i czytelnicze oraz imprezy okolicznościowe.

ORATIONUM CYCERONA,
FOT. KINGA ORAWSKA

W Książnicy Beskidzkiej działa Galeria Książnicy, Salonik Literacki oraz Piwnica Literacka. Przygotowywane imprezy cieszą się dużym zainteresowaniem zarówno osób dorosłych, jak i dzieci i młodzieży.

To, co wyróżnia Książnicę na tle innych bibliotek, to program współpracy transgranicznej, realizowany nieprzerwanie od 2000 r. we współpracy z bibliotekami ze Słowacji (Krajska knižnica w Žiline) Czech (Městská knihovna Frýdek-Místek) oraz Węgier (Verseghy Ferenc Könyvtár w Szolnok).

Współpraca ze Śląską Biblioteką Cyfrową trwa od 2006 r. Do tej pory (listopad 2016 r.) umieszczono w niej ponad 3,5 tys. publikacji (cały czas dodawane są kolejne), w tym: starodruki, czasopisma lokalne, bibliografia regionalna, rękopisy, kolekcja Emila Zegadłowicza. Opracowaniem materiałów dla Śląskiej Biblioteki Cyfrowej zajmuje się zespół złożony z pracowników działów Zbiorów Specjalnych, Informacyjno-Bibliograficznego i Zbiorów Regionalnych oraz Informatyki.

W pierwszej kolejności do digitalizacji kierowane były najstarsze zbiory Książnicy. Niektóre starodruki, ze względu na stan ich zachowania, przed publikacją musiały zostać poddane konserwacji. Trudności w opracowaniu sprawiały starodruki bez karty tytułowej, wymagające czasochłonnej identyfikacji. W niektórych przypadkach konsultowano się z Biblioteką Kórnicką PAN. Ciekawostką jest starodruk z XVI w. oprawiony w kartkę z rękopisu na pergaminie, być może starszego niż książka.

Następnie udostępniono kolekcję Emila Zegadłowicza: listy i rękopisy, wydania książkowe z początku XX w., w tym egzemplarze numerowane i podpisane przez autora, przeznaczone do użytku prywatnego, ocalałe przed konfiskatą cenzury. Wcześniej konieczne było pozyskanie od spadkobierców pisarza i ilustratorów zgody na publikację. Stosowna umowa została też podpisana z „[Kroniką Beskidzką](#)”, co umożliwiło czytelnikom dostęp do numerów archiwalnych od 1956 r.

Skanowanie starodruków było realizowane przy wieloletniej współpracy z firmą Digital Center i dzięki pozyskaniu środków ministerialnych programu „Dziedzictwo kulturowe”.

*Kinga Orawska, bibliotekarz systemowy
Katarzyna Ruchała, kierownik Działu Promocji, Animacji i Marketingu*

**KLIKNIJ TUTAJ I ZOBACZ
SPOT PROMOCYJNY
„BIBLIOTEKA NIE GRYZIE”**

CZYTELNIĄ PRASY CODZIENNEJ, FOT. ARCH. KSIĄŻNICY BESKIDZKIEJ

Miejska Biblioteka Publiczna w Żorach

Miejska Biblioteka Publiczna w Żorach dołączyła do grona uczestników Śląskiej Biblioteki Cyfrowej we wrześniu 2006 r. Od tego czasu trwają prace nad sukcesywnym włączaniem publikacji, będących w zbiorach żorskiej biblioteki, do zasobów ŚBC. Są to wydawnictwa zwarte, opisujące głównie historię miasta i jego mieszkańców. Oprócz tego publikujemy książki autorstwa żorzan, których tematyka dotyczy zarówno regionu, jak i zagadnień pozalokalnych. W celu zwiększenia dostępności zasobów naszej biblioteki umieszczamy zdigitalizowane pozycje o tematyce regionalnej na stronie internetowej (w formacie PDF).

Tworzenie zbiorów jest procesem wieloetapowym. W związku z tym, że Biblioteka w Żorach nie dysponuje zbiorami, które znajdują się w domenie publicznej, musimy pozyskiwać od właścicieli praw autorskich zgody na publikację dzieł współczesnych. Gdy biblioteka uzyska stosowne prawa, zaczyna proces digitalizacji, który polega na przekształcaniu wersji drukowanej w cyfrową. Dlatego dotychczas udostępniamy w sieci głównie dzieła współczesne. Tutaj należą się ogromne podziękowania autorom, instytucjom i władzom miejskim, za udostępnianie licencji i praw autorskich do publikacji utworów.

MIROSLAW MILLI PRZY STANOWISKU DO DIGITALIZACJI, FOT. PIOTR TENCZYK

Proces digitalizacji byłby znacznie utrudniony, gdyby nie współpraca Miejskiej Biblioteki Publicznej w Żorach z Towarzystwem Miłośników Miasta Żory, Urzędem Miasta, Muzeum Miejskim w Żorach, Miejskim Ośrodkiem Kultury, placówkami edukacyjnymi oraz autorami publikacji. Od początku działań w zakresie digitalizacji za jej przebieg odpowiada starszy kustosz Miroslaw Milli, który z wielką starannością systematycznie włącza kolejne publikacje do zasobów ŚBC. Jak dotąd zostało opublikowanych 76 książek, a najczęściej czytana jest pozycja ks. Augustyna Weltzla *Historia miasta Żory na Górnym Śląsku*.

**KLIKNIJ TUTAJ
I CZYTAJ „HISTORIĘ
MIASTA ŻORY”**

Uczestnictwo w ŚBC jest ważnym elementem działalności naszej instytucji, ponieważ pozwala na promowanie historii regionalnej miasta Żory i okolic, a także na upowszechnienie wiedzy specjalistycznej.

Aleksandra Zawalska-Hawel
dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej w Żorach

Miejska Biblioteka Publiczna w Jaworznie

Historia założenia Miejskiej Biblioteki Publicznej w Jaworznie sięga 1949 r. Już od początków swojego istnienia instytucja przykładła sporą wagę do utrwalania i rozpowszechniania tradycji lokalnych. Misja biblioteki brzmi następująco: *Pomagać Mieszkańcom, zdobywać wiedzę, by wzbogacić ich życie, zapewniając dostęp do edukacji, kultury i informacji poprzez multimedialne zasoby oraz przyjazne, oparte na nowoczesnych technologiach usługi, dostosowane do zmieniających się potrzeb użytkowników.* Wraz z otwarciem w 2007 r. nowoczesnego budynku, zlokalizowanego przy Rynku Głównym, realizacja statutowych zadań biblioteki, właśnie za pośrednictwem nowoczesnych technologii, stała się w pełni możliwa.

BUDYNEK BIBLIOTEKI, FOT. MBP W JAWORZNIE

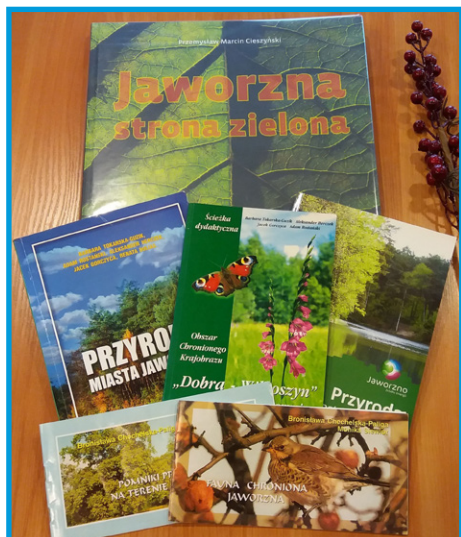
Jednostką odpowiedzialną za gromadzenie, opracowanie, przechowywanie (także w formie zdigitalizowanej) oraz udostępnianie dokumentów życia społecznego w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Jaworznie jest Dział Informacji Regionalnej. Obecnie Dział – wraz z podlegającym mu Punktem Informacji Turystycznej – tworzą 4 osoby, które zajmują się opracowaniem, digitalizacją, udostępnianiem i udzielaniem informacji oraz prowadzeniem lekcji bibliotecznych o tematyce lokalnej i regionalnej. Przy pracach digitalizacyjnych pomagają także stażyści, praktykanci oraz wolontariusze.

Współpracę ze Śląską Biblioteką Cyfrową Dział Informacji Regionalnej podjął w 2011 r., sukcesywnie publikując najbardziej interesujące dokumenty, mające związek z Jaworzniem i okolicami. Dotyczą one zarówno zagadnień historycznych, gospodarczych, kulturalnych, jak i jaworznickich twórców. Pracownicy dokładają starań, aby w Śląskiej Bibliotece Cyfrowej znalazły się zarówno wydawnictwa zwarte, jak również czasopisma,

pocztówki i inne typy zbiorów. Dział prowadzi korespondencję w celu nawiązania współpracy i uzyskania zgody lokalnych twórców na zamieszczenie kolejnych publikacji w Śląskiej Bibliotece Cyfrowej. Najbardziej interesujące spośród zamieszczonych przez nas dzieł to: [110 lat Jaworzna w fotografii](#), [160 lat Kolei Żelaznych](#), [Ikonaografia dawnego Jaworzna](#), [Obóz dwóch totalitaryzmów. Jaworzno 1943–1956. Materiały z konferencji naukowej: Historia martyrologii i obozów odosobnienia w Jaworznie w latach 1939–1956. Cz. 1–2](#).

**KLIKNIJ TUTAJ I CZYTAJ
„110 LAT JAWORZNA
W FOTOGRAFII”**

Miejska Biblioteka Publiczna w Jaworznie włączyła się również do współtworzenia kolekcji „Natura”, przekazując materiały cyfrowe z zakresu środowiska naturalnego Jaworzna i Górnego Śląska – obszarów chronionych oraz najbardziej interesujących pod względem różnorodności biologicznej, nieocenionej wartości ekologicznej czy atrakcyjności turystycznej. Planowane jest także nawiązanie trwałej współpracy z Ośrodkiem Edukacji Ekologiczno-Geologicznej w Jaworznie w celu dalszego wzbogacania kolekcji. Pracow-

STANOWISKO DIGITALIZACYJNE, FOT. MBP W JAWORZNIE

nicy Miejskiej Biblioteki Publicznej w Jaworznie co roku biorą udział w spotkaniach podsumowujących działalność Śląskiej Biblioteki Cyfrowej, organizowanych przez Bibliotekę Śląską w Katowicach. Nawiązaliśmy także kontakt ze Społeczną Pracownią Digitalizacji Śląskiej Biblioteki Cyfrowej, która zawsze służy nam fachową poradą i pomocą w sprawach związanych z przygotowaniem zdigitalizowanych publikacji zgodnie z ustalonymi standardami.

Dział Informacji Regionalnej prowadzi również własne Archiwum Cyfrowe, udostępniane w trybie offline na specjalnie do tego celu przeznaczonym stanowisku komputerowym. Celem tej kolekcji jest dokumentacja szczegółowej wiedzy o naszym mieście i regionie – na podstawie artykułów z czasopism lokalnych i ogólnopolskich oraz dokumentów życia społecznego. Archiwum Cyfrowe pozwala w sposób łatwy, skuteczny i bezpieczny dotrzeć do całości zdigitalizowanych przez Dział materiałów, zebranych, opracowanych i zgromadzonych w jednym miejscu. Prowadzenie prac digitalizacyjnych na potrzeby Śląskiej Biblioteki Cyfrowej oraz Archiwum Cyfrowego Miejskiej Biblioteki Publicznej w Jaworznie na stałe wpisało się w grafik zadań Działu Informacji Regionalnej.

Alicja Pacyniak
Dział Informacji Regionalnej

Wyższa Szkoła Humanitas w Sosnowcu

Biblioteka

Wyższa Szkoła Humanitas w Sosnowcu powstała 23 kwietnia 1997 r. pod nazwą Wyższa Szkoła Zarządzania i Marketingu. Jednak jej początki sięgają 1990 r., kiedy funkcjonowało Centrum Szkolenia AWANS. WSH była pierwszą niepubliczną szkołą wyższą w Sosnowcu i drugą w Zagłębiu.

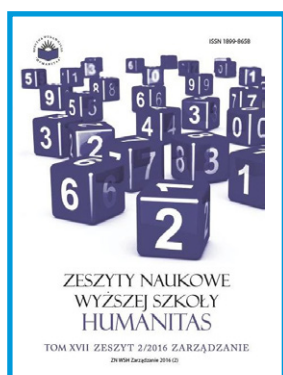

W chwili obecnej Humanitas to 10 kierunków kształcenia, w tym 6 kierunków magisterskich, ponad 50 specjalności i około 55 kierunków studiów podyplomowych. To także bogata oferta szkoleń i szereg propozycji dla najmłodszych oraz ich rodziców, a nawet dziadków. Uczelnia ta konsekwentnie buduje w regionie swoją pozycję ośrodka akademickiego, zapewniając tym samym transfer wiedzy do praktyki, jak i rozwój społeczności i kultury lokalnej. W związku z tym udział w projekcie cyfryzacji zasobów dorobku kultury i nauki, jakim jest Śląska Biblioteka Cyfrowa, w sposób naturalny wpisał się w działalność uczelni.

WSH, jako jednostka aktywna i prorozwojowa, na stałe wpisana w panoramę instytucji naukowych województwa śląskiego, przystąpiła do projektu Śląskiej Biblioteki Cyfrowej 28 września 2006 r. Działania redakcyjne i administracyjne na rzecz ŚBC zostały podjęte przez pracowników Biblioteki WSH i Oficyny Wydawniczej „Humanitas”.

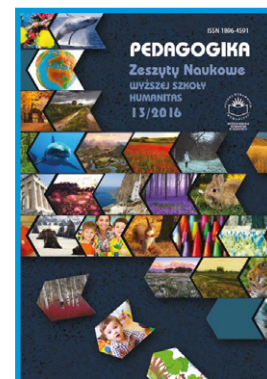
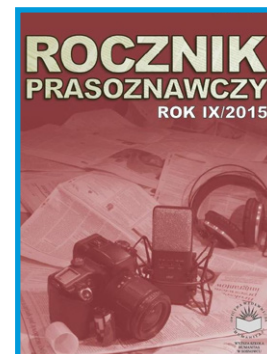
Od tego momentu zasoby ŚBC są regularnie wzbogacane o elektroniczne kopie skryptów, podręczników i czasopism naukowych wydawanych przez Oficynę Wydawniczą „Humanitas”, a także inne materiały wykorzystywane w procesie dydaktycznym, autorstwa pracowników naukowych WSH. Publikacje te umieszczane są w kolekcji „Materiały dydaktyczne i naukowe”, a wśród nich znajdują się takie tytuły, jak:

- „De Doctrina Europea” (2004–2010),
- „Humanitas Journal of European Studies” (2007–2008),
- *Jak możliwy jest dialog? Księga Jubileuszowa dedykowana prof. dr. hab. Jerzemu Koplowi – JM Rektorowi Wyższej Szkoły Humanitas w 70. rocznicę urodzin,*
- „Problemy Komunikacji Społecznej” (2009–2010),
- „Regionalne Studia Polityczne Humanitas” (2010),
- „Rocznik Administracji i Prawa” (2000–2015),
- „Rocznik Prasoznawczy” (2007–2015),
- „Zarządzanie i Marketing” (2006–2007),
- „Zeszyty Naukowe WSiM. Informatyka, Matematyka” (2003),
- „Zeszyty Naukowe WSiM. Zarządzanie i Marketing” (2000–2005),
- „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Humanitas. Pedagogika” (2006–2016),
- „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Humanitas. Zarządzanie” (2007–2016).

Wszystkie publikacje Oficyny Wydawniczej „Humanitas” stanowią cenne źródło wiedzy zarówno dla naukowców, jak i studentów. Wśród publikacji zamieszczanych w ŚBC znajdują się czasopisma naukowe, które dzięki wieloletnim staraniom i rzetelnej pracy autorów i redaktorów znalazły się na liście punktowanych czasopism naukowych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego („Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Humanitas. Zarządzanie” – 8 punktów, „Roczniki Administracji i Prawa” – 7 punktów, „Rocznik Prasoznawczy” – 7 punktów, „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Humanitas. Pedagogika” – 7 punktów).

Czasopisma te stanowią główne forum prezentacji wyników badań prowadzonych na uczelni oraz miejsce dyskusji o najważniejszych problemach i wyzwaniach współczesnej nauki.

**KLIKNIJ TUTAJ
I CZYTAJ „JAK MOŻLIWY
JEST DIALOG...”**

Od niedawna Wyższa Szkoła Humanitas dodaje do zbiorów ŚBC także archiwalne numery tygodnika „Wiadomości Zagłębia”. Jest to periodyk informacyjno-publicystyczny o charakterze regionalnym, poświęcony problematyce regionu Zagłębia Dąbrowskiego. Ukazuje się on od 1 maja 1956 r., Wyższa Szkoła Humanitas jest jego wydawcą od 2007 r. W wersji papierowej tygodnik funkcjonował do 2013 r., obecnie dostępny jest wyłącznie w Internecie [w formie portalu](#). Numery archiwalne są cennym źródłem informacji na temat historii kultury i życia społecznego Zagłębia Dąbrowskiego.

Wyższa Szkoła Humanitas w ciągu 10 lat funkcjonowania Śląskiej Biblioteki Cyfrowej wprowadziła do jej zasobu ponad 960 publikacji.

*Małgorzata Caban, dyrektor Biblioteki i Oficyny Wydawniczej „Humanitas”
Izabela Jurczak, kustosz*

Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Rybniku

Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna im. Konstantego Prusa w Rybniku dołączyła do grona uczestników Śląskiej Biblioteki Cyfrowej 3 października 2006 r. W lipcu 2009 r. reprezentująca bibliotekę Stanisław Adamek odebrała emblematy ŚBC z rąk Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego – Bogdana Zdrojewskiego.

Latem 2013 r. rybnicka księżnica stawiała swoje pierwsze digitalizacyjne kroki. W lipcu ekipa bibliotekarzy uczestniczyła w czteroetapowym szkoleniu z zakresu digitalizacji zbiorów w Społecznej Pracowni Digitalizacji. Pierwszymi publikacjami naszej jednostki były druki zwarte dotyczące historii powiatu rybnickiego, a wśród nich bezcenna książka: *Dzieje miasta Rybnika i dawniejszego państwa rybnickiego na Górnym Śląsku. Na podstawie wydanej w 1861 r. Kroniki Franciszka Idzikowskiego*.

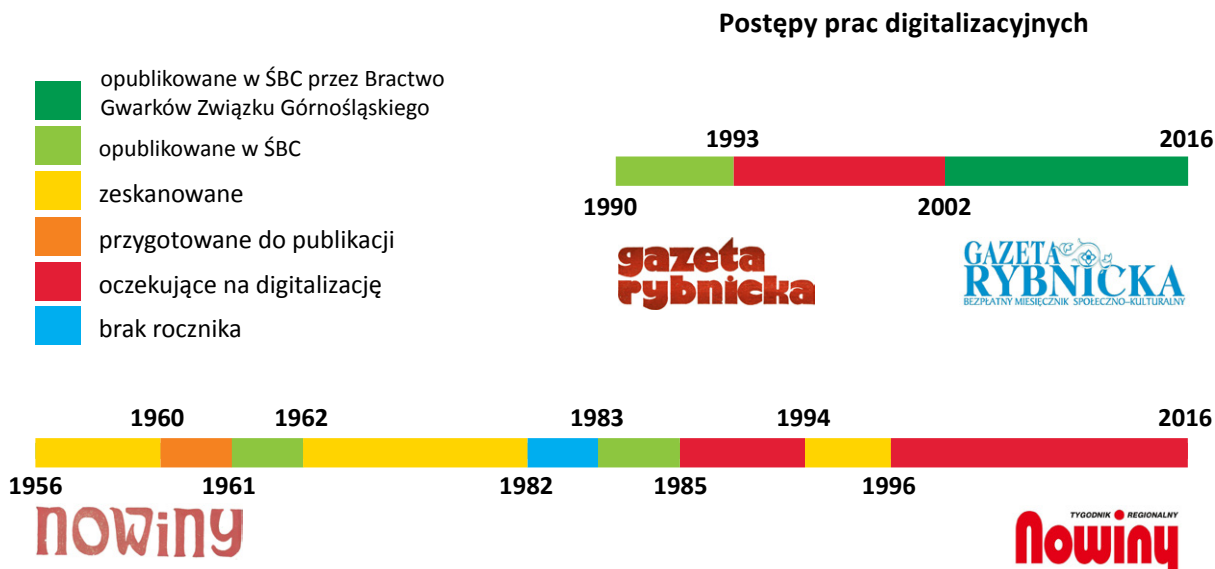
We wrześniu 2015 r. przy Czytelni rybnickiej biblioteki powstało kompleksowo wyposażone stanowisko digitalizacyjne. Odtąd prace mogły już ruszyć pełną parą. W ciągu roku na stronie ŚBC pod szyldem PiMBP w Rybniku ukazało się w sumie ponad 200 publikacji. Od początku działalności priorytetem dla naszej pracowni jest digitalizacja wydawnictw ciągłych o zasięgu powiatowym, a w pierwszej kolejności tygodnika regionalnego „*Nowiny*”. Rybnicka biblioteka jest bowiem jedynym dysponentem pełnej prenumeraty tego tytułu obejmującej roczniki 1956–2016 (w tym roczniki wielkoformatowe za lata 1956–1981).

Zbiory te są unikatowe w skali regionu. Cieszą się niestabnym zainteresowaniem czytelników. Częste udostępnianie oprawnych roczników spowodowało, iż są one w coraz gorszym stanie. Wymagają zatem niezwłocznego utrwalenia i ochrony. Największym wyzwaniem podczas digitalizacji tych zbiorów jest niezwykle czasochłonna weryfikacja tekstu OCR. Benedyktyńskiej pracy wymagają szczególnie numery z lat pięćdziesiątych i sześćdziesiątych, które cechuje zły stan fizyczny, wyjątkowo słaba jakość papieru oraz druku.

Od marca do sierpnia 2016 r. biblioteka skorzystała z oferowanego przez Bibliotekę Śląską użyczenia mobilnego stanowiska do digitalizacji. Pozwoliło to na zintensyfikowanie

SEKCJA DIGITALIZACJI, U GÓRY MARZENA
STRZEJA, PONIŻEJ HENRYKA MAŃKA,
FOT. LECH PIERCHAŁA

prac nad digitalizacją „Gazety Rybnickiej”, prowadzonych w porozumieniu z Bractwem Gwarków Związku Górnośląskiego w Katowicach. Współpraca opiera się na uzupełnieniu zamieszczonych już w ŚBC numerów czasopisma o brakujące numery (w rocznikach 2002–2005) oraz roczniki 1990–2001. Przy stanowisku mobilnym przez cały okres jego wypożyczenia pracowała Henryka Mańka z Czytelni.

W marcu zapadła decyzja o zleceniu firmie zewnętrznej skanowania czasopism oprawnych w formacie A2. Zadania tego podjęła się spółka Digital Center ze Złotników koło Poznania. Największe roczniki oprawne wróciły do nas po trzech miesiącach. Ich dalszą obróbką zajmowała się m.in. Joanna Romanowska, odbywająca trzymiesięczny staż w Czytelni.

Bibliotekarzem, który czuwa nad ucyfrowieniem zbiorów rybnickiej biblioteki, a także opiekuje się stażystami udzielającymi się w pracowni digitalizacji, jest Marzena Strzeja. Rybnicka biblioteka planuje rozszerzenie działalności i rozbudowę pracowni o drugie, pełnowymiarowe stanowisko. Jest także otwarta na współpracę z innymi miejskimi instytucjami kultury, takimi jak np. Muzeum w Rybniku. W jej planach znajduje się nawiązanie współpracy z Cyfrowym Archiwum Tradycji Lokalnej. W ramach kooperacji Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Rybniku zamierza zamieszczać na stronach CATL lokalne dokumenty życia społecznego, kładąc nacisk na dokumentację fotograficzną miasta. Pierwszymi zdjęciami, które trafią do zbiorów Archiwum, będą te ilustrujące przedwojenną i powojenną historię dzielnicy Rybnik-Paruszowiec-Piaski.

Postęp pracy rybnickiej pracowni digitalizacji, poza serwerem ŚBC, można śledzić na stronie internetowej www.biblioteka.rybnik.pl, w zakładce [Zbiory cyfrowe](#).

Danuta Daszczyk
kierownik Czytelni

Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej

Biblioteka Główna

Akademia Techniczno-Humanistyczna ma długą i ciekawą historię. Rozwinięty przemysł włókienniczy i maszynowy dał początek rozwojowi szkolnictwa wyższego w Bielsku-Białej. 1 czerwca 1969 r. zarządzeniem Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego powstała Filia Politechniki Łódzkiej, początkowo z dwoma

AKADEMIA TECHNICZNO-HUMANISTYCZNA W BIELSKU-BIAŁEJ,
FOT. MARCIN ŁUKASZEWICZ

oddziałami: Mechanicznym i Włókienniczym. Biblioteka Filii powstała w grudniu 1970 r. Uczelnia rozrastała się, tworząc nowe wydziały, kierunki oraz stopniowo poprawiając warunki lokalowe. Wraz z nią rozwijała się biblioteka. W lipcu 1990 r. Filia PŁ w Bielsku-Białej przeniosła się z budynku Liceum Ogólnokształcącego im. Mikołaja Kopernika do nowej siedziby przy ulicy Willowej. Głównym zadaniem biblioteki było stworzenie na potrzeby uczelni warsztatu pracy naukowej i dydaktycznej, poprzez odpowiedni dobór, fachowe opracowanie oraz udostępnianie zbiorów bibliotecz-

nych, a także określone prace informacyjno-dokumentacyjne. Od początku lat 90. nastąpił proces komputeryzacji. Z myślą o współpracy z bibliotekami z regionu został zakupiony zintegrowany system PROLIB. Od 1999 r. biblioteka tworzy „Bibliografię dorobku piśmienniczego pracowników” w wersji elektronicznej w programie EXPERTUS. Biblioteka i uczelnia zmieniały się, odpowiadając na zmiany cywilizacyjne i potrzeby rynku pracy. Filia rozrosła się na tyle, że władze uczelni mogły rozpocząć starania o utworzenie

12 PUBLIKACJI
W ŚBC

2200 OSÓB SKORZYSTAŁO
Z NASZYCH ZASOBÓW

10 000 ZESKANOWANYCH
STRON

17 STANOWISK
DLA STUDENTÓW

110 MIEJSC DLA STUDENTÓW
W CZYTELNIACH

114 500 DOSTĘPNYCH
WOLUMINÓW

autonomicznej jednostki. Finał tych starań nastąpił 19 lipca 2001 r., kiedy to Sejm RP zdecydował o powołaniu Akademii Techniczno-Humanistycznej w Bielsku-Białej. 1 października 2001 r. biblioteka filii stała się Biblioteką Główną Akademii Techniczno-Humanistycznej w Bielsku-Białej. W 2011 r. biblioteka przeniosła się do nowej siedziby na terenie kampusu uczelni. Nowoczesny i przestronny budynek umożliwił scalenie bibliotek wydziałowych. Studenci i pracownicy, jak również każda osoba poszukująca dobrej literatury, mają do dyspozycji dwie czytelnie z łączną liczbą 110 miejsc oraz stanowiskami komputerowymi.

W ostatnich latach znacznie powiększyła się oferta zbiorów online, z których coraz chętniej korzystają studenci i kadra naukowa. Wychodząc naprzeciw potrzebom naszych użytkowników, Biblioteka ATH przystąpiła 6 października 2006 r. do Śląskiej Biblioteki Cyfrowej. Już w grudniu tego roku w zasobach ŚBC znalazły się dwie publikacje pracowników ATH. Redaktorem biblioteki cyfrowej została mgr Paulina Serafin-Kraus. Biblioteka nie posiada zbiorów, których prawa autorskie wygasły i musi opierać się na materiałach wydanych przez rodzime Wydawnictwo Naukowe, których autorami najczęściej są pracownicy Akademii. Artykuły opublikowane w czasopiśmie uczelnianym, zachęcające do publikowania w bibliotece cyfrowej, nie przyniosły większego rezultatu. Do tej pory opublikowaliśmy 12 pozycji książkowych, liczących przeszło 10 000 stron. Zyskały one około 2200 czytelników (stan na listopad 2016 r.). Obecnie na uczelni trwają prace przygotowawcze do wdrożenia programu rozwoju otwartej nauki, mające na celu zwiększenie publikacji elektronicznych dostępnych w sieci bez żadnych opłat i ograniczeń.

*Paulina Serafin-Kraus
starszy bibliotekarz*

Wybrane zasoby elektroniczne dostępne na miejscu

IBUK Libra

wirtualna czytelnia
publikacji naukowych
i beletrystycznych

Lex

profesjonalna platforma
dla prawników

WBN

Wirtualna Biblioteka
Nauki

CEEOL

Central and East
European Online Library

PBL

Polska Bibliografia
Lekarska

INFORLEX

baza wiedzy z zakresu
podatków, rachunkowości i prawa pracy

CZYTELNIĄ GŁÓWNA, FOT. MARCIN ŁUKASZEWICZ

Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach

Biblioteka Główna

Biblioteka Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach oferuje pracownikom naukowym i studentom bieżącą wiedzę fachową z szeroko pojętej medycyny. Spośród tych aktualnych zbiorów zostały wyłonione zasoby warte zaprezentowania w wersji cyfrowej: książki, czasopisma i kartoteki faktograficzne dotyczące historii naszej uczelni oraz dziejów medycyny na Górnym Śląsku, takie jak:

- monografie poświęcone naszym profesorom: Józefowi Gasińskiemu, Kornelowi Gibińskiemu, [Leszkowi Giecowi](#), Bożenie Hager-Mateckiej, Zbigniewowi S. Hermanowi, Franciszkowi Kokotowi, Witoldowi Niepołomskiemu i Witoldowi Zahorskiemu. Wraz z monografiami i referatami z trzech sesji naukowych książki te tworzą komplet publikacji z serii Prace Centrum Dokumentacji Dziejów Medycyny i Farmacji Górnego Śląska, opracowanej i wydanej przez Bibliotekę Główną SUM;
- katalog starych druków medycznych znajdujących się w bibliotekach Śląska Górnego i Cieszyńskiego (wydany w latach 80. XX w., na owe czasy kompletny);
- 6 publikacji jubileuszowych poświęconych ŚAM/SUM (od 10-lecia do 40-lecia), podsumowujących ówczesny stan i dorobek naukowo-dydaktyczny naszej uczelni;
- unikalne numery uczelnianego pisma „[Śląski Medyk](#)” z lat 1954–1956, zawierające informacje źródłowe i faktograficzne, zdjęcia oraz dodatki naukowe;
- wypisy z archiwów oraz książek i gazet z przełomu XIX i XX w. zebrane w „[Kartotekę zasobów archiwalnych dotyczących leczenia na Górnym Śląsku](#)” i „[Kartotekę rzeczową na temat leczenia na Górnym Śląsku](#)”;
- „[Biuletyn Informacyjny ŚAM/SUM](#)” za lata 1991–1999, którego następne roczniki prezentowane są na [www SUM](http://www.sum.edu.pl) w postaci pdf.

Biblioteka Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach w latach 2007–2008 zamieściła w Śląskiej Biblioteki Cyfrowej 8 monografii, wydanych przez nią w serii: „Prace Centrum Dokumentacji Dziejów

SIEDZIBA BIBLIOTEKI GŁÓWNEJ SUM, FOT. JOANNA MIOZGA

Medycyny i Farmacji Górnego Śląska”. Skanowała je w siedzibie biblioteki Eugenia Popławska (bibliotekarka), a w ŚBC zamieszczał mgr Jacek Podzorski (informatyk uczelni). W 2014 r. Biblioteka SUM, dzięki grantowi z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach Działań Upowszechniających Naukę, pozyskała środki na kontynuowanie tej formy rozpowszechniania swojego dorobku i swoich zbiorów. W związku z tym zamieściliśmy w ŚBC pozostałe książki z ww. serii oraz monografię naszej uczelni, wydawane z okazji kolejnych jubileuszy, czasopisma uczelniane oraz publikacje, dokumentujące źródła do historii lecznictwa na Górnym Śląsku. Ogółem dodaliśmy 18 tytułów, na które składa się 171 obiektów. Publikacje dostępne są w ŚBC w zakładce Śląski Uniwersytet Medyczny – Biblioteka Główna.

Tym razem prace związane z digitalizacją zlecieliśmy profesjonalnej firmie GB Soft z Zabrze, prowadzonej przez mgr. inż. Grzegorza Bednarka. Rolę kustosa kolekcji i redaktora cyfrowego pełniła mgr Joanna Miozga, przy wsparciu i nieocenionym zaangażowaniu mgr Wioletty Dyjas. Ze strony ŚBC zawsze mogliśmy liczyć na fachową, szybką i życzliwą pomoc jej twórcy mgr. Remigiusza Lisa oraz mgr Patrycji Popowniak ze Społecznej Pracowni Digitalizacji.

Dzięki Śląskiej Bibliotece Cyfrowej możemy przedstawić unikatowe zasoby Biblioteki Śląskiego Uniwersytetu Medycznego, dotyczące początków naszej uczelni oraz udostępnić materiały i publikacje, prezentujące dzieje lecznictwa na Górnym Śląsku, które mogą być pomocne do badań regionalnych i porównawczych. O trafnym wyborze zeskanowanych dokumentów świadczy liczba ich odsłon, wśród których prym wiodą materiały pokonferencyjne pt. [Dzieje górnośląskiej medycyny w świetle zasobów źródłowych](#) (ponad 1100 udostępnień).

Joanna Miozga
kustosz kolekcji i redaktor cyfrowy

**KLIKNIJ TUTAJ I CZYTAJ
„DZIEJE GÓRNOŚLĄSKIEJ
MEDYCyny...”**

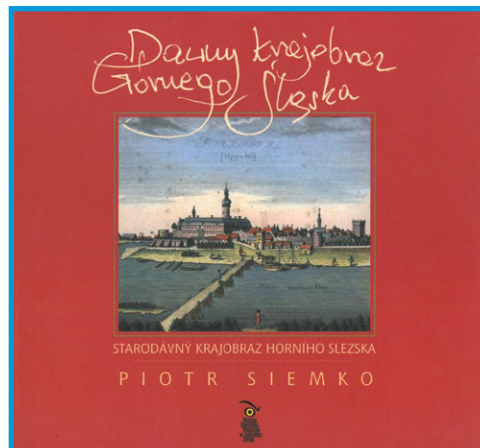

Miejska Biblioteka Publiczna w Jastrzębiu-Zdroju

Miejska Biblioteka Publiczna w Jastrzębiu-Zdroju jest najstarszą instytucją kultury w mieście, utworzoną po II wojnie światowej – w 1948 r. Pierwotnie, mieszcząca się w dzisiejszej dzielnicy Zdrój, Biblioteka Gromadzka działała w ramach sieci bibliotek ówczesnego powiatu rybnickiego. Z chwilą uzyskania przez Jastrzębie-Zdrój praw miejskich w czerwcu 1963 r., Biblioteka również zyskała status miejskiej. W 1974 r. oddano do użytku nowy budynek przy ul. Wielkopolskiej – siedzibę Biblioteki Głównej. W kolejnych latach nastąpił szybki przyrost placówek filialnych. Obecnie sieć biblioteczną tworzy Biblioteka Główna z 13 filiami usytuowanymi na terenie miasta. Miejska Biblioteka Publiczna w Jastrzębiu-Zdroju to przestrzeń informacji, edukacji i animacji życia kulturalnego, czytelniczego oraz promocji książki w mieście i regionie.

Od 2006 r. Miejska Biblioteka Publiczna w Jastrzębiu-Zdroju wchodzi w skład Śląskiej Biblioteki Cyfrowej. Prace związane z przygotowaniem materiałów, ich digitalizacją, kompresją i samą publikacją na stronie Śląskiej Biblioteki Cyfrowej są wykonywane przez pracowników Miejskiej Biblioteki Publicznej w Jastrzębiu-Zdroju w Dziale Informacyjno-Bibliograficznym i Czytelni. W 2013 r. do digitalizacji zaangażowany był wolontariusz, który pomagał przy skanowaniu dokumentów.

Przy tworzeniu zasobów Śląskiej Biblioteki Cyfrowej Biblioteka współpracuje z Urzędem Miasta Jastrzębie-Zdrój, Miejskim Ośrodkiem Kultury, Towarzystwem Miłośników Ziemi Jastrzębskiej oraz osobami prywatnymi. Do grudnia 2016 r. zdigitalizowano i opublikowano w ŚBC 135 dokumentów. Są to zarówno wydawnictwa zwarte, włączone do księgozbioru Biblioteki, np. *Bibliografia miasta Jastrzębie-Zdrój 2006–2010*, *Ptaki Jastrzębia-Zdroju*, *Dawny krajobraz Górnego Śląska = Starodávný krajobraz Horního Slezska*, *Jastrzębie-*

-Zdrój: święty Jan Nepomucen patron miasta, wydawnictwa ciągłe: „*Biuletyn Galerii Historii Miasta*” oraz pocztówki i inne dokumenty.

Pierwszym dokumentem opublikowanym w 2008 r. w Śląskiej Bibliotece Cyfrowej był *Srebrny jubileusz Koła nr 46 w Jastrzębiu Zdroju* autorstwa Emila Karzełka. Kronika przybliży funkcjonowanie Koła Filatelistów działającego w Jastrzębiu-Zdroju od 1981 do 2006 r. Największym zainteresowaniem czytelników cyfrowych zasobów jastrzębskiej biblioteki cieszy się *Bibliografia miasta Jastrzębie-Zdrój 2006–2010*. Wydawnictwo stanowi ważne źródło informacji, jak

MBP W JASTRZĘBIU-ZDROJU, FOT. G. WITCZAK

również popularyzuje wiedzę o mieście, dokumentuje życie społeczno-polityczne, gospodarcze i kulturalne oraz prezentuje sylwetki osób związanych z miastem. Bibliografia zawiera publikowane w latach 2006–2010 wydawnictwa zwarte, kartograficzne, artykuły z wydawnictw ciągłych dotyczących Jastrzębia-Zdroju oraz dokumenty życia społecznego.

Kolejną publikacją cieszącą się dużym zainteresowaniem jest [*Dawny krajobraz Górnego Śląska = Starodávny krajobraz Horního Slezska*](#). Album prezentuje rysunki i grafiki z terenu Górnego Śląska, powstałe w ciągu ostatnich czterech stuleci. Zawiera również grafikę, należącą do grupy najstarszych przedstawień miast ziem polskich, pochodzącą z XV w. Publikacji towarzyszyła wystawa rycin ze zbiorów Piotra Siemki – *Dawny krajobraz Górnego Śląska – Górny Śląsk w grafice i rysunku od końca XV do I połowy XX wieku* – prezentowana w Galerii „Pod Sową” w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Jastrzębiu-Zdroju.

W zasobach Śląskiej Biblioteki Cyfrowej znalazły się też inne ważne zbiory związane z historią miasta. Należą do nich:

- [*Jastrzębie-Zdrój: obrazy z przeszłości*](#) – album opisujący historię kurortu-uzdrowiska Jastrzębie-Zdrój oraz osób z nim związanych. Na jego łamach zamieszczone są m.in.: zdjęcia, pocztówki, pamiątki, ulotki i inne dokumenty udostępnione przez mieszkańców miasta.

- [*Miasto to ludzie – ludzie to miasto: Jastrzębie Zdrój w fotografii Stanisława Sputo*](#) – album zawierający zdjęcia autora, dokumentujące wydarzenia i zmiany zachodzące w Jastrzębiu-Zdroju na przestrzeni ostatnich 40 lat.

- [*Jastrzębie-Zdrój 1963–2013. Zarys historii młodego miasta*](#) Krzysztofa Kuci i Urszuli Marcinowskiej – publikacja stanowiąca swoisty podręcznik historii miasta, zawiera także niepublikowane wcześniej fotografie, ukazujące pracę i życie codzienne jego mieszkańców, a także słynne ujęcia ze strajków w jastrzębskich kopalniach.

Na uwagę zasługuje modlitewnik – [*Praca codzienna, coroczna i całowitna każdego chrześcijanina katolickiego; albo: książka modlitewna i kancyonał dla katolików, z różnych ksiąg modlitewnych i pieśni zebrała*](#). To licząca ponad 1060 stron księga z 1858 r., zawierająca modlitwy i pieśni na różne okazje.

Ważnymi ze względu na zawartość dokumentami są także:

- [*Acta betreffend Eheschliesung von 1880 bis*](#) – ręcznie spisane w języku niemieckim akta małżeńskie mieszkańców Jastrzębia-Zdroju od 1880 roku.

- [*Standesamt zu Jastrzemb 1899*](#) – dokumenty Urzędu Stanu Cywilnego w Jastrzębiu-Zdroju z 1899 roku spisane w języku niemieckim.

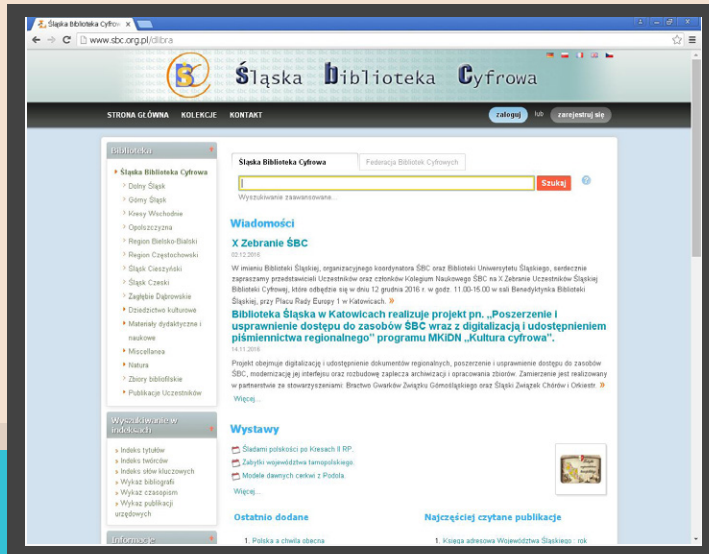
Udział w tworzeniu Śląskiej Biblioteki Cyfrowej umożliwia prezentację kulturowego dziedzictwa Jastrzębia-Zdroju w jego historycznej i współczesnej różnorodności, publikowanie naukowego dorobku regionu oraz wspieranie działalności dydaktycznej i edukacyjnej. Śląska Biblioteka Cyfrowa zapewnia szeroki dostęp do zawartości publikowanych zbiorów oraz ich bezpieczne użytkowanie przez zainteresowane osoby zarówno z kraju, jak i zagranicą.

Ewa Madej

kierownik Działu Informacyjno-Bibliograficznego i Czytelní

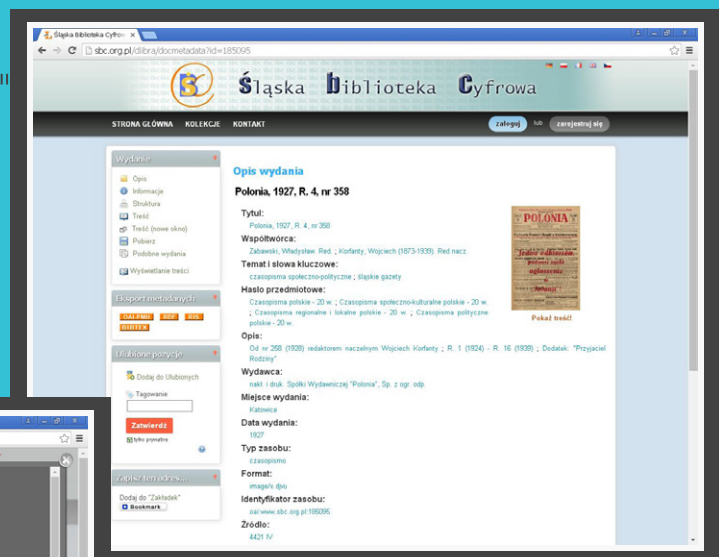
STRONA GŁÓWNA SERWISU ŚBC

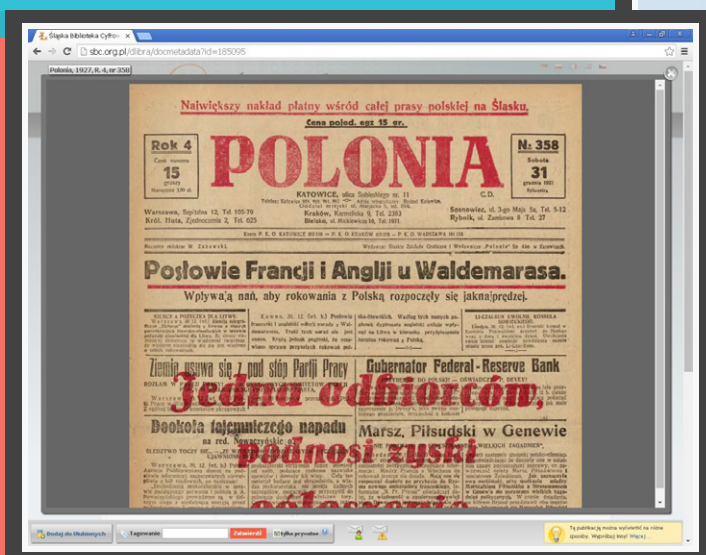
INTERFEJS STRONY ŚBC

Zasób publikowany w ŚBC udostępniany jest wszystkim użytkownikom Internetu nieodpłatnie

OPIS WYDANIA PUBLIKACJI

Celem działania ŚBC jest prezentacja w internecie kulturowego dziedzictwa Śląska w jego historycznej i współczesnej różnorodności, publikowanie naukowego dorobku regionu oraz wspieranie działalności dydaktycznej i edukacyjnej

WIDOK PRZEGLĄDANEJ PUBLIKACJI

Koordynatorem prac związanych z utworzeniem ŚBC jest Biblioteka Śląska, która utrzymuje także jej platformę sprzętową i programową

Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach

Biblioteka Główna

10 października 2006 r. Biblioteka Główna Akademii Ekonomicznej im. Karola Adamieckiego w Katowicach zgłosiła chęć uczestnictwa w projekcie Śląskiej Biblioteki Cyfrowej – regionalnej biblioteki elektronicznej, tworzonej wówczas przez 28 bibliotek naszego województwa. Kolejnym krokiem z naszej strony było podpisanie przez JM Rektora prof. AE dr. hab. Floriana Kuźnika porozumienia z jej założycielami – Biblioteką Śląską oraz Biblioteką Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, a następnie zgłoszenie i wybranie prof. dr. hab. Jerzego Gołuchowskiego – Prorektora ds. Organizacyjnych Akademii Ekonomicznej do Kolegium Naukowego ŚBC.

Następnie przyszedł czas na zorganizowanie pracowni i zespołu, który podjąłby się tego zadania. Wzięło się to z zakupem sprzętu i oprogramowania, niezbędnego do rozpoczęcia prac w tym zakresie. Początki były naprawdę trudne, udało się zorganizować tylko jedno stanowisko robocze ze skanerem oraz odpowiednim oprogramowaniem, umożliwiającym digitalizację pierwszych publikacji. Zespół osób, które zajmowały się tworzeniem naszego zasobu w ŚBC, zmieniał się na przestrzeni lat, jednak najwięcej wysiłku w zasilanie ŚBC włożyła koleżanka Magdalena Niewiadomska. Często kontaktowała się ze Społeczną Pracownią Digitalizacji w sprawach technicznych, a tych było bardzo dużo. Obecnie prace te kontynuuje kolega Michał Chmiel. Pierwszymi publikacjami, jakie nasza instytucja umieściła na platformie ŚBC, były wszystkie numery „Bibliografii publikacji pracowników Akademii Ekonomicznej w Katowicach”.

Następnie zaczęliśmy umieszczać w bibliotece czasopisma wydawane już przez Uniwersytet Ekonomiczny. Na przestrzeni kilku ostatnich lat umieszczaliśmy również publikacje pracowników, którzy zwrócili się do nas z taką prośbą i mieli uregulowaną kwestię praw autorskich.

Obecnie w ŚBC regularnie indeksujemy czasopisma wydawane przez Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego: „[Studia Ekonomiczne](#)”, „[Journal of Economics and Management](#)”, „[Multiple Criteria Decision Making](#)” oraz tytuły zgłaszane przez pracowników naukowych Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach.

CINIBA, FOT. KRYSZYNA I ALEKSANDER RABIJOWIE

**KLIKNIJ TUTAJ
I CZYTAJ
„STUDIA EKONOMICZNE”**

*Małgorzata Kwiatkowska
kierownik Działu Udostępniania Zbiorów i Informacji Naukowej*

Uniwersytet Opolski

Biblioteka Główna

Biblioteka Główna Uniwersytetu Opolskiego współtworzy zasób ŚBC od 11 października 2006 r. Pracownia Digitalizacji Zbiorów znajduje się w budynku biblioteki przy ul. Strzelców Bytomskich 2 w Opolu. Bezpośrednio w pracy nad projektem biorą udział 2 osoby. Do ich obowiązków należy wybór materiałów oraz ich skanowanie, przygotowywanie wysokiej jakości plików cyfrowych w odpowiednim formacie i przesyłanie ich do archiwizacji i udostępniania na platformie ŚBC. Jednocześnie opracowujemy rekordy metadanych, zawierające opis bibliograficzny oraz dane o pochodzeniu zdigitalizowanego obiektu. Bazę sprzętową stanowią 2 skanery ze specjalistycznym oprogramowaniem do skanowania książek. Do chwili obecnej zdigitalizowaliśmy ponad 560 publikacji.

ZESPÓŁ DS. DIGITALIZACJI ZBIORÓW I ZBIORÓW ELEKTRONICZNYCH BIBLIOTEKI GŁÓWNEJ UO, W PIERWSZYM RZĘDZIE OD LEWEJ: BARBARA ORŁOWSKA – KUSTOSZ, BIBLIOTEKARZ SYSTEMOWY; DOROTA WIERZBICKA-PRÓCHNIAK – STARSZY BIBLIOTEKARZ, SPECJALISTA DS. ZBIORÓW ELEKTRONICZNYCH; W DRUGIM RZĘDZIE OD LEWEJ: INFORMATYCY – NIKOŁA MILIĆEVIĆ I WOJCIECH PACHA, FOT. WOJCIECH PACHA

Materiały wybierane są spośród zabytkowych zbiorów biblioteki: 650 woluminów starodruków, 35 woluminów rękopisów, kolekcji książek i czasopism z XIX wieku oraz kolekcji silesianów. Zbiory te, ze względu na swoją unikalność, są udostępniane na specjalnych warunkach wyłącznie w Czytelnicy Biblioteki Głównej. Dzięki ŚBC są dostępne dla wszystkich użytkowników Internetu. Ponadto tworzone są kopie cyfrowe publikacji ze zbiorów BG UO, o których wyborze przesądza zły stan zachowania lub ich wyjątkowa wartość, przez co podlegają ograniczeniom w udostępnianiu.

Od 2013 r. zamieszczamy na platformie ŚBC wybrane publikacje wydane przez Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego w latach 1999–2007. Wybieramy tytuły, których nakład został wyczerpany, zarówno prace naukowe, jak i dydaktyczne (podręczniki akademickie i skrypty). Do chwili obecnej umieszczono w zbiorach ŚBC 38 takich publikacji, głównie z zakresu nauk humanistycznych (literaturoznawstwa i językoznawstwa), społecznych (ekonomia) oraz chemii.

NIKOLA MILIĆEVIĆ, INFORMATYK-SKANERZYSTA BIBLIOTEKI GŁÓWNEJ UO,
FOT. WOJCIECH PACHA

W początkowej fazie projektu, ze względu na dużą liczbę książek, w skanowaniu pomagała grupa wolontariuszy (studentów). Dzięki temu zasób materiałów zdigitalizowanych przez Bibliotekę Główną UO został poszerzony o współczesne publikacje naukowe.

Tworzenie cyfrowych kopii dokumentów finansowane jest częściowo ze środków własnych uczelni, jak również z dotacji Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Corocznie Biblioteka Główna UO ubiega się o środki w ramach dotacji na dofinansowanie działalności upowszechniającej naukę. Począwszy od 2011 r., uzyskujemy od Ministerstwa pokrycie 50% kosztów związanych z tworzeniem cyfrowych kopii dokumentów. W 2010 r. Biblioteka Główna w ramach inwestycji z zakresu infrastruktury informatycznej, finansowanej z dotacji przyznanej przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, pod nazwą „Rozwój sieci informatycznej i modernizacja pracowni multimedialnej i digitalizacji zbiorów Biblioteki Głównej Uniwersytetu Opolskiego”, zakupiła 2 wysokiej jakości skanery, mogące tworzyć kopie cyfrowe do formatu A3. Odpowiedni sprzęt i oprogramowanie pozwalają na intensywną pracę nad digitalizacją zbiorów.

*Dorota Wierzbicka-Próchniak
specjalista ds. zbiorów elektronicznych*

**Najczęściej
czytane publikacje**

(stan na listopad 2016 r.)

24 905

Adress und Geschäfts-Handbuch
der Königlichen Haupt- und
Residenzstadt Breslau für das Jahr 1887

22 929

Adress und Geschäfts-
-Handbuch der Königlichen
Haupt- und Residenzstadt
Breslau für das Jahr 1884

10 599

Rocznik Urzędowy Obejmujący
Spis Naczelných Władz Cesarstwa
oraz Wszystkich Władz
i Urzędników Królestwa Polskiego
na rok 1850

8904

Matematyka z przykładami
zastosowań w naukach
ekonomicznych

8745

Przemiany struktury
przestrzennej miast w sferze
funkcjonalnej i społecznej

Politechnika Częstochowska

Biblioteka Główna

Biblioteka Główna Politechniki Częstochowskiej jest największą biblioteką naukowo-techniczną w regionie. Od 66 lat służy ona nie tylko studentom i pracownikom naukowym własnej uczelni czy miasta, ale wszystkim użytkownikom, którzy poszukują odpowiedniej literatury i informacji naukowej. Modernizacja budynku, nowoczesne wyposażenie i przystosowanie przestrzeni bibliotecznej dla potrzeb osób niepełnosprawnych zapewnia wysoki standard świadczenia usług wszystkim zainteresowanym.

CZYTEL尼亚 CZASOPISM, FOT. LIDIA SZCZYGLowska

Zbiory biblioteczne obejmują ponad 500 tysięcy woluminów. Są to zarówno książki i czasopisma, jak i zbiory specjalne, tzn. normy, opisy patentowe, prace doktorskie, mikrofilmy i multimedia. Ich tematyka jest skorelowana z potrzebami wydziałów i kierunkami studiów. Biblioteka zapewnia też użytkownikom dostęp do nowoczesnych źródeł informacji, m.in. katalogów komputerowych, światowych serwisów informacyjnych, baz danych i elektronicznych czasopism pełnotekstowych, a także bezpłatny dostęp do Internetu (ponad 50 stanowisk multimedialnych). W bibliotece działa jedyny w regionie Ośrodek Informacji Patentowej, oferujący pełny zbiór polskich powojennych opisów patentowych Urzędu Patentowego RP oraz bazy patentowe.

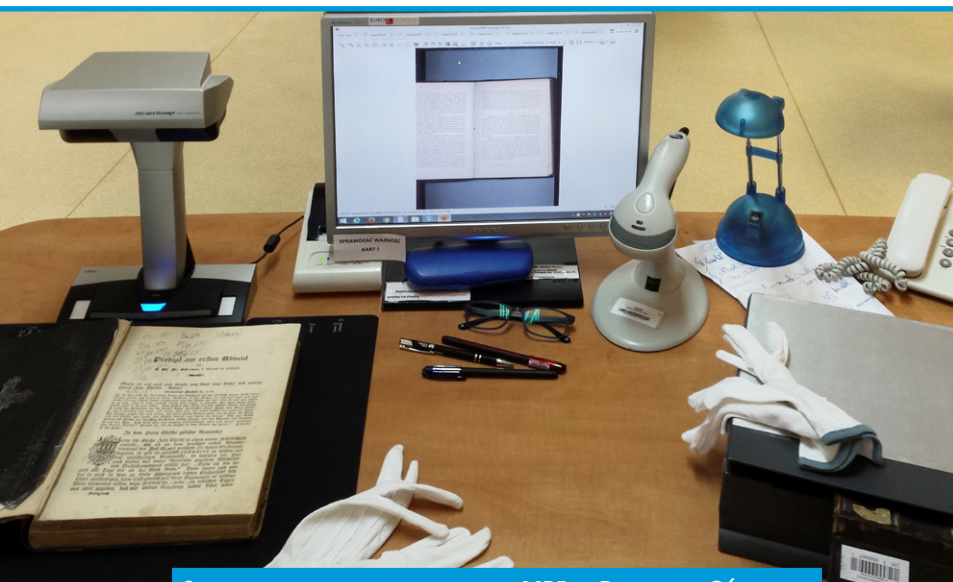
Od 20 października 2006 r. biblioteka jest uczestnikiem Śląskiej Biblioteki Cyfrowej, co znacznie ułatwia dostęp do dorobku naukowo-badawczego, przynosząc wszechstronne korzyści wszystkim użytkownikom. Dzięki współpracy z Działem Wydawnictw Politechniki Częstochowskiej do zasobów ŚBC zostało już pozyskanych i zdigitalizowanych ponad 500 pozycji cyfrowych, które zostały umieszczone w kolekcji „Materiały Dydaktyczne i Naukowe”. Są to przede wszystkim artykuły z czasopism naukowych z zakresu matematyki, informatyki, konstrukcji budowlanych i budownictwa oraz książki z ekonomii, ekologii i ochrony środowiska, np. [Determinanty rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce](#). W dalszych planach biblioteki jest

uzupełnianie archiwalnych numerów czasopism oraz pozyskiwanie i digitalizacja kolejnych publikacji, ze szczególnym uwzględnieniem podręczników i skryptów.

**KLIKNIJ TUTAJ I CZYTAJ
O ROZWOJU MAŁYCH I ŚREDNICH
PRZEDSIĘBIORSTW**

Mariola Szyda
kustosz, Oddział Systemów Komputerowych

Miejska Biblioteka Publiczna w Dąbrowie Górniczej

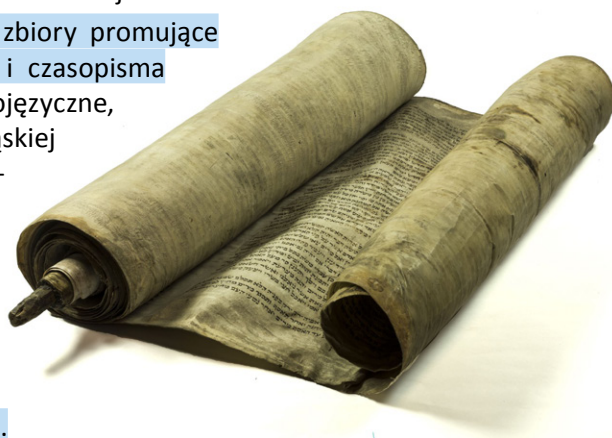
STANOWISKO DIGITALIZACYJNE, FOT. MBP W DĄBROWIE GÓRNICZEJ

Miejska Biblioteka Publiczna im. Hugona Kołłątaja w Dąbrowie Górniczej przystąpiła do Śląskiej Biblioteki Cyfrowej w październiku 2006 r. Zbiory digitalizowane przez dąbrowską bibliotekę pochodzą głównie z Działu Książki Dawnej – jednej z agend Biblioteki Głównej. Należą do nich: starodruki (np. [*Kalendarz seraficzny zamykający w sobie żywoty Wielebnych Sług Boskich Zakonu S.O. Franciszka Reformatorów Polskich Osobliwą Świątobliwością znamienitych*](#)), dokumenty życia społecznego (akty urodzenia, śluby, dyplomy), fotografie (często pochodzące ze zbiorów dąbrowskich bibliofilów), przedwojenne pocztówki, prasa XIX i początku

XX wieku (np. [*„Wieczory Rodzinne”*](#), w szczególności prasa regionalna z terenu Zagłębia Dąbrowskiego), książki wydane na przełomie XIX i XX wieku oraz materiały dotyczące historii naszej biblioteki.

Dąbrowska MBP do digitalizacji wybiera przede wszystkim zbiory promujące region Zagłębia Dąbrowskiego. Drugą grupę stanowią książki i czasopisma wydane w XIX i na początku XX wieku. Często są to pozycje obcojęzyczne, głównie w języku niemieckim i francuskim. Udostępniliśmy w Śląskiej Bibliotece Cyfrowej również zbiory z kolekcji dąbrowskich bibliofilów: państwa Bocianowskich oraz rodzin Machoniów i Lewickich. MBP w Dąbrowie Górniczej, jako jedyna z uczestników Śląskiej Biblioteki Cyfrowej, opublikowała fragment zwoju pergaminowego z napisanym ręcznie tekstem [*Tory*](#) w języku hebrajskim.

W naszej bibliotece pracuje dwóch redaktorów ŚBC: Agnieszka Kowalska i Bożena Opalińska-Głuźniewicz. Do dyspozycji mamy 2 skanery: formatu A4 i bezdotykowy formatu A3. Na koniec III kwartału 2016 r. w zasobach Śląskiej Biblioteki Cyfrowej znalazły się 1373 dokumenty należące do zbiorów dąbrowskiej MBP i 111 dokumentów Gminy Dąbrowa Górnicza, z którą biblioteka podpisała umowę o współpracy w ramach ŚBC.

**KLIKNIJ TUTAJ
I ZOBACZ
FRAGMENT TORY** ➡

Bożena Opalińska-Głuźniewicz, kustosz
Agnieszka Kowalska, starszy kustosz

Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie

Biblioteka Główna

Od 30 października 2006 r. Biblioteka Główna Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie uczestniczy w tworzeniu Śląskiej Biblioteki Cyfrowej. Na początku 2007 r. podjęto prace nad uruchomieniem pracowni digitalizacji, którą wyposażono w niezbędny sprzęt. Kolejnym etapem było sporządzenie wykazu dokumentów przeznaczonych do digitalizacji, w tym celu powołany został zespół, w skład którego weszli pracownicy poszczególnych komórek biblioteki. Do procesu konwersji cyfrowej zostały wytypowane zbiory cenne oraz o złym stanie zachowania, które są ważne dla historii, nauki i kultury Regionu Częstochowskiego.

Zdigitalizowane dokumenty dla celów użytkowych zapisuje się w formatach PDF i DjVu, natomiast dla celów archiwizacyjnych materiał cyfrowy zapisywany jest na płytach DVD w postaci plików TIFF, JPEG oraz PDF. Technicznie proces digitalizacji realizuje Dział Informacji Naukowej i Bibliografii.

BIBLIOTEKA GŁÓWNA, FOT. AGNIESZKA JOŃSKA

Pierwsze doraźne inicjatywy skanowania wybranych obiektów Biblioteki Głównej AJD miały miejsce pod koniec 2007 r. Efektem tych prac była kolekcja złożona z 40 pocztówek i 1 plakatu, upamiętniająca Wystawę Przemysłu i Rolnictwa w Częstochowie w 1909 r., która została udostępniona online w ramach Śląskiej Biblioteki Cyfrowej na początku 2008 roku.

**KLIKNIJ TUTAJ I CZYTAJ
„NAUCZYCIELE WOBEC
INFORMATYZACJI EDUKACJI”**

W zakresie digitalizacji zbiorów Biblioteka Główna AJD aktywnie współpracuje ze Śląską Biblioteką Cyfrową, dzięki której aktualnie udostępniła 457 publikacji, zawartych głównie w kolekcjach: „Region Częstochowski” i „Dziedzictwo Kulturowe”. Obecnie łączna liczba wyświetleń dokumentów cyfrowych umieszczonych na stronie ŚBC wynosi 156 404 (stan na początek listopada 2016 r.). Najczęściej czytaną publikacją jest książka [Nauczyciele wobec procesu informatyzacji edukacji](#) Janiny Kosmali. Równie często przeglądany jest [Katalog kościołów i duchowieństwa Diecezji Częstochowskiej na rok 1939](#) oraz [Handlowiec: kalendarz dla spraw handlu i przemysłu m. Częstochowy i okolic na rok 1913](#).

Udział Biblioteki Głównej Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie w pracach Śląskiej Biblioteki Cyfrowej pozwolił na zwiększenie widoczności i cyfrowego wykorzystania zdigitalizowanych materiałów zlokalizowanych głównie w zbiorach specjalnych naszej biblioteki.

Małgorzata Łęgowik, kustosz
Agnieszka Jońska, starszy bibliotekarz

Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Głubczycach

Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Głubczycach pracuje przy współtworzeniu Śląskiej Biblioteki Cyfrowej od końca 2007 r. Możemy się pochwalić blisko 8 tysiącami publikacji i ponad 314,5 tysiącami odsłon. Największym zainteresowaniem cieszą się publikacje związane z historią regionu głubczyckiego i miasta Głubczyce. Wśród nich znajduje się cykliczne wydawnictwo „[Kalendarz Głubczycki](#)”, pocztówki, mapy czy zbiory archiwalnych fotografii Głubczyc i okolic (pozyskane m.in. od osób prywatnych). Z uwagi na specyfikę naszego regionu warto uwagi są też wszelkie publikacje dotyczące Kresów Rzeczypospolitej. Kolekcje te zawierają liczne dokumenty historyczne, w tym świadectwa urodzenia, świadectwa szkolne oraz fotografie i pocztówki.

**KLIKNIJ TUTAJ I ZOBACZ
MAKIETĘ GŁUBCZYC
Z I POŁOWY XVIII W.**

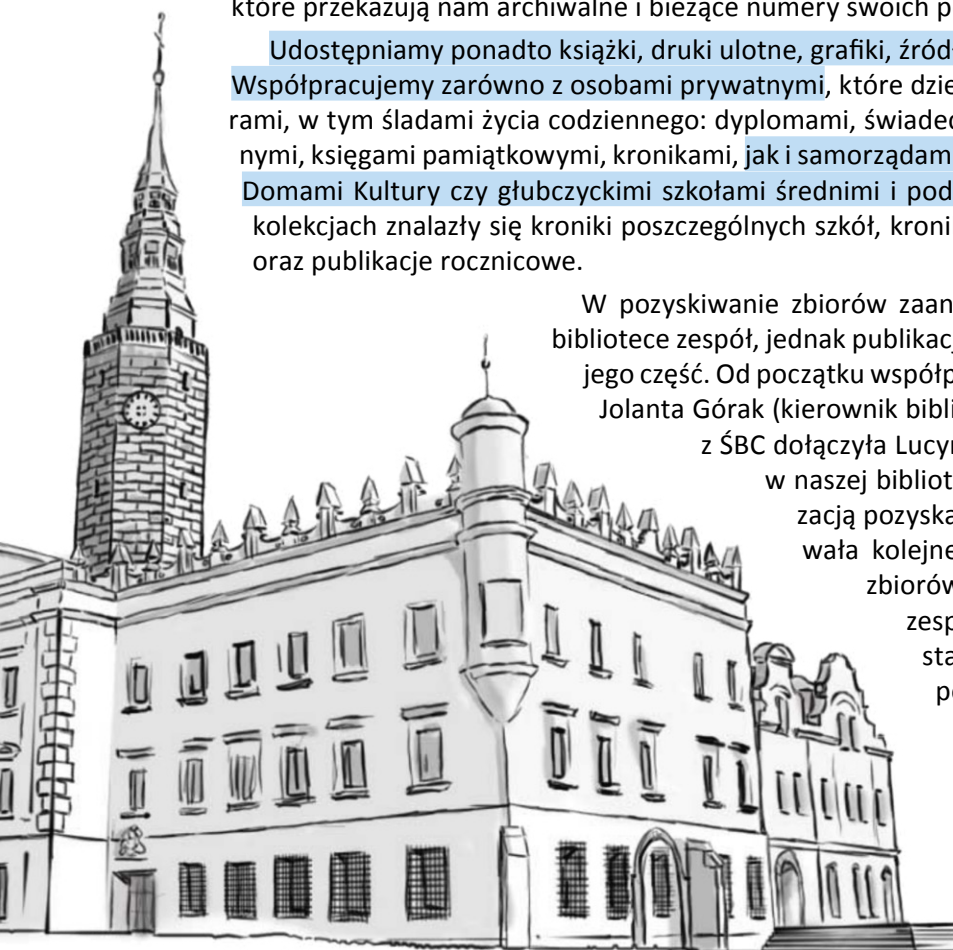

Ponadto jednym z naszych stałych i rozrastających się działów są czasopisma. Początkowo uzyskaliśmy zgodę na publikację tych związanych z naszym regionem i miastem, stopniowo jednak udawało nam się pozyskać kolejne. Obecnie publikujemy 79 tytułów prasy regionalnej. Nawiązaliśmy współpracę z wieloma samorządami, organizacjami, stowarzyszeniami i Domami Kultury z terenu województwa opolskiego, które przekazują nam archiwalne i bieżące numery swoich periodyków.

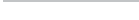
Udostępniamy ponadto książki, druki ulotne, grafiki, źródła historyczne, starodruki oraz wystawy. Współpracujemy zarówno z osobami prywatnymi, które dzielą się z czytelnikami ŚBC własnymi zbiorami, w tym śladami życia codziennego: dyplomami, świadectwami urodzenia i świadectwami szkolnymi, księgami pamiątkowymi, kronikami, jak i samorządami lokalnymi, muzeami, stowarzyszeniami, Domami Kultury czy głubczyckimi szkołami średnimi i podstawowymi. W utworzonych dzięki nim kolekcjach znalazły się kroniki poszczególnych szkół, kroniki klasowe, księgi pamiątkowe, dyplomy oraz publikacje rocznicowe.

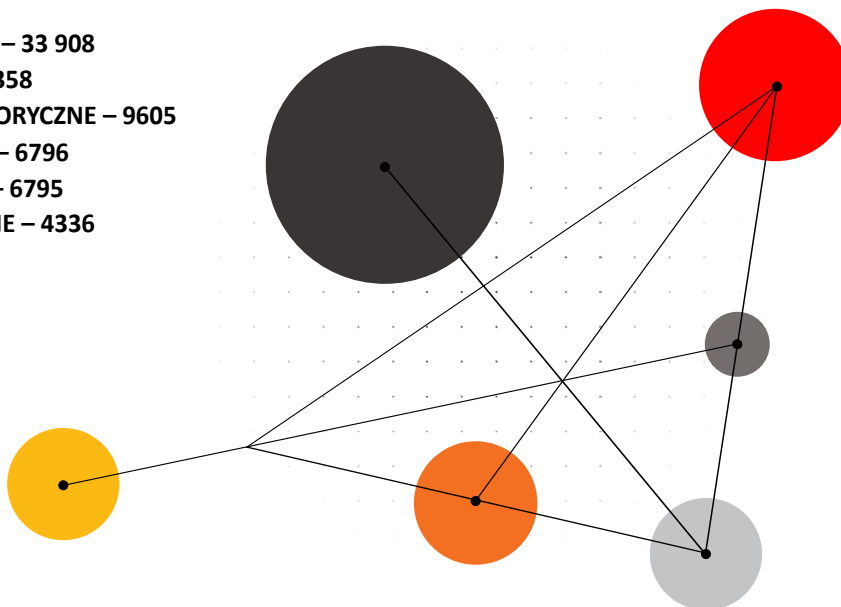
W pozyskiwanie zbiorów zaangażowany jest cały pracujący w naszej bibliotece zespół, jednak publikacją oraz digitalizacją zajmuje się niewielka jego część. Od początku współpracy z ŚBC wszelkie działania koordynuje Jolanta Górak (kierownik biblioteki). Z czasem do zespołu związanego z ŚBC dołączyła Lucyna Małodobra (obecnie już niepracująca w naszej bibliotece), która na początku zajęła się cyfryzacją pozyskanych materiałów, a stopniowo przejmowała kolejne obowiązki związane z pozyskiwaniem zbiorów oraz ich publikacją. Ten dwuosobowy zespół od czasu do czasu wspomagany był stażystami, dzięki którym w obecnym roku podwoiliśmy nasze zbiory cyfrowe. Obecnie digitalizacją zajmuje się Aleksandra Ziółkowska.

*Aleksandra Ziółkowska
młodszy bibliotekarz,
pracownik digitalizacji*

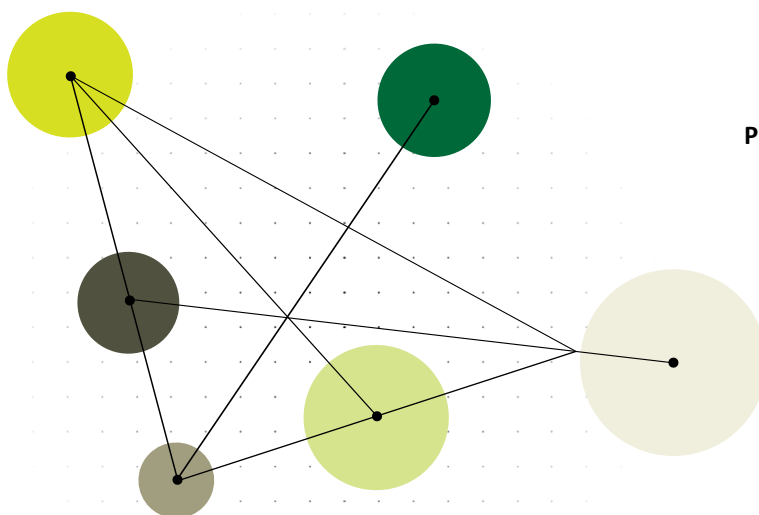

Poczytność publikacji Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej w Głubczycach

	CZASOPISMA – 33 908
	KSIĄŻKI – 17 358
	ŹRÓDŁA HISTORYCZNE – 9605
	FOTOGRAFIE – 6796
	POCZTÓWKI – 6795
	DRUKI ULOTNE – 4336

	KRONIKI – 3568
	WYSTAWY – 2096
	KALENDARZE – 1742
	PIENIĄDZ ZASTĘPCZY – 1540
	STARODRUKI – 1262
	GRAFIKI – 805

stan na listopad 2016 r.

Miejsko-Powiatowa Biblioteka Publiczna w Pszczynie

Miejsko-Powiatowa Biblioteka Publiczna w Pszczynie dołączyła do grona uczestników Śląskiej Biblioteki Cyfrowej w 2008 r. Od tego momentu nasze zbiory systematycznie się powiększają. Obecnie w zasobach ŚBC znajduje się ponad 140 publikacji upowszechnionych przez naszą bibliotekę.

W proces cyfryzacji zaangażowana jest aktualnie jedna osoba, która zajmuje się skanowaniem i obróbką dokumentów. Pliki zapisywane są w formacie graficznym TIFF i edytowane są przez pracownika biblioteki. Następnie są przesyłane do Społecznej Pracowni Digitalizacji, gdzie podlegają kompresji i konwersji do formatu PDF.

Kolekcja obejmuje m.in. monografie poszczególnych miejscowości i wsi powiatu pszczyńskiego oraz opracowania ważnych dla ziemi pszczyńskiej wydarzeń historycznych i kulturalnych, np. książka *Bitwa graniczna pod Pszczyną. Z dziejów wojny obronnej Polski w 1939 r.* czy *Skąd się wzięła nazwa Pszczyna*. Posiadamy duże zbiory poezji pszczyńskich twórców, m.in.: Marii Słomak-Sojki, Barbary Solarskiej czy Henryka R. Kotasa. Prezentujemy również wydawnictwa składające się na serię wydawniczą „Biblioteczka Ziemi Pszczyńskiej”, wydawaną przez Starostwo Powiatowe. Każda książka z tego cyklu stanowi wartościowe uzupełnienie wiedzy o naszej małej ojczyźnie.

Spośród własnych zasobów biblioteka może się pochwalić zbiorem fotografii – Miejsc Pamięci Ziemi Pszczyńskiej oraz kolekcją dokumentów życia społecznego z okresu plebiscytu na Śląsku. Ta ostatnia została przekazana bibliotece przez prywatnego kolekcjonera.

Cieszy nas, że tak wielu wybitnych historyków i pasjonatów zechciało współtworzyć zasoby ŚBC, a wśród nich: Marian Małecki, Halina Nocoń, Zygmunt Orlik, Barbara Sopot-Zembok, Grzegorz Sztoler, Jerzy Polak oraz Janusz Ryt. Dzięki współpracy z miłośnikiem ziemi pszczyńskiej – Aleksandrem Spyry oraz Muzeum Prasy Śląskiej – udało nam się pozyskać utwory na temat historii polskiej prasy na Śląsku, budownictwa drewnianego i kultury ludowej regionu pszczyńskiego.

Dzięki temu, że nasza biblioteka pozyskuje ważne pozycje dotyczące ziemi pszczyńskiej, użytkownicy mają łatwiejszy i wygodniejszy dostęp do dokumentów, które nie zawsze są osiągalne na miejscu. Niewątpliwym sukcesem jest fakt, iż sami autorzy zgłaszają się do nas z prośbą o publikację.

Magdalena Szmajduch
starszy kustosz

**KLIKNIJ TUTAJ I CZYTAJ
„SKĄD SIĘ WZIĘŁA
NAZWA PSZCZYŃNA”**

Akademia Muzyczna im. Karola Szymanowskiego w Katowicach

Biblioteka Główna

Biblioteka Główna Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach jest najstarszą i największą biblioteką muzyczną na Górnym Śląsku. Swoją działalność rozpoczęła w 1929 r. wraz z powstaniem Państwowego Konserwatorium Muzycznego. Aktualnie zbiory biblioteki liczą ponad 150 tys. woluminów, w tym: nuty, książki, czasopisma, starodruki, rękopisy, dokumenty życia muzycznego oraz dokumenty dźwiękowe.

Biblioteka Główna Akademii Muzycznej współtworzy zasób Śląskiej Biblioteki Cyfrowej od 9 czerwca 2008 r. Do pracy nad digitalizacją zbiorów oddelegowana jest jedna osoba. Od początku współpracy z ŚBC były to kolejno: Ewa Strzelec, Urszula Kusiak, a obecnie Ewa Warząchowska. Zadaniem koordynatora prac jest wybór materiałów, a następnie ich skanowanie i przygotowanie do formatu DjVu oraz udostępnienie gotowych plików na platformie. Niestety, biblioteka nie dysponuje własnymi, odpowiednimi do digitalizacji skanerami, wyposażonymi w specjalistyczne oprogramowanie, dlatego też aktywny

udział biblioteki w tworzeniu zasobów ŚBC nie byłby możliwy, gdyby nie ścisła współpraca ze Społeczną Pracownią Digitalizacji. SPD nie tylko szkoli wszystkich pracowników biblioteki odpowiedzialnych za digitalizację, ale także stale udostępnia potrzebny sprzęt oraz na bieżąco zajmuje się kompresją skanów do formatów DjVu i PDF.

BUDYNEK AKADEMII MUZYCZNEJ, FOT. ARCH. AM

DIGITALIZOWANE ZBIORY, FOT. EWA WARZĄCHOWSKA

Przy wyborze materiałów do digitalizacji priorytetowo traktowane są te zasoby, które ze względu na wyjątkową wartość lub zły stan zachowania podlegają ograniczeniom w udostępnianiu. Materiałami wymagającymi szczególnej ochrony są przede wszystkim zbiory zabytkowe (starodruki, rękopisy muzyczne, rękopisy literackie), przechowywane w Archiwum Śląskiej Kultury Muzycznej, a także czasopisma, znajdujące się w czytelni z wolnym dostępem do półek. W grupie wszystkich uczestników ŚBC Biblioteka Główna Akademii Muzycznej zajmuje 21 miejsce pod względem liczby udostępnionych publikacji. Do końca

października 2016 r. zdigitalizowano 590 publikacji, wśród których największą część stanowią druki muzyczne (331 wol.) oraz czasopisma (172 wol.). Nie brakuje także wykładów pracowników naukowych uczelni (30) oraz książek (20 wol.). Kolekcję Biblioteki Głównej Akademii Muzycznej w ŚBC tworzą również druki ulotne, podręczniki, monografie, śpiewniki, biografie. Biblioteka stara się ułatwić czytelnikom dotarcie do zdigitalizowanych przez nią materiałów. W tym celu w elektronicznym katalogu OPAC przy opisach bibliograficznych zeskanowanych dokumentów umieszczane są linki odsyłające do pełnych tekstów tych publikacji w ŚBC.

**KLIKNIJ TUTAJ I ZOBACZ
„ZBIÓR ŚPIEWÓW POLSKICH”
Z KOMPOZYCJAMI CHOPINA**

Od 2014 r., dzięki współpracy ze Śląskim Centrum Edukacji i Rehabilitacji „Arteria”, biblioteka angażuje się w działalność na rzecz osób z niepełnosprawnością intelektualną. W ramach kooperacji Biblioteka Główna zapewnia materiały do skanowania dla podopiecznych Arterii (wyselekcjonowane ze swoich zbiorów), które następnie publikowane są w Śląskiej Bibliotece Cyfrowej.

Prowadzenie prac digitalizacyjnych na potrzeby Śląskiej Biblioteki Cyfrowej stało się jednym z kluczowych zadań Biblioteki Głównej Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach. Mamy nadzieję, że w przyszłości uczestnictwo w ŚBC nadal będzie bodźcem do dalszego rozwoju biblioteki i otworzy kolejne możliwości współpracy z innymi instytucjami kultury w naszym regionie.

*Ewa Warząchowska
młodszy bibliotekarz*

**ROZPROSZONY MODEL
POZYSKIWANIA ZBIORÓW
W ŚLĄSKIEJ BIBLIOTECE CYFROWEJ**

Miejska Biblioteka Publiczna w Czeladzi

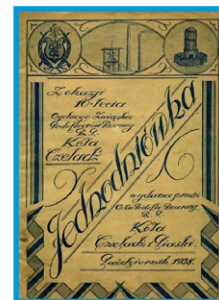
Historia istnienia Miejskiej Biblioteki Publicznej sięga 1905 r., kiedy Maria Łukaszewska otrzymała od władz rosyjskich koncesję na prowadzenie wypożyczalni książek w Czeladzi. W ponad studziesięcioletniej historii istnienia biblioteki wielokrotnie wychodziła ona naprzeciw oczekiwaniom czytelników, zarówno w przypadku tradycyjnego udostępniania zbiorów, jak i wykorzystaniu nowych technologii i mediów. Dlatego kiedy w roku 2008 rozpoczęto przygotowania do tworzenia cyfrowych kopii zbiorów, ówczesna dyrektor biblioteki, mgr Ewa Ambroży, zwróciła uwagę na projekt Śląskiej Biblioteki Cyfrowej. Wkrótce, po podpisaniu stosownych porozumień, od 16 stycznia 2009 r. Miejska Biblioteka Publiczna im. Marii Nogajowej w Czeladzi rozpoczęła współpracę z Biblioteką Śląską w ramach projektu ŚBC.

EKIPA DIGITALIZACYJNA: OD LEWEJ TOMASZ NOWAK I GRZEGORZ KOLEK,
FOT. ARCH. MPB W CZELADZI

Celem uczestnictwa jest archiwizacja zbiorów szczególnie cennych, rzadkich lub ważnych dla lokalnej społeczności. Kryterium, jakie przyjmuje biblioteka podczas prowadzenia digitalizacji dokumentów, to przede wszystkim ich wartość historyczna dla miasta i jego mieszkańców. Od początku uczestnictwa w projekcie zostały opublikowane m.in.:

- wydawnictwa własne biblioteki,
- wydawnictwa Stowarzyszenia Miłośników Czeladzi (w tym „Zeszyty Czeladzkie”),
- pocztówki dokumentujące historię miasta i jego mieszkańców,
- historyczne jednodniówki, dokumenty życia społecznego, teczki grafik,
- materiały okolicznościowe, materiały konferencyjne, katalogi wystaw,
- prasa lokalna („[Echo Czeladzi](#)”, „[Biuletyn Czeladzki](#)”),
- fotografie dokumentujące historię miasta.

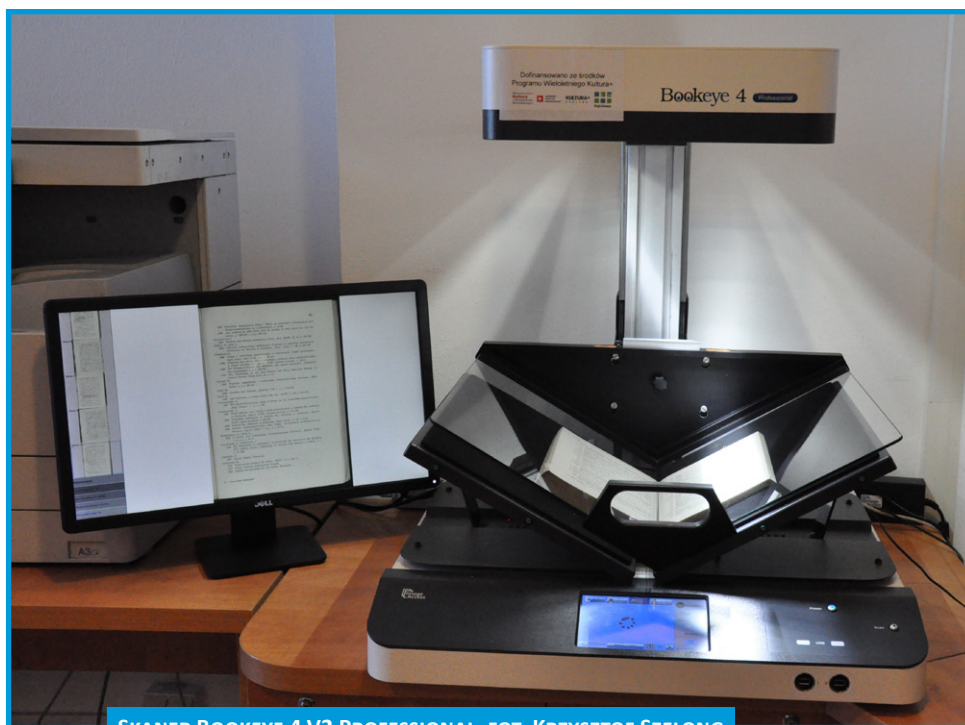
Od samego początku Biblioteka aktywnie współpracowała ze Stowarzyszeniem Miłośników Czeladzi w celu pozyskiwania materiałów z kolekcji prywatnych (m.in. fotografii, dokumentów życia społecznego, wydawnictw ciągłych). Cyfryzacja tego typu dokumentów, niejednokrotnie unikalnych, oprócz udostępnienia ich na platformie ŚBC pozwala także zachować je w formie bezpiecznej do przechowywania, zapobiegając ich dalszemu niszczeniu.

Początkowo cyfryzacją w bibliotece zajmował się zespół trzyosobowy. W chwili obecnej zajmują się tym: Grzegorz Kolek (digitalizacja) oraz mgr Tomasz Nowak (dobór i publikacja materiałów).

*Tomasz Nowak
starszy kustosz*

Książnica Cieszyńska

Program digitalizacji zbiorów Książnicy Cieszyńskiej został zainicjowany w 2003 r. Już wówczas zdecydowano, że ucyfrowieniem powinny zostać objęte obiekty o ściśle regionalnym charakterze, które mają niewielkie szanse na uwzględnienie w projektach digitalizacji realizowanych przez inne ośrodki. Także w następnych latach Książnica koncentrowała się na piśmiennictwie powstałym na Śląsku Cieszyńskim i tegoż regionu dotyczącym, uznając włączenie go do systemu krajowych i europejskich zbiorów danych cyfrowych za jedno ze swoich fundamentalnych zadań.

SKANER BOOKEYE 4 V2 PROFESSIONAL, FOT. KRZYSZTOF SZELONG

Już w 2003 r., w pilotażowej fazie programu, przy wykorzystaniu środków własnych, została stworzona i uruchomiona Cieszyńska Biblioteka Wirtualna (CBW), w ramach której udostępniono elektroniczne kopie blisko 100 dzieł, składających się na kanon dawnego cieszyńskiego piśmiennictwa historycznego. Mimo iż kopie zaprezentowano wyłącznie w postaci graficznej, CBW spotkała się z dużym zainteresowaniem, mierzonym rosnącą liczbą wyświetleń oraz wieloma odesłaniami w polskich i zagranicznych serwisach internetowych. Jej funkcjonowanie, pozwalając rozpoznać potrzeby w zakresie dostępu do elektronicznych wersji dokumen-

tów piśmienniczych dotyczących Śląska Cieszyńskiego, a zarazem organizacyjne i techniczne możliwości ich digitalizacji oraz udostępniania, zachęciło placówkę do kontynuowania prac digitalizacyjnych, z czasem zyskujących coraz większy rozmach, a wraz z nim – rangę jednej z kluczowych sfer działalności Książnicy Cieszyńskiej. Stało się to możliwe dzięki czterem projektom, które w latach 2007–2015 biblioteka zdołała wdrożyć, korzystając z dotacji uzyskanych z Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Programu Rządowego „Kultura+”. Równolegle prowadzono w Książnicy samodzielne prace digitalizacyjne, wykorzystując w tym celu pracę stażystów i osób zatrudnianych w ramach prac społecznie użytecznych, a także pozostający w dyspozycji biblioteki skromny warsztat informatyczny, który dopiero w 2014 r. został wyposażony w skaner dziełowy Bookeye 4 V2 Professional. Poza kopiami sporządzanymi na zamówienie czytelników zasadniczy przedmiot prowadzonej tą drogą digitalizacji stanowią współczesne wydawnictwa regionalne, głównie zaolziańskie, których kopie są następnie – dzięki wsparciu ze strony Biblioteki Śląskiej – przetwarzane na publikacje cyfrowe.

Do końca 2015 r. w efekcie wszystkich zrealizowanych na potrzeby Książnicy Cieszyńskiej prac digitalizacyjnych zdołano wykonać cyfrowe kopie blisko 800 tys. stron oraz przygotować około 10,5 tys. publikacji, obejmujących 500 druków zwartych, 3500 roczników czasopism oraz 6500 jednostek rękopisów. Wśród zdigitalizowanych zbiorów znalazły się m.in. kolekcje rękopisów z bibliotek ks. Leopolda Jana Szersznika (1714–1814) i Tadeusza Regeera (1872–1938), całość zachowanego w Książnicy Cieszyńskiej zasobu prasy i czasopism wydanych na Śląsku Cieszyńskim do 1939 r., a także wybrane współczesne periodyki i druki zwarte, odnoszące się do problematyki regionalnej. We wrześniu 2016 r., dzięki dotacji pochodzącej ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego, Książnica zainicjowała kolejny projekt, w ramach którego poddana zostanie cyfryzacji przechowywana w Książnicy kolekcja ok. 2000 dawnych cieszyńskich druków zwartych. W ten sposób sfinalizowany zostanie ważny etap realizowanego w Cieszyźnie procesu digitalizacji, w efekcie którego wytworzony i udostępniony zostanie zasób cyfrowy, obejmujący całość przechowywanego w Książnicy piśmiennictwa wydanego na Śląsku Cieszyńskim do 1939 r.

**KLIKNIJ TUTAJ
I PRZEJRZYJ
TEKI REGERA**

26 stycznia 2009 r. Książnica Cieszyńska dołączyła do grona instytucji współtworzących Śląską Bibliotekę Cyfrową, której interfejs – na wniosek Książnicy – został poszerzony o opcję pozwalającą każdemu ze współtworzących ŚBC podmiotów prezentować swoje zbiory indywidualnie, w osobnym profilu (zakładka „Publikacje Uczestników”). Jeszcze w 2009 r. Książnica za pośrednictwem ŚBC udostępniła zasób CBW (zamykając w ten sposób jej krótką historię), a w następnych latach – publikacje cyfrowe wytworzone w rezultacie finalizowanych stopniowo projektów oraz w efekcie prac digitalizacyjnych realizowanych przez bibliotekę samodzielnie.

Do listopada 2016 r. tą drogą udostępniono łącznie 10 225 publikacji, przy czym – co należy podkreślić – wskaźnik ten nie jest porównywalny z zasobami innych jednostek współtworzących ŚBC, ponieważ znaczącą część cieszyńskiej kolekcji tworzą gazety i czasopisma, których cyfrowe kopie Książnica – dla wygody użytkowników – udostępnia w postaci publikacji obejmujących nie pojedyncze numery, ale całe roczniki lub – w przypadku periodyków o większej objętości – półroczne i kwartalne komplety numerów. Co istotne, większość publikacji zawierających kopie obiektów drukowanych, w tym również czcionką gotycką, wyposażona jest w starannie przygotowaną warstwę OCR.

*Krzysztof Szelong
dyrektor Książnicy Cieszyńskiej*

Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska

Biblioteka

Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska (Centrum) jest wojewódzką samorządową jednostką organizacyjną województwa śląskiego, która posiada od 1995 r. własną bibliotekę fachową. Biblioteka Centrum gromadzi, opracowuje i udostępnia zbiory biblioteczne z zakresu botaniki, zoologii, ochrony przyrody, ochrony

środowiska, geografii, leśnictwa i edukacji ekologicznej, ze szczególnym uwzględnieniem województwa śląskiego / Górnego Śląska. Zbiory obejmują m.in.: książki, czasopisma, prace naukowe, pomoce dydaktyczne, druki ulotne, fotografie; dokumenty publikowane i niepublikowane. Zbiory są katalogowane i indeksowane (indeksy: geograficzny, administracyjny, rzeczowy – słowa kluczowe) w elektronicznym systemie bibliotecznym MAK. Biblioteka wspiera realizację zadań statutowych Centrum, dlatego zbiory biblioteczne udostępniane są nie tylko pracownikom, ale również innym osobom, na zasadach zbliżonych do działalności bibliotek publicznych. Zbiory można przeglądać i wypożyczać w bibliotece, a katalog zbiorów bibliotecznych oraz zbiory cyfrowe dostępne są w Internecie.

W listopadzie 2009 r. biblioteka Centrum przystąpiła do Porozumienia o współtworzeniu Śląskiej Biblioteki Cyfrowej, gdzie utworzono dla niej kolekcję „Biblioteka CDPGŚ”. Kolekcja prezentuje wyłącznie zdigitalizowane wydawnictwa Centrum i liczy obecnie 106 pozycji (76% wszystkich wydawnictw). W kolekcji zamieszczono 13 publikacji zwar-

tych (m.in. monografię przyrodniczą, słownik przyrodników śląskich, atlasy rozmieszczenia roślin, broszury) oraz 5 tytułów publikacji ciągłych:

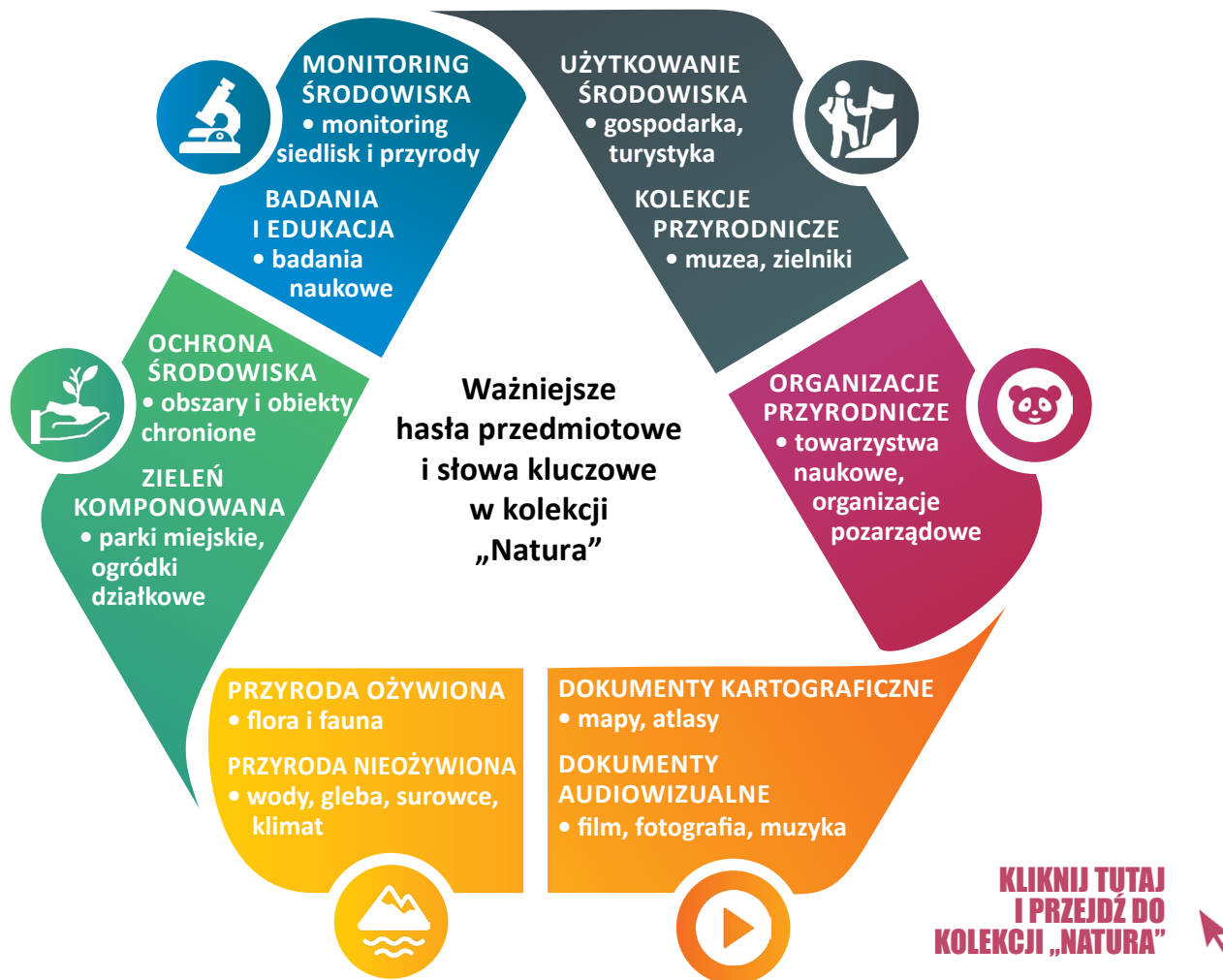
- „[Przyroda Górnego Śląska](#)” (63 pozycje w kolekcji) – biuletyn / kwartalnik popularnonaukowy,
- „[Natura Silesiae Superioris](#)” (9 pozycji w kolekcji) – rocznik naukowy,
- „[Materiały Opracowania](#)” (11 pozycji w kolekcji) – wydawnictwo naukowe,
- „[Raporty Opinie](#)” (11 pozycji w kolekcji) – wydawnictwo naukowe,
- „[Śląska Biblioteczka Przyrodnicza](#)” (1 pozycja w kolekcji) – wydawnictwo popularnonaukowe.

W grudniu 2015 r. z inicjatywy Centrum w Śląskiej Bibliotece Cyfrowej utworzona została dodatkowa kolekcja „Natura”, która dokumentuje dzieje śląskiego przyrodoznawstwa, bogactwo i przeobrażenia środowiska przyrodniczego oraz działalność ochronną i edukacyjną. Kolekcja

docelowo prezentować ma cyfrowe kopie różnorodnych materiałów związanych ze śląską przyrodą, m.in. książek, czasopism, prac naukowych, pomocy dydaktycznych, druków ulotnych, fotografii czy zbiorów muzealnych. W ramach kolekcji wydzielono kilka podkolekcji.

Koordynatorem kolekcji „Natura” jest Centrum. Liczba publikacji w kolekcji wynosi obecnie 112 pozycje (stan na listopad 2016 r.), przy czym są to wyłącznie książki, czasopisma i waloryzacje przyrodnicze. W ramach prac nad kolekcją zaplanowano m.in. pozyskanie wydawnictw z gmin i powiatów, współpracę z przyrodniczymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi oraz bibliotekami.

Wszystkie prace związane z tworzeniem zasobów cyfrowych realizowane były w Społecznej Pracowni Digitalizacji Śląskiej Biblioteki Cyfrowej. Pracownikami odpowiedzialnymi za digitalizację zbiorów są: mgr Marta Duda (ref. ds. zbiorów bibliotecznych i wydawnictw) oraz mgr Agnieszka Wower (ref. ds. informacji przyrodniczej).

Agnieszka Wower
kierownik Pracowni Informacji Przyrodniczej

Miejska Biblioteka Publiczna w Sosnowcu

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom użytkowników zagłębiowskich regionalistów, Miejska Biblioteka Publiczna w Sosnowcu przystąpiła w 2010 r. do współtworzenia Śląskiej Biblioteki Cyfrowej, która ma na celu zachowanie i popularyzację zasobów dziedzictwa kulturowego, zawartego w jej zbiorach, poprzez dostęp do cyfrowych kopii najcenniejszych zabytków polskiego piśmiennictwa oraz bogatych materiałów regionalnych. Głównym celem sosnowieckiej biblioteki w ramach tego przedsięwzięcia jest współtworzenie bezpłatnego dostępu do zdigitalizowanych materiałów archiwalnych dotyczących regionu zagłębiowskiego, jak również ochrona cennych, unikatowych dokumentów zagrożonych zniszczeniem. Gromadzenie i zarządzanie zasobem cyfrowym odbywa się przy użyciu oprogramowania dLibra oraz skanera Plustek OpticBook 3600. W szkoleniu przygotowującym do prac digitalizacyjnych, zorganizowanym przez Bibliotekę Śląską, uczestniczyły 2 osoby: Małgorzata Baczyńska – kierownik Działu Informatycznego oraz Elżbieta Oleksiak – kierownik Działu Zbiorów Regionalnych Zagłębia Dąbrowskiego. W prace zespołu realizującego projekt zaangażował się również Tomasz Chodowiec – pracownik Działu Zbiorów Regionalnych.

Na spotkaniu zespołu ds. digitalizacji z udziałem Elwiry Kabat-Georgijewej – dyrektor biblioteki – podjęto decyzję o digitalizacji zbiorów regionalnych, począwszy od publikacji wydanych nakładem Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Gustawa Daniłowskiego, stanowiących pokłosie 10. edycji Sesji Zagłębiowskich, które były organizowane w latach 2002–2011 przy współudziale Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Śląskiego oraz Pracowni Życia Literackiego na Górnym Śląsku i w Zagłębiu Dąbrowskim przy Instytucie Nauk o Literaturze Polskiej im. Ireneusza Opackiego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. W kolekcji tej znalazły się takie wydawnictwa, jak: *Symbole Zagłębia*, *Artyści z Zagłębia*, *Biografie z Zagłębia*, *Mozaika kultur*, *Pisarze z Zagłębia*, *Zagłębiowskie rody*, *O Janie Pierzchale* czy *Literackie Zagłębie*. Na opublikowanie

WIZUALIZACJA PRZEBUDOWY BUDYNKU MBP W SOSNOWCU, RYS. PRACOWNIA PROJEKTOWA AIM ARKADIUSZ MIŚKIEWICZ

na stronie Śląskiej Biblioteki Cyfrowej czekają jeszcze dwa tomy *Architektury Zagłębia* i *Przyrody Zagłębia*. Kolejną część kolekcji wydawnictw sosnowieckiej księżnicy stanowi słownik biobibliograficzny [*Pisarze i badacze literatury w Zagłębiu Dąbrowskim*](#) (t. 1–3), informator *Miejska Biblioteka Publiczna od A do Z* oraz publikacja złożona z materiałów pokonferencyjnych pt. [*Instytucje kultury a środowiska twórcze Sosnowca*](#).

**KLIKNIJ TUTAJ I CZYTAJ
O PISARZACH I BADACZACH
LITERATURY W ZAGŁĘBIU**

W roku 2011 zakwalifikowano do digitalizacji książki wydane przed 1945 r. Wśród tych publikacji znalazły się kalendarze i informatory, przewodniki, sprawozdania, statuty, takie jak: [*Pamiętnik jubileuszowy 30-lecia Ochotniczej Straży Pożarnej w Czeladzi*](#), [*Informator Zagłębia Dąbrowskiego i terminarz na rok 1927*](#), [*Książka Adresowo-Reklamowa dla przemysłu i handlu na 1922 rok*](#), [*Wystawa polskiego przemysłu, handlu i rzemiosła w Sosnowcu w 1939 roku*](#), [*Regulamin Stowarzyszenia Majstrów Fabrycznych Guberni Piotrkowskiej*](#), [*Sprawozdanie z działalności Powiatowej Kasy Chorych za rok 1931*](#), monografia [*Gwańrectwo Hrabia Renard*](#).

W 2013 r. nawiązano współpracę z Miejską Biblioteką Publiczną w Białej Podlaskiej w sprawie publikowania kolekcji twórczości Zdzisława Tadeusza Łączkowskiego, poety urodzonego w Zagłębiu, ale związanego także z ziemią podlaską. Dokonano analizy posiadanych publikacji autora i możliwości ich digitalizacji. Zarówno sosnowiecka, jak i bialska biblioteka, podjęły decyzję o komplementarnym uzupełnianiu twórczości poety w zbiorach cyfrowych. W wyniku tego porozumienia ustalono listę wydawnictw do cyfryzacji dla

obydwu bibliotek. Po uzyskaniu niezbędnych pozwoleń dotyczących praw autorskich rozpoczęto prace nad digitalizacją. Do tej pory zamieszczono w Śląskiej Bibliotece Cyfrowej 5 publikacji: [*Ciemność z bursztynu*](#), [*Nadzy pod winogradem*](#), [*Słoneczniki gorejące*](#), [*Tańczący rycerze*](#) i [*Żaloba z Antygony*](#). Kolejne pozycje ukażą się po sfinalizowaniu umów autorskich.

WIZUALIZACJA NOWEGO WNĘTRZA BIBLIOTEKI,
RYS. PRACOWNIA PROJEKTOWA AiM ARKADIUSZ MIŚKIEWICZ

Elżbieta Oleksiak

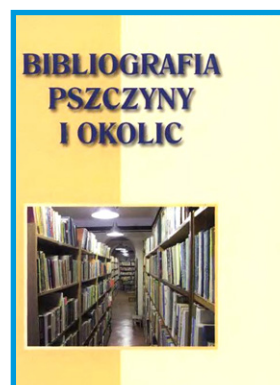
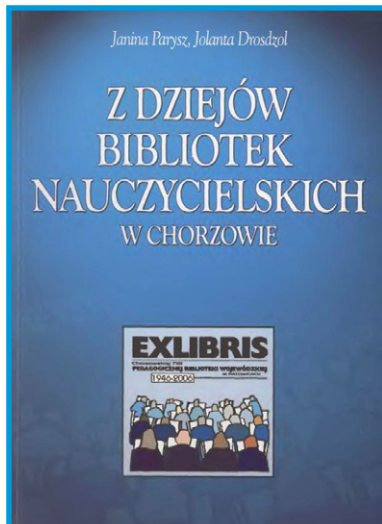
starszy kustosz, kierownik Działu Zbiorów Regionalnych Zagłębia Dąbrowskiego

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Katowicach

Od 2010 r. publikujemy w Śląskiej Bibliotece Cyfrowej wydawnictwa własne, szczególnie o tematyce edukacyjnej, bibliotekarskiej i regionalnej, zarówno skanowane, jak i istniejące już w formie elektronicznej. Wszystkie publikacje mają swoje odpowiedniki w wersji papierowej. Większość z nich została wydana w bardzo niewielkich nakładach, a więc udostępnienie ich cyfrowej wersji znacznie ułatwia dostęp do ich treści osobom zainteresowanym, a nauczycielom bibliotekarzom informowanie o zasobach i ofercie bibliotek, a także o prowadzonej przez siebie działalności regionalnej.

Prace związane z digitalizacją zasobów biblioteki prowadzi zespół w składzie: Danuta Adamczyk – filia w Sosnowcu, Joanna Ambroży i Anita Góral – filia w Bytomiu, Lucyna Jabłeka – filia w Pszczynie. Celina Kontny i Anna Musiał – Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Katowicach oraz Michał Seemann – filia w Chorzowie.

Celina Kontny
nauczyciel bibliotekarz

Podział publikacji w ŚBC na kategorie

CZASOPISMA

„Bytomska Biblioteka Pedagogiczna. Informator”

„Dialogi Biblioteczne. Biuletyn Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. Józefa Lompy w Katowicach”

BIBLIOGRAFIE

Bibliografia Pszczyny i okolic: wybór ważniejszych publikacji

PROGRAMY AUTORSKIE

Ciesząca się największą popularnością wśród czytelników publikacja: *Moje miasto Zawiercie: propozycje programowe dla nauczycieli klas IV–VI do realizacji edukacji regionalnej*

PUBLIKACJE JUBILEUSZOWE

40 lat Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Katowicach Filii w Sosnowcu 1964–2004,

55 lat Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. Józefa Lompy w Katowicach Filii w Bytomiu

80 lat Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. Józefa Lompy w Katowicach (1928–2008)

Parafia Ewangelicko-Augsburska w Cieszynie

Biblioteka i Archiwum im. B.R. Tschammera

BIBLIOTEKA B.R. TSCHAMMERA, FOT. MARCIN GABRYŚ

Początki Biblioteki i Archiwum im. Bogumiła Rudolfa Tschammera ściśle związane są z działalnością Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Cieszynie, której jest własnością. W 1709 r. ewangelicy otrzymali zgodę na budowę jednego kościoła na Górnym Śląsku. Reaktywowanie jedynej parafii, a przy niej szkoły, doprowadziło do założenia biblioteki kościelnej oraz archiwum parafialnego obecnej Biblioteki i Archiwum im. B.R. Tschammera.

Wielkość księgozbioru i zasobu archiwalnego sprawia, iż obecnie jest największą i najcenniejszą luterąską biblioteką i archiwum w Polsce. Księgozbiór liczy ponad 30 tys. woluminów (w tym przeszło 5 tys. starych druków wydanych przed 1800 r. oraz ok. 25 tys. książek i czasopism wydanych po 1800 r.) i jest zróżnicowany tematycznie. Oprócz literatury teologicznej zawiera dzieła z historii, geografii, filozofii, prawa, literatury klasycznej czy medycyny. Zróżnicowanie tematyczne jest z jednej strony spowodowane tym, że część książek została podarowana (biblioteka kościelna składa się z darów różnych osób – szlachty, księży, nauczycieli, mieszczan, a nawet chłopów), z drugiej strony wykorzystaniem biblioteki oraz potrzebom wynikającym

KOŚCIÓŁ JEZUSOWY, MIEJSCE BIBLIOTEKI I ARCHIWUM IM. B.R. TSCHAMMERA, FOT. PIOTR SIKORA

z działalności parafii (literatura religijna, prawnicza) i szkoły ewangelickiej (filozofia, historia, geografia itd.). Zasób archiwalny to ok. 100 m.b. akt, a najstarsze dokumenty sięgają końca XVI w. Terytorialnie obejmują cały Śląsk Cieszyński, ale też Górny Śląsk, Morawy, a nawet Galicję, ponieważ zbiory składają się ze spuścizny aktowej, wytworzonej przez następujące instytucje: parafię cieszyńską, konsystorz, Superintendturę Morawsko-Śląską, Seniorat Śląski, Diecezję Śląską, a także szkoły ewangelickie, towarzystwa

i prywatne materiały po szlachcie oraz księżach. Wśród zbiorów archiwalnych można znaleźć obszerną, dobrze zachowaną korespondencję, dokumentację finansową, metrykalną, szkolną (w tym zeszyty egzaminacyjne z XVIII i XIX w.) oraz dokumentację fotograficzną.

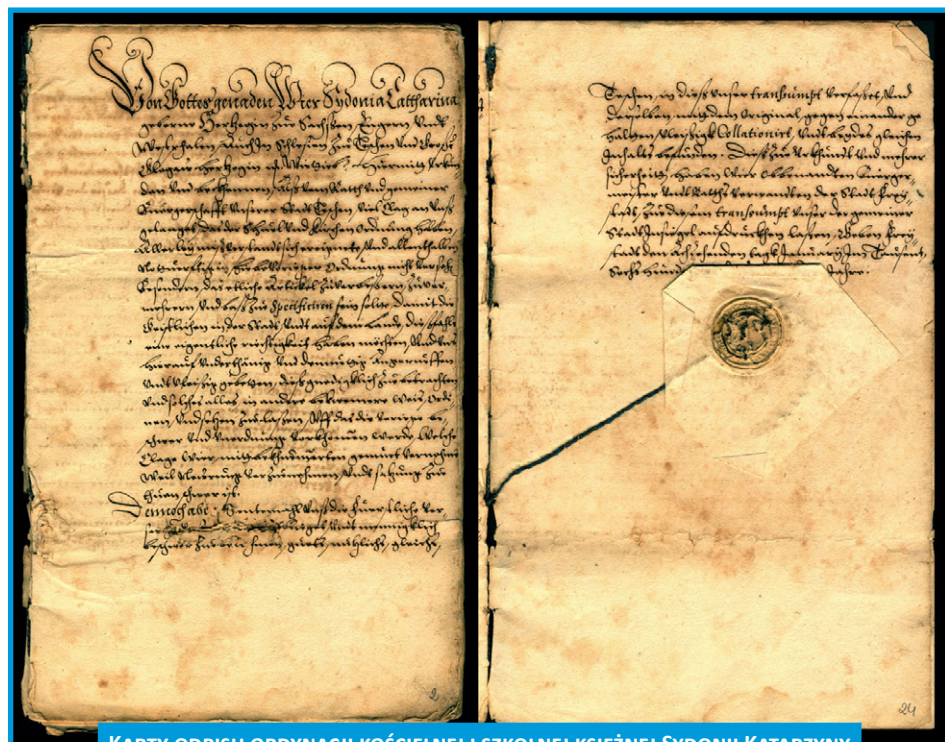
Wsparcie finansowe z Europejskiego Obszaru Gospodarczego na realizację projektu „Ochrona i konserwacja cieszyńskiego dziedzictwa piśmienniczego” pozwoliło na przeprowadzenie w latach 2007–2010 wielu ważnych prac nad zabezpieczeniem i stworzeniem odpowiednich warunków dla opracowywania i udostępniania wyjątkowych zbiorów parafii.

W trakcie realizacji projektu

przeprowadzono digitalizację niewielkiej części zbiorów, m.in. zeskanowano bardzo popularne wśród genealogów i naukowców [księgi metrykalne](#) (księgi chrztów, ślubów i zmarłych), prowadzone od 1709 r. prawie do końca XIX w. Zdigitalizowano również niektóre stare druki, w tym białe kruki, jak chociażby jedyny znany egzemplarz dzieła wybitnego pedagoga Jana Amosa Komenskiego, [Kurtzer Bericht von der Pestilenz](#) z 1631 r. (dotyczącego epidemii w Lesznie Wielkopolskim).

Kolejnym krokiem było przystąpienie Parafii w 2011 r. do Śląskiej Biblioteki Cyfrowej i udostępnienie zbiorów online. Wśród najczęściej odwiedzanych materiałów są książki metrykalne – ponad 20 tys. odsłon. Dzięki Śląskiej Bibliotece Cyfrowej i jej mobilnej pracowni digitalizacyjnej w 2016 r. mogliśmy zeskanować i udostępnić kolejne unikatowe zbiory parafii, jak chociażby rękopiśmienne odpisy ordynacji kościelnych wydanych przez księcia Wacława III Adama w 1568 r. i żonę księżną Sydonię Katarzynę w 1584 r., które w znaczący sposób przybliżają dzieje Reformacji. Wykorzystanie mobilnego stanowiska jest ogromną szansą dla prywatnych instytucji – jak nasza – mających ograniczone możliwości finansowe, a chcących podzielić się swoimi bogatymi zbiorami.

Marcin Gabrys
kustosz Biblioteki i Archiwum im. B.R. Tschammera

KARTY ODPISU ORDYNACJI KOŚCIELNEJ I SZKOLNEJ KSIĘŻNEJ SYDONII KATARZYNY

Muzeum Śląskie w Katowicach

Biblioteka

Podpisując w 2011 r. porozumienie o współpracy, byliśmy pierwszą biblioteką muzealną w gronie współtworzących Śląską Bibliotekę Cyfrową. Patrząc na dzisiejsze grono muzeów uczestniczących w tworzeniu tego zasobu, jesteśmy zaszczyceni faktem, iż przetraliśmy ten szlak.

Od samego początku chcieliśmy, by publikowane przez nas materiały, tak przecież różne tematycznie, nie trafiały do wspólnego zbioru. Zaproponowaliśmy więc utworzenie w obrębie naszego folderu specjalnych kolekcji tematycznych, do których trafiałyby zdigitalizowane woluminy, prezentujące różne oblicza Śląska w jego historycznych granicach. Tak powstały następujące kolekcje:

- **Historia** – opublikowaliśmy tutaj m.in. cieszące się dużym zainteresowaniem: rocznik *Oberschlesien. Zeitschrift zur Pflege der Kenntnis und Vertretung der Interessen Oberschlesiens* pod red. dr. E. Ziviera, wydany w Katowicach w 1904 r. oraz jego kontynuację z 1908 r.: *Oberschlesien. Monatsschrift zur Pflege der Kenntnis und Vertretung der Interessen Oberschlesiens*.

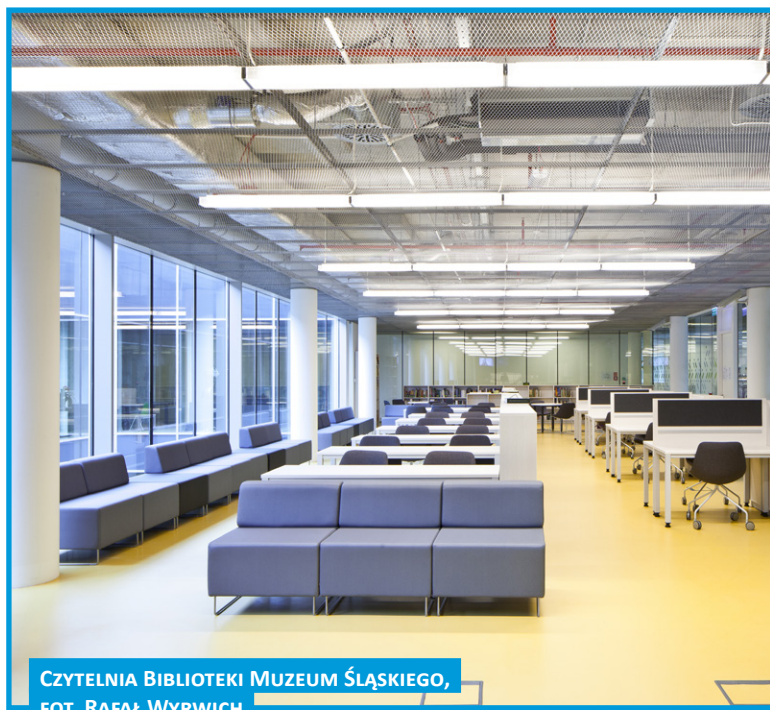
- **Przemysł** – tutaj publikujemy pozycje dotyczące przede wszystkim górnictwa, ale i hutnictwa czy kolei. Największą popularnością cieszy się publikacja *Festschrift zum 40 Jährigen Bestehen des Vereins Technischer Bergbeamten Oberschlesiens*, wydana w Berlinie w 1930 r.

- **Etnografia** oraz **Sztuka** – te kolekcje obecnie prezentują się dość skromnie. Mamy jednak pewność, że zostaną wzbogacone o publikacje pochodzące z przedwojennego księgozbioru biblioteki, który – odzyskany przez Muzeum Śląskie – czeka na opracowanie.

- **Varia** – trafiły tutaj m.in. książki pamiątkowe Towarzystwa Gimnastycznego Sokół.

W planach jest utworzenie nowych kolekcji, np. Przedwojenne wydawnictwa Muzeum Śląskiego. Mogłyby się tutaj znaleźć prace autorstwa Tadeusza Dobrowolskiego, pierwszego Dyrektora Muzeum Śląskiego oraz jego żony Agnieszki Dobrowolskiej (z domu Bieńkowskiej).

Rozpoczęcie publikowania w ŚBC w 2011 r. było możliwe dzięki pomocy ze strony ówczesnych studentek bibliotekoznawstwa i informacji naukowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, które w ramach wolontariatu wspierały działania Biblioteki Muzeum Śląskiego w Katowicach.

CZYTELNIĄ BIBLIOTEKI MUZEUM ŚLĄSKIEGO,
FOT. RAFAŁ WYRWICH

Justyna Długosz
kierownik Biblioteki Muzeum Śląskiego w Katowicach

Bractwo Gwarków Związku Górnośląskiego

Bractwo Gwarków jest stowarzyszeniem osób identyfikujących się z wartościami i etosem pracy górniczej i chce być rzecznikiem aspiracji oraz interesów Braci Górniczej. U podstaw działania leży zamiar obrony wartości kulturowych i cywilizacyjnych Śląska. W sposób szczególny chcemy zajmować się kulturą i wartościami cywilizacyjnymi, jakie dla regionu wniosło i dalej wnosi górnictwo.

Współpracę ze Śląską Biblioteką Cyfrową przy tworzeniu jej zasobu Bractwo rozpoczęło 13 marca 2011 r., publikując pozycję *Alma Mater Gliviciensis – Szkoła kadry gwarków śląskich*. Natomiast 5 grudnia w sali audytoryjnej Parnassos Biblioteki Śląskiej na V Zebraniu Uczestników Śląskiej Biblioteki Cyfrowej z rąk dyrektora Biblioteki Śląskiej, prof. Jana Malickiego, otrzymaliśmy dyplom i szklaną statuetkę z emblematem ŚBC.

Nasi wolontariusze przygodę z ŚBC rozpoczęli w marcu 2010 r., realizując projekt „*Digitalizacja zasobów dziedzictwa kulturowego – kronik szkolnych*” i dzięki niemu pozyskaliśmy sprzęt (skaner fotograficzny, pozwalający na skanowanie ze szczególną ostrożnością pozycji bardzo starych, trudno otwierających się czy bardzo zwartych oraz komputery) i oprogramowanie, umożliwiające prowadzenie działań redak-

torskich w ŚBC. Dzięki wsparciu darczyńców pracownia digitalizacji wzbogaciła się w szybki skaner płaski, pozwalający skanować do formatu A3+.

Stały zespół digitalizujący w Bractwie (wspierany okresowo przez innych wolontariuszy) składa się z 4 osób. Są to seniorzy: Maria Diduch i Jerzy Mańka oraz Jarosław Mika i koordynator prac: Mirosław Skibski, który jest również członkiem Zespołu Koordynacyjnego ŚBC. Przez 5 i pół roku wolontariusze Bractwa pozyskali i opublikowali prawie 11,6 tys. pozycji. Składają się na to głównie czasopisma regionalne, książki, ale również utwory muzyczne w formacie MP3 czy albumy fotograficzne. Wszystkie publikacje poprzedzane są podpisaniem stosownej umowy licencyjnej z wydawcą lub właścicielem praw.

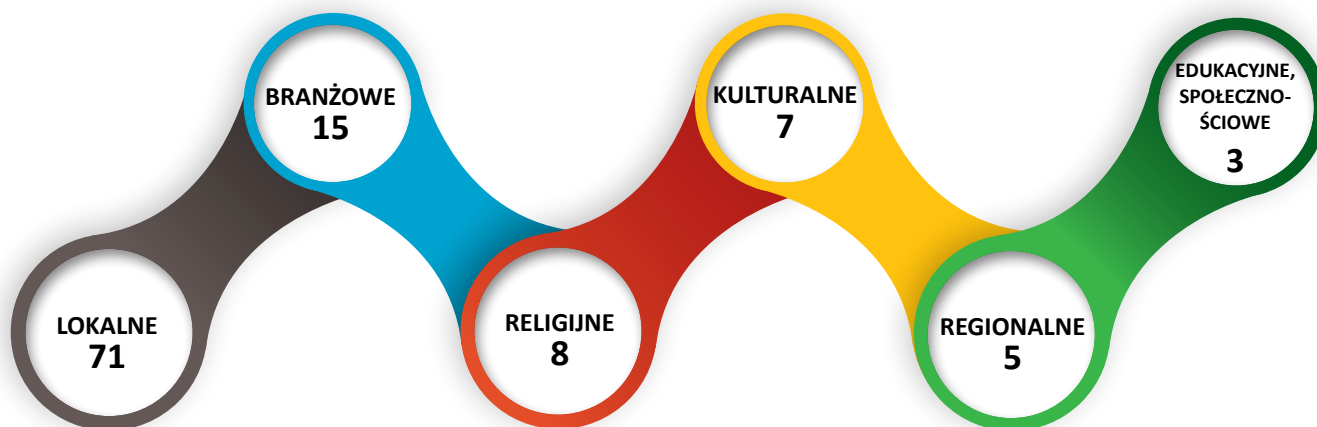

W PRACOWNI DIGITALIZACJI BRACTWA GWARKÓW, FOT. ŁUKASZ KARKOSZKA

Praca wolontariuszy polega na skanowaniu (dotychczas wykonano ponad 15 tys. skanów), a następnie obróbce graficznej (układanie, czyszczenie, przycinanie, prostowanie itd.), przygotowaniu plików w formacie PDF z warstwą OCR, opracowaniu opisu pozycji i właściwej publikacji na serwerach ŚBC. Dodatkowo w celach bezpieczeństwa pliki są archiwizowane.

Od grudnia 2013 r. zaangażowaliśmy się w odrębny obszar naszego regionalnego dziedzictwa kulturowego: zachowanie i digitalizację [czasopism regionalnych](#). Pozyskujemy od wydawców pliki PDF, kompletując roczniki tygodników, miesięczników czy kwartalników, brakujące skanujemy. Są to m.in. czasopisma religijne ([„Apostolstwo Chorych”](#), [„Oremus”](#), [„Warto”](#)), fachowe i branżowe ([„Przegląd Górniczy”](#), [„Biznes & Ekologia”](#)), społecznościowe ([„Nasze Sprawy”](#)), kulturalne ([„Rynek 7”](#), [„Relacje – Interpretacje”](#), [„SOSNArt”](#)), lokalne ([„Jastrząb”](#), [„Nasze Katowice”](#), [„Kurier Żorski”](#)). Pozyskując do publikacji czasopisma, współpracujemy z ponad 100 wydawcami w zakresie 109 tytułów prasowych. Łącznie to ponad 11,3 tys. pojedynczych publikacji.

Rodzaje 109 tytułów czasopism dostępnych w ŚBC

Członkowie Bractwa przekazują nam głównie książki tematycznie związane z przemysłem śląskim, głównie górnictwem węgla kamiennego – wykorzystywaną na przestrzeni dziejów techniką i jego historią na śląskiej ziemi. Łącznie to również ponad 100 tytułów. Ciekawą opublikowaną grupę stanowią albumy fotograficzne – mamy ich 20 i dotyczą działalności zawodowej byłego Ministra Górnictwa i Energetyki – Jana Mitręgi. Innym, wyróżniającym nas typem publikacji, są utwory orkiestr górniczych w formacie MP3.

**KLIKNIJ TUTAJ
I POSŁUCHAJ
„TRYPTYKU GÓRNICZEGO”** ➔

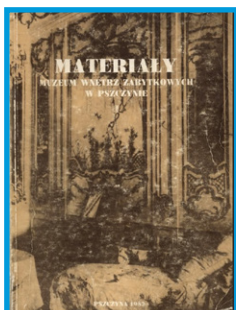
Głównym celem prowadzonych działań digitalizacyjnych jest zabezpieczenie przed zniszczeniem i bezpowrotną utratą oraz upowszechnienie poprzez Śląską Bibliotekę Cyfrową dorobku branży górnictwa węgla kamiennego, zarówno w wymiarze wytwarzanych dokumentów, map, fotografii, ale również naukowym, tj. podręczników, wykorzystywanych do kształcenia kadry górniczej.

Największą popularnością wśród czytelników ŚBC (ponad 10 tys. odsłon) cieszą się pozycje związane z historią górnictwa i hutnictwa na Górnym Śląsku.

Mirosław Skibski
koordynator digitalizacji w Bractwie Gwarków

Muzeum Zamkowe w Pszczynie

Muzeum Zamkowe w Pszczynie jest uczestnikiem Śląskiej Biblioteki Cyfrowej od 2012 r. Digitalizacja publikacji, które umieszczane są w ŚBC, dokonywana jest w Bibliotece Multimedialnej, zwanej Biblioteką Cyfrową, gdzie znajduje się stanowisko ze specjalistycznym skanerem, przeznaczonym do skanowania książek. W bibliotece znajduje się ponadto 10 stanowisk komputerowych w formie terminali dotykowych ze słuchawkami.

W wersji elektronicznej w bibliotece tej można korzystać z *Materiałów Muzeum Wnętrz Zabytkowych w Pszczynie* (tomy I–X), katalogów wystaw, przewodników, katalogów zbiorów, albumów, materiałów z sesji naukowych i konferencji. W Bibliotece Multimedialnej udostępniane są również fotografie przedstawiające wnętrza zamkowe oraz (w formie audiowizualnej) wykłady, wygłoszone w ramach Studium Muzealnego. Realizowane są również zajęcia dla dzieci i młodzieży z zakresu korzystania ze zbiorów Śląskiej Biblioteki Cyfrowej. W 2015 r. w zajęciach tych uczestniczyło 279 osób – głównie dzieci. W przyszłym roku planujemy digitalizację druków ulotnych, należących do zbiorów naszej Biblioteki Starodruków. Wszystkie będą dostępne w ŚBC.

Agnieszka Modrzejewska
p.o. kierownik biblioteki

**KLIKNIJ TUTAJ
I CZYTAJ
„MATERIAŁY MUZEUM...”**

BIBLIOTEKA MULTIMEDIALNA, FOT. ARCH. MUZEUM

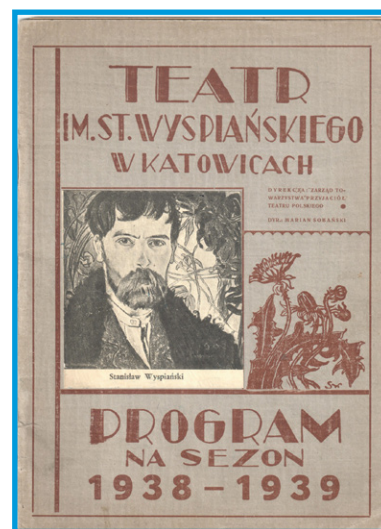
Teatr Śląski im. Stanisława Wyspiańskiego

Biblioteka

Teatr Śląski im. Stanisława Wyspiańskiego jest największą sceną dramatyczną Górnego Śląska. Na swoich 4 scenach (Dużej, Kameralnej, w Malarni i w Galerii) prezentuje dorobek polskiej i światowej literatury, zarówno klasycznej, jak i współczesnej. W swoich działaniach stara się spełniać funkcję sceny narodowej na Śląsku. Dlatego właśnie swoje prapremiery miały tu dramaty napisane w gwarze śląskiej oraz adaptacje ważnych dla Śląska i regionalnej tożsamości tekstów (np. *Polterabend* Stanisława Mutza w reż. Tadeusza Bradeckiego, *Piąta strona świata* Kazimierza Kutza w reż. Roberta Talarczyka czy *Czarny ogród* Małgorzaty Szejnert w adaptacji Krzysztofa Kopki i reżyserii Jacka Głomba). Jeszcze przed II wojną światową, w 1928 r., swoją prapremierę miało tu *Wesele na Górnym Śląsku* Stanisława Ligonia, a jednym z pierwszych powojennych spektakli był *Lompa* Kazimierza Gołby.

Teatr istnieje od 1907 r. W swojej długiej historii był m.in. miejskim teatrem niemieckim, Teatrem Polskim, a nawet sceną dramatyczno-operalną. W 1936 r. po raz pierwszy uzyskał jako patrona Stanisława Wyspiańskiego, a pod nazwą Teatr Śląski im. S. Wyspiańskiego w Katowicach funkcjonuje niezmiennie od 1946 r. Związani z nim artyści stanowili trzon polskiej kultury teatralnej. W pierwszych powojennych latach sceną kierowali Karol Adwentowicz i Wilam Horzyca, a występowali na niej m.in. Krystyna Feldman czy Aleksander Bardini. W późniejszych latach swoje artystyczne losy z Teatrem Śląskim związali m.in.: Tadeusz Łomnicki, Irena Kwiatkowska, Tadeusz Kantor, Józef Szajna, Ignacy Gogolewski czy Gustaw Holoubek (dwóch ostatnich pełniło funkcję dyrektora Teatru). W latach 1957–1962 etatowym reżyserem był tu Jerzy Jarocki, który w Teatrze Śląskim zrealizował również swój spektakl dyplomowy – *Bal manekinów* Brunona Jasieńskiego. Także współcześnie z Teatrem współpracują najważniejsi artyści środowiska teatralnego – Kazimierz Kutz, Maciej Wojtyszko, Jacek Głomb, Ewelina Marciniak, Radosław Rychcik, Maja Kleczewska, Piotr Cieplak czy Nikola Kolada. Dyrektorem naczelnym i artystycznym Teatru Śląskiego jest Robert Talarczyk, a etatowym dramaturgiem – Artur Pałyga.

Teatr Śląski im. S. Wyspiańskiego w ramach Śląskiej Biblioteki Cyfrowej dokonuje digitalizacji oraz udostępnia swoje materiały archiwalne, w których znajdują się nie tylko programy i afisze związane z działalnością katowickiej sceny – dzięki powojennej dyrekcji Wilama Horzycy w Katowicach, ale także jedyne w Polsce kompletne archiwalia dotyczące funkcjonowania międzywojennych Teatrów Miejskich we Lwowie (Teatr Wielki i Teatr Rozmaitości), kierowanych właśnie przez Horzycę.

Miłosz Markiewicz
sekretarz literacki Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego

Śląskie Centrum Edukacji i Rehabilitacji „Arteria”

Idea włączenia Stowarzyszenia Arteria w prace podejmowane przez Śląską Bibliotekę Cyfrową wy płynęła z dążenia, by realnie zaangażować naszych podopiecznych w działania prospołeczne. Chcieliśmy stworzyć dla nich nową, atrakcyjną przestrzeń działania. Propagujemy odejście od modelu rehabilitacji, w którym osoba z niepełnosprawnością intelektualną zredukowana jest jedynie do biernego odbierania pomocy. **Możliwość udziału podopiecznych Stowarzyszenia Arteria w pracach digitalizacyjnych pozwala na odwrócenie ról – to podopieczni stają się wolontariuszami, świadczącymi pracę na rzecz ogółu społeczeństwa.**

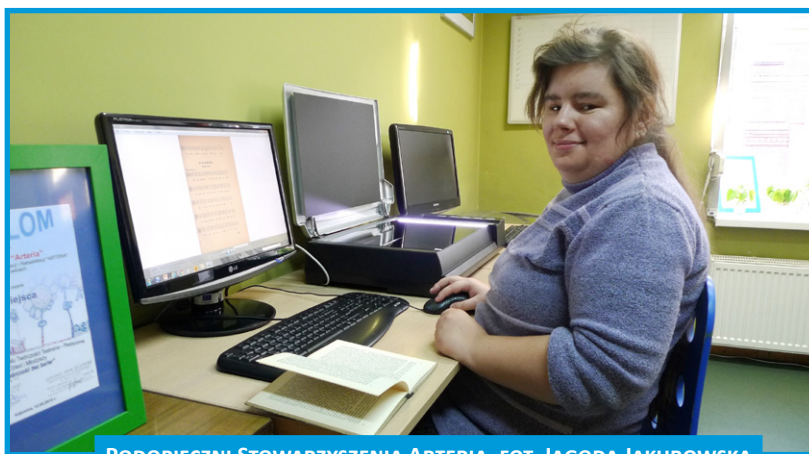

Starania o aktywne włączenie się w działania ŚBC Stowarzyszenie Arteria podjęło już w roku 2010, jednak z realizacją pomysłu zmuszeni byliśmy poczekać 4 lata. Stworzenie pracowni nie było dla nas łatwym zadaniem, wymagało czasu i wielu starań, by przekonać otoczenie, iż jej powstanie w dłuższej perspektywie czasowej przyczyni się do stworzenia skutecznego i nowoczesnego modelu rehabilitacji. **Bardzo ważnym elementem działań podejmowanych w ramach ŚBC jest pewnego rodzaju nobilitacja, gdyż uczestnicy angażują się w wykonywanie prac społecznie użytecznych.**

Podejmowanie nowych wyzwań, kolonizowanie obszarów, które dotychczas były niedostępne dla osób z niepełnosprawnością intelektualną, jest dla nas – osób tworzących Stowarzyszenie Arteria – jednym z priorytetów. W naszej pracy staramy się być szczególnie wyczuleni i otwarci na zmieniające się potrzeby podopiecznych oraz konieczność podejmowania nowych, skutecznych terapii. Pracownia digitalizacji jest jedną z nich.

W ramach działalności pracowni Stowarzyszenie współpracuje z Akademią Muzyczną im. Karola Szymanowskiego w Katowicach, digitalizując jej zbiory biblioteczne oraz z „Dziennikiem Zachodnim”, skanując archiwalne fotografie prasowe z okresu ostatniego półwiecza. Bardzo zindywidualizowany harmonogram działań pozwala na dostosowanie zakresu i szybkości pracy do możliwości uczestników. Opiekunem oraz instruktorem w pracowni prowadzonej przez Stowarzyszenie Arteria jest Jagoda Jakubowska, a pomysłodawczynią i koordynatorką działań – Edyta Szyszka.

Edyta Szyszka
prezes Stowarzyszenia Arteria

PODOPIECZNI STOWARZYSZENIA ARTERIA, FOT. JAGODA JAKUBOWSKA

Główny Instytut Górnictwa

Biblioteka Naukowa

Biblioteka Naukowa Głównego Instytutu Górnictwa powstała w 1945 r. Jest jedną z największych bibliotek naukowo-technicznych na terenie Śląska. Pełni jednocześnie funkcję Regionalnego Ośrodka Informacji Patentowej. Księgozbiór biblioteki liczy ponad 360 tys. woluminów i obejmuje książki, czasopisma, normy, dokumentacje prac naukowo-badawczych oraz opisy patentowe.

Zakres tematyczny gromadzonych przez bibliotekę zbiorów jest zgodny z kierunkiem badań prowadzonych w Głównym Instytucie Górnictwa. Obejmuje: górnictwo (ze szczególnym uwzględnieniem górnictwa węgla kamiennego), inżynierię środowiska i ekologię, technikę w ogólności, geologię, chemię, fizykę, ekonomię, prawoznawstwo, naukoznawstwo i w mniejszym zakresie inne dziedziny wiedzy, takie jak: mikrobiologia, statystyka matematyczna, przetwarzanie sygnałów, analiza ryzyka oraz inżynieria materiałowa. W zbiorach biblioteki znajduje się wiele serii wydawniczych oraz czasopism, dokumentujących dorobek śląskich naukowców, stanowiących bezcenne źródło informacji na temat rozwoju nauki w obszarze górnictwa węgla kamiennego i inżynierii środowiska.

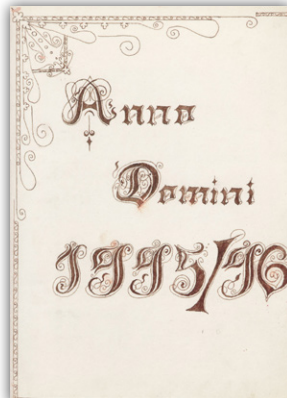
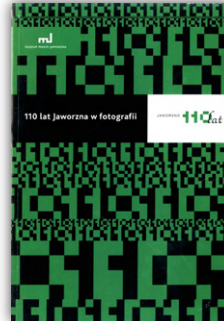
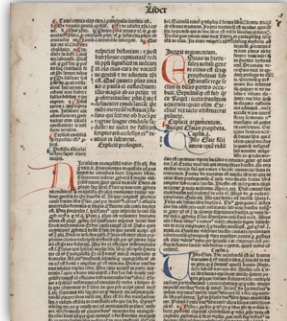

STANOWISKO DO SKANOWANIA, FOT. ANNA OSET

Biblioteka raz na miesiąc wydaje „Przegląd Dokumentacyjny”, który rejestruje zawartość polskich i zagranicznych czasopism naukowych oraz materiałów konferencyjnych z zakresu górnictwa węgla kamiennego i inżynierii środowiska, dostępnych w bibliotece. W miesięczniku zamieszcza się – uporządkowane według grup tematycznych – pozycje, obejmujące opis bibliograficzny wraz ze streszczeniem. Celem Biblioteki Naukowej GIG jest m.in. zeskanowanie, opracowanie i opublikowanie na platformie Śląskiej Biblioteki Cyfrowej serii nieperiodycznej „Prace Naukowe GIG Komunikat”, serii periodycznej „Prace Naukowe GIG: Górnictwo i Środowisko. Kwartalnik” oraz publikacji dotyczących górnictwa i inżynierii środowiska, wydawanych przez Główny Instytut Górnictwa w celu zabezpieczenia przed zniszczeniem i bezpowrotną utratą oraz upowszechnienie zbioru poprzez Bibliotekę Cyfrową. Powstające podczas skanowania dokumenty cyfrowe w pracowni, poddawane są przez przeszkolone osoby obróbce graficznej. Wszystkie dokumenty są także opracowywane bibliograficznie i wprowadzane zgodnie z zaleceniami do zasobu ŚBC w formacie PDF, który jest wyposażony w wysokiej jakości OCR (teksty obecnie można przeszukiwać po słowach i frazach).

Biblioteka Naukowa GIG nie posiada skanera. Skaner wypożyczony został ze Społecznej Pracowni Digitalizacji Śląskiej Biblioteki Cyfrowej na okres 3 miesięcy. W przyszłości planowany jest zakup sprzętu wraz ze specjalnym oprogramowaniem.

Anna Oset
kierownik Biblioteki Naukowej

Rozdział 3

Spółeczna Pracownia Digitalizacji ŚBC – regionalne centrum wsparcia i kompetencji

Wolontariat i wsparcie Uczestników ŚBC

Spółeczna Pracownia Digitalizacji powstała w 2007 r. jako sekcja Biblioteki Śląskiej. Została wyposażona w 4 stanowiska do skanowania, obróbki graficznej i publikowania zasobu cyfrowego oraz 1 stanowisko redaktorskie z niezbędnym oprogramowaniem. Wyposażenie ufundowało Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu „Mecenat 2007”. Głównym celem Społecznej Pracowni jest cyfrowa archiwizacja zbiorów biblioteki wydanych po 1800 r., jak również skanowanie dokumentów udostępnionych przez inne instytucje bądź osoby prywatne.

EWA BOROWIEC PRZY PRACY, FOT. MAŁGORZATA PASAJTA

Zbiory są bardzo duże, a proces pozyskiwania kopii cyfrowych i ich późniejszej obróbki – czasochłonny, dlatego pracownicy biblioteki postanowili poprosić o pomoc wolontariuszy. Do współpracy zostali zaproszeni studenci oraz słuchacze Uniwersytetu Trzeciego Wiek. Podczas gdy młodsze osoby przychodzą i odchodzą, to grupa 14 seniorów stanowi stały zespół wspierający, który pracuje według tygodniowego

NAJNOWSZY SKANER W PRACOWNI – COPIBOOK COBALT HD, FOT. MAŁGORZATA PASAJTA

grafiku, przychodząc 2–3 razy w tygodniu na średnio 4 godziny. Starsze osoby są wytrwałe, choć niezbędne było przeszkolenie ich nie tylko z obsługi skanera, ale także samego komputera. Wolontariusze w zamian za swoją pracę na rzecz Śląskiej Biblioteki Cyfrowej mają możliwość zapoznania się z pracą nowoczesnej biblioteki, ciekawymi dokumentami, a także poszerzania wiedzy o nowych technologiach oraz korzystania z Internetu.

Wolontariusze brali udział w ogólnopolskich projektach, takich jak: Wolne Lektury czy Obóz kultury 2.0 – Medialab Chrzelice. Udzielali również niejednokrotnie wywiadów do prasy i telewizji lokalnej. Seniorzy zdobyli też wiele nagród i wyróżnień, m.in. tytuł Wolontariusza Roku 2011 (przyznawany przez Regionalne Centrum Wolontariatu), wyróżnienie dla pani Luizy Kubicy w konkursie „Dojrzałość w sieci” na najlepsze praktyki z zakresu edukacji cyfrowej osób 50+.

Warto nadmienić, że 4 osoby przekroczyły pułap 100 000 samodzielnie wykonanych skanów i znalazły się w galerii „Klubu Stutysięcznego”, 2 wykonały 50 000 skanów, za które otrzymały pamiątkową kostkę ŚBC z własnym imieniem i nazwiskiem, a 11 wolontariuszy otrzymało dyplom za wykonanie 10 000 skanów. Społeczna Pracownia Digitalizacji została wyróżniona m.in. w konkursie „Kreatywnie w wolontariat” i „Dojrzałość w sieci” – za najlepsze praktyki z zakresu edukacji cyfrowej osób 50+. Idea i osiągnięcia Pracowni zostały zaprezentowane przez Remigiusza Lisa na konferencji European Congress on E-Inclusion „Transforming Access to Digital Europe in Public Libraries” w 2011 r., gdzie Pracownia była wymieniona jako jedna z siedmiu dobrych praktyk oraz przez Patrycję Popowniak na konferencji International Workshop: Digitizing German-Language Cultural Heritage from Eastern Europe w kwietniu 2015 r.

Od października 2007 r. do października 2016 r. w Społecznej Pracowni Digitalizacji wykonano i obrobiono 1 147 099 skanów, co daje 38 934 publikacje i stanowi 16% wszystkich umieszczonych w Śląskiej Bibliotece Cyfrowej.

BARBARA WIECZOREK SKANUJE CZASOPISMO,
FOT. ERNEST STROKOSZ

Krystyna Siechowska:

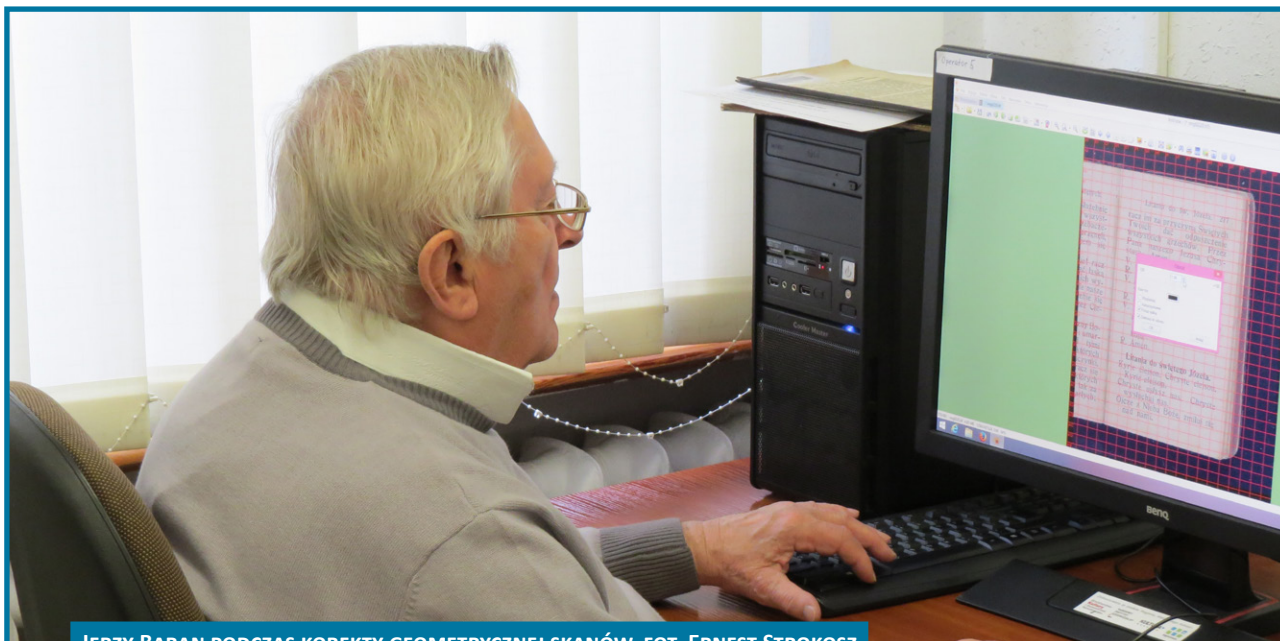
Przychodzę do Pracowni prawie od samego początku jej działalności. Do skanowania każdego dzieła podchodzę indywidualnie, bo przecież najważniejszy jest odbiorca – musi mieć najwyższą jakość. Myślę, że mój udział w tej pracy jest m.in. wynikiem przeświadczenia, że książki, które zeskanuję, po opublikowaniu może czytać cały świat. Moje zaangażowanie w tę Pracownię nie opiera się tylko na pracy, którą tutaj wykonuję. Wszystkim znajomym, szczególnie tym osobom, które interesują się historią regionu i Śląska, opowiadam, czym jest biblioteka cyfrowa, jak cenne informacje i publikacje naukowe, edukacyjne, historyczne i nie tylko można tam przeczytać.

Maria Radecka:

Przychodząc do Pracowni, chciałam zmienić monotonię życia emeryckiego. Praca wolontariusza w Śląskiej Bibliotece Cyfrowej daje mi satysfakcję, że robię coś pożytecznego, a jednocześnie mam kontakt z przyjaznymi ludźmi i ciekawymi książkami.

Utworzenie Społecznej Pracowni Digitalizacji było także odpowiedzią na szereg potrzeb, jakie ujawniły się przy powstawaniu Śląskiej Biblioteki Cyfrowej, współtworzonej obecnie przez ponad 60 instytucji kultury z regionu. Jedną z nich była konieczność posiadania odpowiedniego zaplecza sprzętowego i programowego, pozwalającego na stosunkowo szybkie skanowanie i obróbkę graficzną zasobu. Pracownia stała się dla tych instytucji ośrodkiem szkoleniowym. Od początku działalności Pracowni zostało przeszkolonych 118 osób z 66 instytucji. Pracownicy udzielają także na bieżąco porad

z zakresu skanowania, obróbki graficznej, tworzenia plików prezentacyjnych, obsługi programów i publikowania na platformie dLibra. Zajmują się również kompresją skanów do formatu DjVu bądź PDF dla pozostałych instytucji należących do Śląskiej Biblioteki Cyfrowej.

JERZY BARAN PODCZAS KOREKTY GEOMETRYCZNEJ SKANÓW, FOT. ERNEST STROKOSZ

Społeczna Pracownia Digitalizacji przetarła szlaki innym bibliotekom publicznym, które – przeważnie borykając się z problemami finansowymi i kadrowymi – w społecznym zaangażowaniu wolontariuszy dostrzegły szansę na rozwój zasobów cyfrowych swojej biblioteki i regionu. W 2009 r., na wzór katowickiej Społecznej Pracowni Digitalizacji, na Pomorzu powstała druga Społeczna Pracownia Digitalizacji, która również opiera się na pracy wolontariuszy. Uruchomiła ją Miejska Biblioteka Publiczna w Słupsku w celu tworzenia zasobu Bałtyckiej Biblioteki Cyfrowej. Sukces obu projektów świadczy nie tylko o tym, że ten nowoczesny model współpracy przynosi obopólne korzyści, poprawia efektywność działań bibliotek, ale także umożliwia seniorom pożyteczne i przyjemne spędzanie czasu, a absolwentom i studentom – zdobywanie doświadczenia.

Magdalena Woźniak, Ernest Strokosz
opiekunowie i koordynatorzy Społecznej Pracowni Digitalizacji

UROCZYSTOŚĆ Z OKAZJI WYKONANIA 100 000 SKANÓW PRZEZ PANIĄ KRYSYŃĘ SIECHOWSKĄ, FOT. ERNEST STROKOSZ

Barbara Juraszczyk:

Przychodzę do Społecznej Pracowni Digitalizacji, bo:

- *jest tu sympatyczna atmosfera, można swobodnie porozmawiać na dowolne tematy z innymi wolontariuszami, a pracownicy są bardzo uprzejmi, cierpliwi i życzliwi;*
- *mam kontakt z komputerami, mogę poznawać i opanować nowości informatyczne;*
- *wśród dostarczanych do digitalizacji dokumentów są często kapitalne pozycje, ciekawe z uwagi na interesujące zdjęcia czy tematykę historyczną;*
- *poprzez kontakt z Biblioteką korzystam z różnych propozycji imprez, spotkań organizowanych przez Bibliotekę Śląską;*
- *jestem świadoma, że to, co tu robię, jest bardzo pożyteczne, wręcz konieczne i sama nieraz korzystam z zasobów Śląskiej Biblioteki Cyfrowej.*

Krystyna Siechowska
KWIECIEŃ 2013

Luiza Kubica
PAŹDZIERNIK 2014

Maria Radecka
STYCZEŃ 2015

Jerzy Baran
STYCZEŃ 2015

Społeczna Pracownia Digitalizacji

powstała w 2007 r. jako sekcja Biblioteki Śląskiej. Wyposażenie ufundowało Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu „Mecenat 2007”.

2007

Grupa 14 seniorów stanowi stały zespół wspierający, który pracuje według tygodniowego grafiku, przychodząc 2–3 razy w tygodniu.

14

4 wolontariuszy przekroczyło pułap 100 000 samodzielnie wykonanych skanów i znalazło się w galerii „Klubu Stuletniego”, dwoje wykonało po 50 000 skanów.

4

2011

Wolontariusze brali udział w ogólnopolskich projektach, takich jak: **Wolne Lektury** czy **Obóz kultury 2.0 – Medialab Chrzelice**. Zdobyli też wiele nagród, m.in. tytuł **Wolontariusza Roku 2011** i wyróżnienie w konkursie „Dojrzałość w sieci”.

Społeczna Pracownia Digitalizacji została wyróżniona m.in. w konkursie „Kreatywnie w wolontariacie” i „Dojrzałość w sieci” – za najlepsze praktyki z zakresu edukacji cyfrowej osób 50+ oraz została uznana za jedną z siedmiu europejskich „Example of excellence” na European Congress on E-Inclusion w Brukseli.

50+

Od początku działalności Pracowni zostało **przeszkolonych 118 osób** z 66 instytucji.

118

W Społecznej Pracowni Digitalizacji wykonano i obrobiono 1 147 099 skanów, co daje 38 934 publikacje i stanowi **16% wszystkich umieszczonych w Śląskiej Bibliotece Cyfrowej**.

16%

Rozdział 4

Projekty Uczestników

Projekty Biblioteki Śląskiej: Społeczna Pracownia Digitalizacji

TERMIN REALIZACJI: od 2007 r. do nadal

CAŁKOWITA WARTOŚĆ PROJEKTU: 102 tys. zł

PROJEKT DOFINANSOWANY został ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Mecenat 2007 w wysokości 92 tys. zł

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

Społeczna Pracownia Digitalizacji (SPD) powstała w ramach projektu wielofunkcyjnej pracowni skanowania i przetwarzania zbiorów, realizującej zadania na rzecz Śląskiej Biblioteki Cyfrowej. Od 2013 r. Społeczna Pracownia Digitalizacji funkcjonuje w ramach Działu Mediów Cyfrowych „Digitarium”.

Społeczna Pracownia Digitalizacji służy rozwojowi ŚBC poprzez:

- tworzenie cyfrowych zasobów ŚBC z zaangażowaniem wolontariuszy, ze szczególnym udziałem seniorów,
- tworzenie zasobów cyfrowych w oparciu o zbiory uczestników ŚBC na udostępnianych im stanowiskach do skanowania, obróbki graficznej i publikowania zasobu cyfrowego,
- instruktaże i szkolenia dla uczestników ŚBC z zasad współpracy, digitalizacji, redagowania i publikowania zasobów cyfrowych,

- wsparcie dla bibliotekarzy z województwa śląskiego i całego kraju, pragnących rozpocząć prace nad własnymi bibliotekami cyfrowymi,

- użyczanie uczestnikom ŚBC mobilnego stanowiska do digitalizacji zbiorów.

SPD organizowała digitalizację mobilną (udział w MediaLab Chrzelice czy stanowiska digitalizacji na Katowickich Targach Książki), a także współpracowała z Fundacją Nowoczesna Polska w zakresie przygotowania treści dla serwisu Wolne Lektury.

Innowacyjne działania Społecznej Pracowni Digitalizacji były wyróżniane i nagradzane:

- tytułem „Example of excellence” na European Congress of E-Inclusion w zakresie edukacji medialnej,
- wyróżnieniem w konkursie „Dojrzałość w sieci” w zakresie edukacji cyfrowej osób 50+,

- pierwszą nagrodą „Wolontariusz Roku” w regionalnej edycji konkursu „Barwy Wolontariatu” oraz wyróżnieniem w edycji krajowej,
- dyplomem uznania za udział w programie wieloletnim Kultura+, Priorytet Digitalizacja.

Projekt SPD był inspiracją dla społecznych pracowni digitalizacji uruchomionych przez Miejską Bibliotekę w Słupsku (2008 r.) oraz katowickie Stowarzyszenie Śląskie Centrum Edukacji i Rehabilitacji Arteria (2014 r.). SPD wykonało do tej pory 1,15 mln skanów oraz prawie 39 tys. publikacji, co stanowi blisko 16% zasobu ŚBC.

Zadania Społecznej Pracowni Digitalizacji

Śląska Internetowa Biblioteka Zbiorów Zabytkowych

ERNEST KNIPPEL, KATTOWITZ. GRAFIKA Z POŁOWY XIX W. PRZEDSTAWIA OKOLICE DZISIEJSZEJ UL. STAWOWEJ W KATOWICACH

Celem projektu było wdrożenie kompleksowego rozwiązania technicznego, służącego tworzeniu, opracowaniu i prezentacji cyfrowych postaci zbiorów zabytkowych. Zamierzenie zostało zrealizowane dzięki zapleczu technicznemu, złożonemu z profesjonalnych, specjalizowanych skanerów, oprogramowania przetwarzającego skanowane obrazy oraz infrastrukturę sprzętową, zapewniającą długoterminowe przechowywanie i archiwizację cyfrowych zbiorów. W ramach projektu dokonano integracji powstałego rozwiązania ze Śląską Biblioteką Cyfrową, która jest prezentacyjnym systemem utworzonych cyfrowych publikacji.

**KLIKNIJ TUTAJ
I POLUB NAS
NA FACEBOOKU**

TERMIN REALIZACJI: od 2009 r. do 2013 r.

CAŁKOWITA WARTOŚĆ PROJEKTU: 7 027 565,30 zł

PROJEKT DOFINANSOWANY został przez Unię Europejską w ramach działania 11.1 Ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego o znaczeniu ponadregionalnym priorytetu XI Kultura i dziedzictwo kulturowe Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007–2013, wysokość dofinansowania z Unii Europejskiej – 5 951 988,03 zł, pozostałą kwotę stanowiły środki budżetowe województwa śląskiego

W ramach projektu powstał zasób cyfrowy liczący ponad 27 tys. publikacji, utworzonych w drodze skanowania zbiorów Biblioteki Śląskiej, na które składają się: inkunabuły, starodruki, grafika, kartografia, zabytkowe pocztówki, druki ulotne oraz czasopisma. Digitalizacja dzieł wytypowanych przez bibliotekarzy Działu Zbiorów Specjalnych i Zbiorów Śląskich – prócz udostępnienia interesującego przekroju dokumentów – przyczyniła się do zdobycia przez pracowników biblioteki specjalistycznego doświadczenia w zakresie cyfryzacji różnych rodzajów piśmiennictwa.

Do pozostałych materialnych efektów projektu należy zaliczyć:

- modernizację pracowni digitalizacji wraz z utworzeniem mobilnego stanowiska digitalizacji (fotografii cyfrowej);
- utworzenie informatycznej infrastruktury sprzętowo-programowej, zapewniającej długoterminowe przechowywanie cyfrowych zasobów oraz ich sprawną prezentację;
- zakup aplikacji automatyzujących proces digitalizacji;
- podniesienie bezpieczeństwa procesu digitalizacji oraz przechowywania zasobu w drodze zabudowy instalacji klimatyzacyjnych pracowni digitalizacji i serwerowni zapasowej oraz systemu suchego gaszenia serwerowni głównej;
- utworzenie 11 stanowisk pracy dla zespołu realizującego projekt.

Utworzone w ramach projektu zaplecze techniczne oraz struktura organizacyjna zostały włączone do Działu Mediów Cyfrowych „Digitarium” – celem kontynuacji digitalizacji cennych dokumentów piśmiennictwa.

Typy zbiorów zdigitalizowanych w ramach projektu Śląska Internetowa Biblioteka Zbiorów Zabytkowych

Śląska Internetowa
Biblioteka Zbiorów
Zabytkowych

czasopisma	22 207
fotografie	1316
pocztówki	1078
grafiki	689
kartografia	627
starodruki	536
rękopisy teatru lwowskiego	417
druki ulotne	365
inkunabuły	57
rękopisy	31

Digitalizacja czasopism regionalnych z lat 1887–1939

Projekt jest etapem długofalowego formowania pełnej kolekcji czasopism regionalnych z XIX i XX w., udostępnianej w Śląskiej Bibliotece Cyfrowej jako unikalna baza źródłowa. Grupą docelową projektu są naukowcy, studenci, miłośnicy historii regionu, pracownicy instytucji kultury i globalna publiczność. Zdecydowano się na edycję prasy polskiej z tego okresu, w miarę kompletne, często udostępniane czytelnikom i cytowane w pracach naukowych.

Wybrane tytuły:

- „Gazeta Robotnicza” (wyd. Berlin, Katowice),
- „Nowiny Raciborskie” (Racibórz),
- „Katolik Codzienny” (Bytom),
- „Głos Śląski” (Gliwice),
- „Górnoślązak” (Katowice), kontynuacja,
- „Polak” (Katowice), kontynuacja.

Zestaw uzupełnił popularny na Górnym Śląsku dziennik niemiecki „Der Oberschlesische Wanderer”.

Wzbogaciły one zbiór udostępnianych w ŚBC czasopism, dokumentując szczegółowo przede wszystkim okres istotnych zmian historycznych w regionie: polskie odrodzenie narodowe XIX–XX w., kampanię plebiscytową i walki powstańcze (z istniejącymi już w sieci materiałami archiwalnymi w NDAP skompletowane zostaną wszystkie źródła na temat powstań śląskich), funkcjonowanie polskiego województwa śląskiego.

Dzięki przyznanym środkom zakupiono wyposażenie w postaci dwóch skanerów dzielowych, sześciu stanowisk korektorskich oraz serwera kompresji wraz z oprogramowaniem do OCR. Realizowany projekt powiększył zasób ŚBC o blisko 242 tys. skanów, więc ponad 38 tys. publikacji udostępnionych czytelnikom na całym świecie.

TERMIN REALIZACJI: od 2014 r. do 2015 r.

CAŁKOWITA WARTOŚĆ PROJEKTU: ponad 739 tys. zł

PROJEKT DOFINANSOWANY ze środków Programu Wieloletniego Kultura+, Priorytet: Digitalizacja Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w wysokości ponad 539 tys. zł

**KLIKNIJ TUTAJ
I ZOBACZ
CZASOPISMA PROJEKTOWE**

Digitalizacja publikacji urzędowych wraz z modernizacją SPD

Projekt stanowi kontynuację budowy kolekcji śląskich czasopism regionalnych z XIX i XX w. Jego adresatami są naukowcy, studenci, miłośnicy historii regionu, pracownicy instytucji kultury i globalna publiczność. Do digitalizacji wybrano edycje często udostępnianych czytelnikom i cytowanych w pracach naukowych śląskich publikacji o charakterze prawno-urzędowym z lat 1842–1940.

Przykładowe tytuły polskojęzyczne: „[Gazeta Urzędowa Powiatu Katowickiego](#)” wraz z dodatkiem „Wiadomości Statystyczne Powiatu Katowickiego”, „[Preliminarz Budżetowy Województwa Śląskiego](#)”, „[Śląsko-Dąbrowski Dziennik Wojewódzki](#)” wraz z dodatkiem „Dziennik Urzędowy Województwa Katowickiego”, „[Tygodnik Urzędowy na Miasto Królewską Hutę](#)”.

Przykładowe tytuły niemieckojęzyczne: „[Amtsblatt der Königlich Eisenbahndirektion zu Kattowitz](#)”, „[Hindenburg Kreisblatt](#)”, „[Kattowitzer Stadtblatt](#)”, „[Neisser Kreisblatt](#)”.

Łącznie projekt przyniósł około 13 560 nowych publikacji, udostępnionych czytelnikom na całym świecie. Wybrane tytuły uzupełniają zbiór dostępnych już w ŚBC publikacji urzędowych, który dokumentuje szczegółowo zarówno życie codzienne, jak i okresy istotnych zmian historycznych w regionie, w tym przede wszystkim czas tworzenia administracji województwa śląskiego w latach 20. XX w.

**KLIKNIJ TUTAJ
I ZOBACZ WYKAZ
PUBLIKACJI URZĘDOWYCH**

TERMIN REALIZACJI: 2015 r.

CAŁKOWITA WARTOŚĆ PROJEKTU: ponad 257 tys. zł

PROJEKT DOFINANSOWANY ze środków Programu Wieloletniego Kultura+, Priorytet: Digitalizacja Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w wysokości 199 tys. zł

W ramach projektu wprowadzone zostały do obiegu dokumenty często pomijane w polityce digitalizacyjnej bibliotek z powodu błędnie zakładanej małej popularności, z założeniem docelowego scalenia (z innymi ośrodkami) rozproszonych zbiorów w postaci cyfrowej, co znacząco ułatwi badania śląskoznawcze, podejmowane w wielu ośrodkach naukowych, także za granicą.

Dzięki przyznanyim środkom zakupiono wyposażenie Społecznej Pracowni Digitalizacji w postaci m.in. skanera dziełowego, czterech stanowisk skanujących, 2 stanowisk korektorsko-redaktorskich oraz serwera kompresji wraz z oprogramowaniem do OCR. Sprzęt przeznaczony jest do dyspozycji wolontariuszy od lat zasilających swą pracą zasoby ŚBC.

Poszerzenie i usprawnienie dostępu do zasobów ŚBC wraz z digitalizacją i udostępnieniem piśmiennictwa regionalnego

Projekt obejmuje digitalizację i udostępnienie dokumentów regionalnych, poszerzenie i usprawnienie dostępu do zasobów ŚBC, modernizację jej interfejsu oraz rozbudowę zaplecza archiwizacji i opracowania zbiorów.

W zakres digitalizacji wchodzi:

- **źródłowe czasopisma bieżącej bibliografii Śląska z lat 1935–1939** pt. „Wykaz literatury bieżącej o Śląsku”;
- **regionalne czasopisma licencjonowane**, gromadzone przez Bractwo Gwarków Związku Górnośląskiego w ramach wewnętrznego projektu „Regionalna prasa lokalna” (ilustrują bieżące wydarzenia i najnowszą historię regionu na poziomie lokalnym miast, wsi i małych społeczności);
- **unikatowe dokumenty Śląskiego Związku Chórów i Orkiestr i najstarszych śląskich zespołów muzycznych**: najczęściej rękopisy, wytworzone przez śląski ruch śpiewaczy w ciągu 106 lat istnienia organizacji śpiewaczej oraz przez poszczególne zespoły w toku ich działalności wyprzedzającej utworzenie Związku. Są one bezcennym i unikatowym świadectwem dokonania prężnego stowarzyszenia amatorów chóralnego śpiewu oraz zespołów muzycznych regionu.

TERMIN REALIZACJI: od 2017 r. do 2018 r.

CAŁKOWITA WARTOŚĆ PROJEKTU: 236 519 tys. zł

PROJEKT DOFINANSOWANY ze środków Programu Kultura Cyfrowa

Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w wysokości 109 722 tys. zł

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

Projekt poszerza także dostęp do nowych i istniejących zasobów ŚBC poprzez zakup i instalację oprogramowania OPAC Bibliografia, retrokonwersję opisów bibliograficznych z lat 1935–1939 i wykonanie powiązań do źródłowych dokumentów z ŚBC. Umożliwia także uruchomienie kolejnej usługi Regionalnego Klastra Informacyjnego – Bibliografii Śląska, poprzez internetowe upublicznienie [bazy 88 tys. rekordów istniejącej bibliografii regionalnej oraz szeregu bibliografii tematycznych](#).

Modernizacja interfejsu ŚBC obejmuje: wdrożenie „mobilnego” (responsywnego) interfejsu, wprowadzenie tzw. **wielofORMATOWYCH publikacji** (prezentacja publikacji w wielu formatach plików), a także wdrożenie usprawnień WCAG 2.0 (wdrożenie standardu dostępności stron).

Projekt wzmocni także sprzętową bazę Biblioteki Śląskiej poprzez zakup macierzy dyskowej na cele archiwizacji oraz komputera redaktorskiego.

Opisy projektów Biblioteki Śląskiej przygotował Remigiusz Lis

Projekt Uniwersytetu Śląskiego:

Dostosowanie zasobu Śląskiej Biblioteki Cyfrowej do rozszerzonego dostępu internetowego – RID

TERMIN REALIZACJI: od 2008 r. do 2009 r.

CAŁKOWITA WARTOŚĆ PROJEKTU: 2 059 491,63 zł

PROJEKT DOFINANSOWANY został ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w wysokości 1 750 567,89 zł

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

„Dostosowanie zasobu Śląskiej Biblioteki Cyfrowej do rozszerzonego dostępu internetowego – RID” było projektem realizowanym w Bibliotece Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego, Priorytet II – Społeczeństwo informacyjne, Działanie 2.2 – Rozwój elektronicznych usług publicznych. Beneficjentami pośrednimi projektu byli studenci i pracownicy UŚ oraz innych szkół wyższych, mieszkańcy regionu, a także inni użytkownicy.

Celem projektu było rozszerzenie dostępu oraz powiększenie poziomu niezawodności dostępu do Internetu czytelnikom Śląskiej Biblioteki Cyfrowej, zwłaszcza grupie osób niedowidzących i niewidzących. Celem szczegółowym była poprawa funkcjonalności ŚBC poprzez rozszerzony mirroring zasobu ŚBC, dostosowanie zasobu do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz digitalizacja zbiorów. W ramach projektu został zakupiony sprzęt komputerowy, skanery oraz oprogramowanie.

dr Aneta Drabek

Główne zadania projektowe

1
• uruchomienie zakupionych serwerów

2
• wdrożenie nowego systemu publikowania zasobów w ramach ŚBC

3
• rozbudowa stanowisk czytelników

4
• wdrożenie terminalowego dostępu do zasobów objętych ustawą o prawie autorskim i prawach pokrewnych

Projekty Książnicy Cieszyńskiej:

Ochrona i konserwacja cieszyńskiego dziedzictwa piśmienniczego

Doświadczenia w zakresie digitalizacji zbiorów, jakie Książnica Cieszyńska zdołała zebrać w trakcie realizacji pilotażowej, zainicjowanej już w 2003 r. fazy programu cyfryzacji, okazały się niezwykle przydatne podczas przygotowywania i wdrażania projektu „Ochrona i konserwacja cieszyńskiego dziedzictwa piśmienniczego”. Jego celem było kompleksowe zabezpieczenie i wprowadzenie do obiegu naukowego zasobów pięciu cieszyńskich bibliotek i archiwów (Książnica Cieszyńska, Archiwum Państwowe w Katowicach Oddział w Cieszynie, Biblioteka i Archiwum im. Tschammera przy Parafii Ewangelicko-Augsburskiej, Biblioteka i Archiwum Konwentu Zakonu Bonifratrów, Biblioteka Muzeum Śląska Cieszyńskiego). Digitalizacją objęto rękopisy odnoszące się do historii Śląska Cieszyńskiego oraz kolekcję dawnej regionalnej prasy i czasopism, w tym tak sztandarowe tytuły, jak: „[Gwiazdka Cieszyńska](#)”, „[Dziennik Cieszyński](#)”, „[Robotnik Śląski](#)”, „[Głos Ludu Śląskiego](#)” czy „[Silesia](#)”.

Do 30 kwietnia 2010 r., kiedy projekt został zakończony, wykonano kopie łącznie 686 563 stron, z czego na samą Książnicę przypada blisko 405 tys. stron. Oprócz źródłowych plików TIFF oraz użytkowych publikacji w formacie PDF i DjVu, równolegle przygotowywano kopie mikrofilmowe, przeznaczone do wieczystej archiwizacji. Tak realizowany proces digitalizacji pozwolił na osiągnięcie dwóch celów. Z jednej strony została radykalnie zwiększona dostępność unikalnych partii cieszyńskich zbiorów, których kopie wkrótce po zakończeniu projektu zostały opublikowane w Śląskiej Bibliotece Cyfrowej, z drugiej zaś poprawiło się bezpieczeństwo samych zbiorów.

OFFICIA DE BEATA MARIA VIRGINE

**KLIKNIJ TUTAJ
I CZYTAJ
„GWIAZDKĘ CIESZYŃSKĄ”**

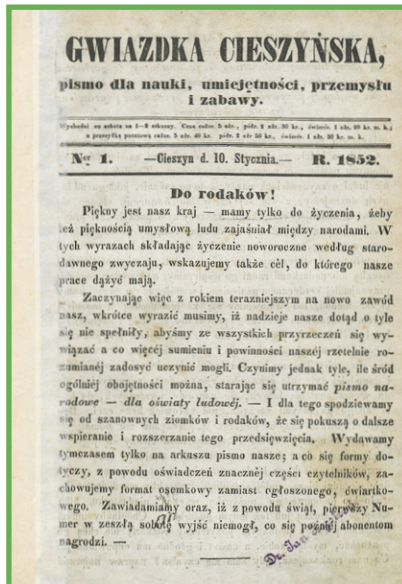
W latach 2010–2014, już po zakończeniu projektu „Ochrona i konserwacja cieszyńskiego dziedzictwa piśmienniczego”, Książnica Cieszyńska kontynuowała prace digitalizacyjne, wykorzystując w tym celu znajdujący się w jej posiadaniu sprzęt (aparat cyfrowy, stół do reprodukcji

TERMIN REALIZACJI: od 2007 r. do 2010 r.

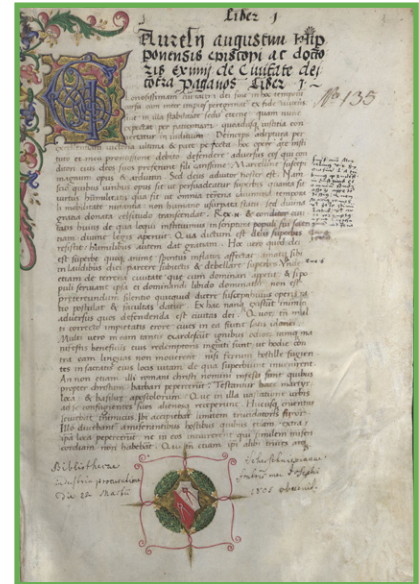
CAŁKOWITA WARTOŚĆ PROJEKTU: 7 844 791,84 zł

PROJEKT DOFINANSOWANY został ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego w wysokości 6 336 720,02 zł

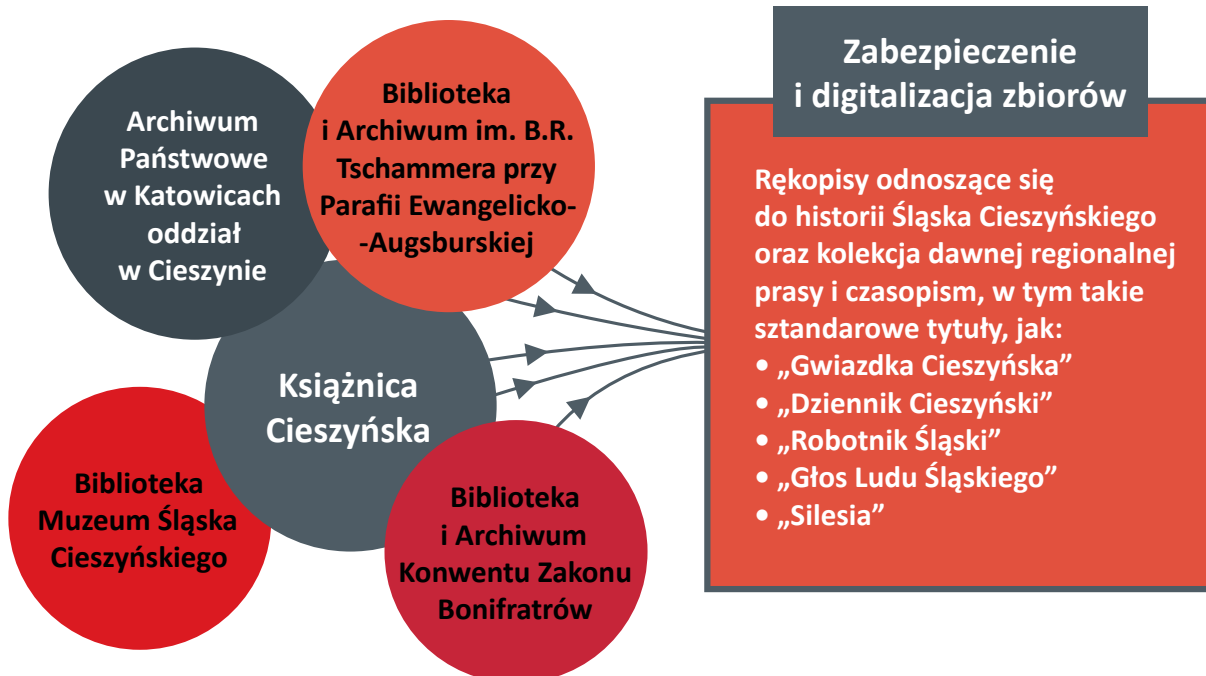

fotograficznych, skanery biurowe), obsługiwany przez wolontariuszy oraz zatrudnianych dorywczo stażystów i pracowników kierowanych do biblioteki w ramach tzw. prac społecznie użytecznych. Poza kopiami sporządzanymi na zamówienie czytelników zasadniczym przedmiotem prowadzonej w ten sposób digitalizacji są współczesne wydawnictwa regionalne, do których Książnica uzyskuje bezpłatne licencje od wydawców (w ten sposób ucyfrowiono np. ciągi roczników „[Pamiętnika Cieszyńskiego](#)”, „[Kalendarza Cieszyńskiego](#)” czy zaolziańskiego „[Zwrotu](#)” i „[Kalendarza Śląskiego](#)”),

a także regionalne broszury i czasopisma sprzed 1939 r. Rocznie uzyskiwanych jest tą drogą od kilkunastu do kilkudziesięciu tysięcy skanów w formacie TIFF (300 dpi, pełny kolor), które podlegają archiwizacji, a ich robocze kopie – dzięki wsparciu ze strony Biblioteki Śląskiej – poddawane są konwersji na publikacje PDF i/lub DjVu, które następnie udostępniane są za pośrednictwem Śląskiej Biblioteki Cyfrowej.

Ochrona i konserwacja cieszyńskiego dziedzictwa piśmienniczego

Digitalizacja zbiorów Książnicy Cieszyńskiej

TERMIN REALIZACJI: 2013 r.

CAŁKOWITA WARTOŚĆ PROJEKTU: 162 478,93 zł

PROJEKT DOFINANSOWANY został ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
w wysokości 117 211,63 zł

Możliwość powrotu do zakrojonej na większą skalę digitalizacji zabytkowych zbiorów Książnicy Cieszyńskiej otworzyło przed biblioteką dopiero uruchomienie Wieloletniego Programu Rządowego Kultura+, Priorytet Digitalizacja, którego celem głównym było poszerzenie i ułatwienie dostępu do cyfrowych zasobów polskiego dziedzictwa kulturowego (w tym mniejszości narodowych i etnicznych) za pośrednictwem Internetu dla mieszkańców Polski, zwłaszcza wsi i małych miast. Dzięki dofinansowaniu uzyskanemu z tego priorytetu przez Książnicę na podstawie umowy nr 00062/12/NIiA zawartej 15.10.2012 r. możliwa stała się realizacja pierwszego etapu projektu „Digitalizacja zbiorów Książnicy Cieszyńskiej”, w ramach którego ucyfrowieniem objęto dalszą część kolekcji druków ciągłych wydanych do 1939 r. na obszarze Śląska Cieszyńskiego, a zachowanych w zbiorach Książnicy Cieszyńskiej.

W jego ramach ucyfrowieniu poddano 167 tytułów czasopism, a planowane działania objęły: komputerowe katalogowanie digitalizowanych zbiorów, skanowanie w celu uzyskania kopii wzorcowych w formacie TIFF, konwersję ich wersji roboczych na podlegające wieczystej archiwizacji mikrofilmy oraz przeznaczone do udostępnienia publikacje cyfrowe w formacie PDF (udostępniane w intranecie) oraz DjVu (udostępniane w Internecie) wyposażone w warstwy tekstowe, opracowanie metadanych, a także publikację w Śląskiej Bibliotece Cyfrowej w formacie DjVu i archiwizację całości zasobów cyfrowych Książnicy w – stworzonym także w rezultacie projektu – repozytorium cyfrowym, zapewniającym ww. danym pełne bezpieczeństwo fizyczne i logiczne (kontrolowany i autoryzowany dostęp). Projekt objął całość działań związanych zarówno z realizacją dostaw (repozytorium) i usług zewnętrznych (skanowanie, przetwarzanie), jak i realizowaną przez pracowników Książnicy obsługą logistyczną i kontrolą jakości rezultatów owego procesu, a także katalogowaniem zbiorów i udostępnieniem ich kopii i metadanych w Śląskiej Bibliotece Cyfrowej.

Możliwość powrotu do zakrojonej na większą skalę digitalizacji zabytkowych zbiorów Książnicy Cieszyńskiej otworzyło przed biblioteką dopiero uruchomienie Wieloletniego Programu Rządowego Kultura+, Priorytet Digitalizacja, którego celem głównym było poszerzenie i ułatwienie dostępu do cyfrowych zasobów polskiego dziedzictwa kulturowego (w tym mniejszości narodowych i etnicznych) za pośrednictwem Internetu dla mieszkańców Polski, zwłaszcza wsi i małych miast. Dzięki dofinansowaniu uzyskanemu z tego priorytetu przez Książnicę na podstawie umowy nr 00062/12/NIiA zawartej 15.10.2012 r. możliwa stała się realizacja pierwszego etapu projektu „Digitalizacja zbiorów Książnicy Cieszyńskiej”, w ramach którego ucyfrowieniem objęto dalszą część kolekcji druków ciągłych wydanych do 1939 r. na obszarze Śląska Cieszyńskiego, a zachowanych w zbiorach Książnicy Cieszyńskiej.

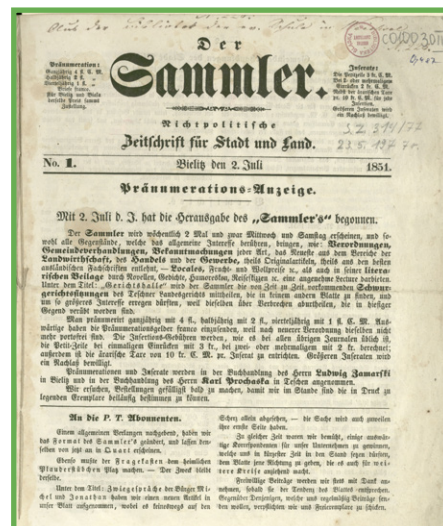

Digitalizacja zbiorów Książnicy Cieszyńskiej – etap drugi

31 grudnia 2014 r. Książnica sfinalizowała kolejny projekt finansowany ze środków PW Kultura+ (umowa nr 00259/13/NinA z 30.09.2013 r.), zatytułowany „Digitalizacja zbiorów Książnicy Cieszyńskiej – etap drugi”, w ramach którego digitalizacji zostały poddane kolejne 242 tytuły druków ciągłych wydanych do 1939 r. na obszarze Śląska Cieszyńskiego.

Wszelkie prace przebiegały według tych samych reguł, jakie obowiązywały w trakcie realizacji poprzedniego projektu finansowanego ze środków programu Kultura+. Wartym uwagi *novum* było jedynie wyposażenie w warstwę OCR nie tylko tekstów drukowanych antykwą, ale także gazet i czasopism tłoczonych czcionkami gotyckimi.

Projekt ten zamknął rozpoczęty w 2009 r. program digitalizacji druków ciągłych wydanych do 1939 r. na obszarze Śląska Cieszyńskiego, a zachowanych w zbiorach Książnicy. W jego pierwszym etapie, realizowanym w ramach projektu EOG, zdigitalizowano 770 roczników (296 144 stron) gazet i czasopism. W 2013 r. w rezultacie projektu finansowanego ze środków PW Kultura+ ucyfrowaniem objęto kolejnych 568 roczników (47 366 stron), a w 2014 r., w ramach drugiego etapu tegoż projektu, zdigitalizowanych zostało następnych 709 roczników (88 981 stron), co – wraz z kilkuset rocznikami, które w latach 2010–2014 Książnica zdołała zdigitalizować we własnym zakresie – objęło już całą należącą do niej kolekcję gazet i czasopism wydanych na Śląsku Cieszyńskim do 1939 r.

74%
dofinansowania
ze środków Ministra
Kultury i Dziedzictwa
Narodowego

wyposażenie
w warstwę OCR
tekstów
drukowanych
antykwą
i gotykiem

digitalizacja
242 tytułów
druków ciągłych
wydanych
do 1939 r.

Digitalizacja zbiorów Książnicy Cieszyńskiej – etap drugi

TERMIN REALIZACJI: 2014 r.

CAŁKOWITA WARTOŚĆ PROJEKTU: 253 756,17 zł

PROJEKT DOFINANSOWANY został ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
w wysokości 188 248,20 zł

Digitalizacja zbiorów Książnicy Cieszyńskiej – etap trzeci

TERMIN REALIZACJI: od 2014 r. do 2015 r.

CAŁKOWITA WARTOŚĆ PROJEKTU: 189 950,16 zł

PROJEKT DOFINANSOWANY został ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
w wysokości 118 387,62 zł

PASZPORT TADEUSZA REGERA
NA PODRÓŻ DO BERLINA I PARYŻA

Kolejne otrzymane dofinansowanie otworzyło przed biblioteką możliwość realizacji dalszych planowanych etapów digitalizacji, obejmujących przede wszystkim kolekcje rękopiśmienne. I w tym przypadku zamysł cieszyńskiej biblioteki uzyskał wsparcie ze strony PW Kultura+, w ramach którego 24.09.2014 r. (umowa nr 00141/14/NInA) przyznano dofinansowanie trzeciemu już projektowi Książnicy pod nazwą „Digitalizacja zbiorów Książnicy Cieszyńskiej – etap trzeci”. W jego ramach w 2015 r. digitalizacji został poddany zespół rękopisów pod nazwą Teki Tadeusza Regera, zawierający ok. 5500 jednostek inwentarzowych (ponad 27 tys. stron).

W tym przypadku działania objęły: retrokonwersję manualnego inwentarza, skanowanie oryginałów w celu uzyskania kopii wzorcowych TIFF, ich konwersję na przeznaczone do udostępnienia publikacje PDF oraz DjVu, przygotowanie metadanych oraz udostępnienie kopii i metadanych w Śląskiej Bibliotece Cyfrowej. Co więcej, w ramach tegoż projektu Książnica Cieszyńska już w grudniu 2014 r. została wyposażona w skaner planetarny Bookeye 4 V2 Professional do digitalizacji książek, który pozwolił na wyeliminowanie dotychczasowych nieefektywnych metod wykonywania kopii cyfrowych na zamówienie czytelników, a jednocześnie przyspieszył realizację własnych programów digitalizacji zbiorów prowadzonych niezależnie od wsparcia zewnętrznego.

 **KLIKNIJ TUTAJ
I ZOBACZ PASZPORT
W POWIĘKSZENIU**

Udostępnienie cieszyńskiego dziedzictwa piśmienniczego on-line

Książnica Cieszyńska 1 września 2016 r. przystąpiła do realizacji projektu „Udostępnienie cieszyńskiego dziedzictwa piśmienniczego on-line”. W jego ramach zostaną zrealizowane: dostawa, konfiguracja i wdrożenie nowego systemu bibliotecznego dla Książnicy Cieszyńskiej, a równolegle przebiegać będzie digitalizacja zachowanego w Książnicy zbioru druków zwartych wydanych na obszarze Śląska Cieszyńskiego do 1939 r., poprzedzona pracami przygotowawczymi, obejmującymi selekcję i opracowanie owego zbioru.

Projekt zostanie zakończony udostępnieniem cyfrowych kopii w Śląskiej Bibliotece Cyfrowej. Łącznie digitalizacją zostanie objętych ok. 2000 druków zwartych, co pozwoli zamknąć ważny etap procesu ucyfrowienia zbiorów Książnicy Cieszyńskiej, polegający na wykonaniu i publikacji kopii całości przechowywanego w Książnicy zasobu piśmiennictwa z obszaru Śląska Cieszyńskiego, wydane drukiem do 1939 r.

TERMIN REALIZACJI: od 1.09.2016 r. do 31.08.2018 r.

CAŁKOWITA WARTOŚĆ PROJEKTU: 760 200,00 zł

PROJEKT DOFINANSOWANY został ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014–2020 w wysokości 646 170,00 zł

Opisy projektów Książnicy Cieszyńskiej przygotował Krzysztof Szelong

Udostępnienie cieszyńskiego dziedzictwa piśmienniczego on-line

Projekt Związku Górnośląskiego:

Projekt „Digitalizacja zasobów dziedzictwa kulturowego – kronik szkolnych”

TERMIN REALIZACJI: od 2009 r. do 2010 r.

CAŁKOWITA WARTOŚĆ PROJEKTU: 344 452,14 zł

PROJEKT DOFINANSOWANY został ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007–2013 w wysokości 51 667,83 zł

PROGRAM
REGIONALNY
ROZWOJU WOJEWÓDZTWA
ŚLĄSKIEGO

Śląskie.
POZYTYWNA ENERGIA

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Projekt „Digitalizacja zasobów dziedzictwa kulturowego – kronik szkolnych” polegał na [digitalizacji stałych kronik szkolnych](#) oraz ich prezentacji na stronach internetowych Śląskiej Biblioteki Cyfrowej w ramach kolekcji „Dziedzictwo Kulturowe”. Głównym jego celem było zachowanie dla przyszłych pokoleń unikatowych kronik szkolnych z katowickich szkół oraz zwiększenie dostępu do tych zasobów. Kroniki, które były przedmiotem projektu, pochodzą ze szkół podstawowych i gimnazjów znajdujących się na terenie miasta Katowice. Z uwagi na to, iż znaczna liczba stron była napisana w języku niemieckim – strony te zostały w ramach projektu przetłumaczone na język polski. Część kronik należy do zbiorów Muzeum Historii Katowic, które znajduje się przy ul. Szafranka 9 w Katowicach. Łącznie jest to 16 lokalizacji w obrębie całego miasta.

Realizacja projektu zwiększyła dostęp do zasobów, mających w tej chwili formę tradycyjną, która zarazem ogranicza możliwość zapoznania się z zawartością kronik ze względu na ich wiek, rzadkie udostępnianie, formę przekazu (ręczne, nieczytelne pismo), a także XIX-wieczny język niemiecki, w którym część ksiąg jest zapisana. Działanie to miało charakter ochronny i pielęgnacyjny w stosunku do dziedzictwa kulturowego, lokalnych obyczajów i historii regionu Śląska.

Łącznie kroniki mają 6060 stron, z czego 1564 strony zawierają teksty w języku niemieckim, a pozostałe w języku polskim. Najstarsze kroniki powstały w 1810 r., zaś najmłodsze opisują wydarzenia z 1971 r. Projekt realizowany był wspólnie przez miasto Katowice, które było liderem projektu oraz przez Związek Górnośląski, który był partnerem i zrealizował zasadniczą – techniczną część projektu.

Mirosław Skibski

KRONIKA SZKOLNA, FOT. MIROSŁAW SKIBSKI

Projekty i inicjatywy Biblioteki Głównej Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach

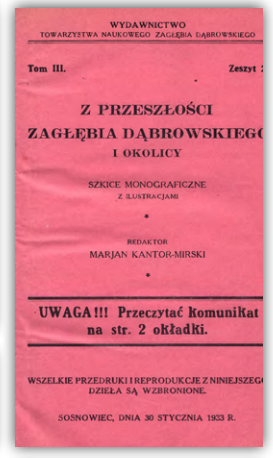
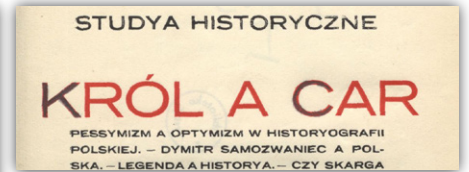
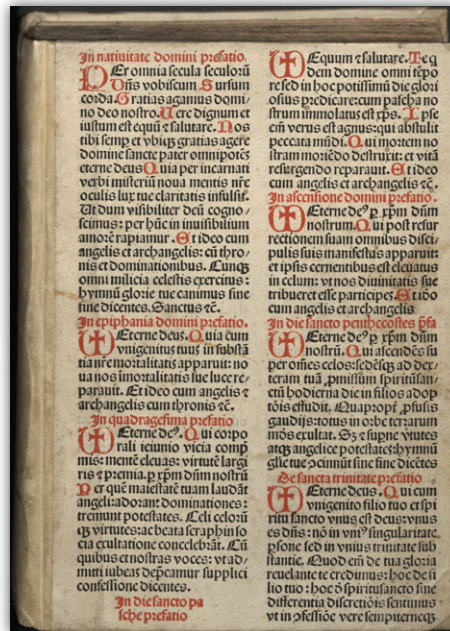
Biblioteka Główna Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach od początku działalności w ŚBC stara się nie tylko aktywnie uczestniczyć w ogólnopolskich przedsięwzięciach kulturalnych, ale także inicjować i realizować własne projekty digitalizacyjne. W 2010 r. z okazji jubileuszu 200-lecia urodzin Fryderyka Chopina zeskanowano komplet starodruków autorstwa światowej sławy kompozytora, znajdujących się w bibliotece. Na szczególną uwagę zasługują nuty wydane w 1859 r., przekazane bibliotece w wieczny depozyt przez Towarzystwo im. Fryderyka Chopina w Katowicach. Z kolei w 2014 r., przy współpracy z Sekcją Bibliotek Muzycznych – Polską Grupą Narodową IAML, zdigitalizowano wszystkie śląskie czasopisma muzyczne wydane do 1945 roku (np. [„Śląskie Wiadomości Muzyczne”](#)). Realizacja tego projektu była szczególnie ważna, nie tylko ze względu na konserwację zabytkowych i cennych periodyków, ale zwłaszcza z powodu ułatwienia dostępu do nich wszystkim osobom zainteresowanym kulturą muzyczną na Śląsku.

Przynależność do ŚBC stała się też zachętą dla pracowników Akademii Muzycznej do włączenia się w tworzenie cyfrowych zasobów biblioteki. Pierwszą zaangażowaną osobą była prof. Jolanta Szulakowska-Kulawik. Współpraca z panią profesorem zaowocowała udostępnieniem na platformie 30 jej wykładów. Kolejnym ważnym przedsięwzięciem było opublikowanie książki wydanej przez Akademię Muzyczną, która pojawiła się w ŚBC dzięki współpracy z jej autorami: Markiem Pilchem i Markiem Toporowskim. Drukowany egzemplarz tej publikacji został wydany razem z płytą, zawierającą przykłady muzyczne omawiane w poszczególnych rozdziałach. Forma elektroniczna książki umieszczona na platformie została uzupełniona aktywnymi linkami odsyłającymi do nagrań MP3, dzięki czemu czytelnicy wersji online mają również możliwość odsłuchania przytaczanych przykładów. Warto zaznaczyć, że zarówno książka, jak i wspomniane wcześniej wykłady są najchętniej czytаныmi publikacjami spośród wszystkich dokumentów znajdujących się w kolekcji Akademii Muzycznej.

Mamy nadzieję, że dalsza współpraca ze Śląską Biblioteką Cyfrową zaowocuje powstaniem kolejnych, ciekawych projektów digitalizacyjnych.

ZDIGITALIZOWANE ZBIORY, FOT. EWA WARZĄCHOWSKA

Rozdział 5

Kolekcje prywatne

Kronika Gminy Bojszowy

Gmina Bojszowy prowadziła swoją akcję digitalizacyjną w kilku etapach. Wpierw, pod koniec 2012 r., rozpoczęto skanowanie unikalnej w swej skali kronikarskiej serii (rozpoczętej w 1991 r. i kontynuowanej do dzisiaj) – [Kroniki Gminy Bojszowy](#). Do zdigitalizowania przeznaczono ponad 40 tomów dzieła stworzonego przez pracowitego kronikarza, Romana Horsta z Jedliny, aktualnie bojszowskiego radnego, w przeszłości pracownika Urzędu Gminy w Bojszowach, a także zapalonego strażaka ochotnika. Warto dodać, że poza gminną serią kronikarską Roman Horst prowadzi również serię kronikarską powiatu bieruńsko-lędzińskiego i kronikę zarządu powiatowego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych w macierzystym powiecie bieruńsko-lędzińskim. Założył też kronikę parafialną w Jedlinie (uczestniczył w budowie tutejszej świątyni).

ROMAN HORST PRZEGLĄDA SWOJE KRONIKI, FOT. GRZEGORZ SZTOLER

Roman Horst już trzecią dekadę konsekwentnie dokumentuje życie bojszowskiej wspólnoty, utrwalił jej początki z lat 90. XX wieku, kiedy Polska „żyła etosem prawdziwej samorządności”, kiedy ludziom autentycznie chciało się jeszcze dbać o swoje. Bojszowy są takim dobrym przykładem śląskiej, gospodarnej gminy, słynąc nie tylko z czystości, innowacyjności, ale także sporego – jak na niewielką śląską gminę – dorobku kulturowego. Tak, wkład Bojszów w kulturę Górnego Śląska jest duży – wystarczy wymienić takie nazwiska, jak: Alojzy Łysko – pisarz, Józef Kłyk – filmowiec amator. ŚBC przyczyniła się do zachowania i upowszechnienia niezwykłego dzieła, jakim jest ciągle rozwijana Kronika Gminy Bojszowy, która zamiast być skryta w urzędowej szafie, cieszy teraz każdego, kto zechce po nią sięgnąć. Dzięki temu Bojszowy, ich historia i dokonania są bliżej Śląska i Europy. Zawartość kroniki jest co

roku aktualizowana w ŚBC, czyli – innymi słowy – do pracowni digitalizacyjnej trafiają systematycznie nowe tomy kroniki, prowadzonej przez nieustraszonego Romana Horsta z Jedliny.

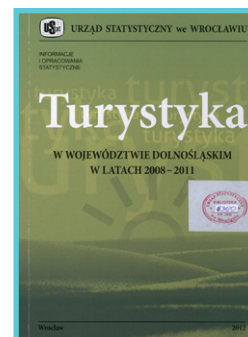
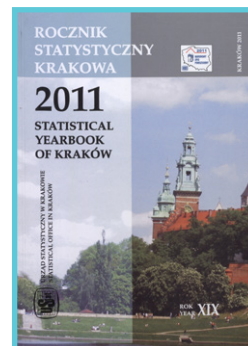
Koordynator akcji i odkrywca kroniki: dr Grzegorz Sztoler

Digitalizacja wydawniczego dorobku urzędów statystycznych województwa śląskiego, opolskiego, dolnośląskiego i małopolskiego

Biblioteka Śląska, dzięki przywilejowi egzemplarza obowiązkowego, posiada w swoich zbiorach bogatą kolekcję publikacji wydawanych przez urzędy statystyczne. Są one często wykorzystywane przez czytelników oraz pracowników nauki z wielu dziedzin, zatem stanowią atrakcyjny materiał do digitalizacji i udostępnienia w sieci. Propozycja digitalizacji tych wydawnictw spotkała się z żywym zainteresowaniem katowickich statystyków, bowiem jednym ze statutowych obowiązków urzędów statystycznych jest prowadzenie informatorium, udostępniającego ich publikacje. Cyfryzacja wydawnictw byłaby dla tych jednostek istotnym usprawnieniem działalności informacyjnej, a także ułatwiłaby prace wewnętrzne. Dzięki przychylności Aurelii Hetmańskiej, dyrektor Urzędu Statystycznego w Katowicach, Biblioteka uzyskała niewyłączną licencję na cyfryzację i rozpowszechnienie w ramach ŚBC kompletnego dorobku wydawniczego urzędu, począwszy od 1953 r. do współczesności.

Przygotowania do digitalizacji były czasochłonne, należało bowiem sporządzić wykaz licencjonowanych publikacji. Podjęli się tego pracownicy US, dysponujący kompletnym zbiorem swoich wydawnictw od początku istnienia urzędu. Po rozpoczęciu digitalizacji okazało się, że przyjęty sposób współpracy jest kłopotliwy. Ściąganie egzemplarzy z magazynów Biblioteki, sporządzanie wykazów braków, konieczność ich uzupełniania poprzez transport egzemplarzy z urzędu – angażowały wiele osób i wydłużały czas prac digitalizacyjnych. Ustalono zatem, że digitalizacji zostanie poddany [zasób katowickiego urzędu](#). Był on kompletny, uporządkowany, w bardzo dobrym stanie, zawierał też egzemplarze, których –

z różnych względów – nie posiadała Biblioteka. Przywóz i zwrot publikacji ograniczyły się do dwóch kursów. W ciągu rocznych prac zeskanowano najpierw zasoby główne urzędu, potem zaś zbiory jego oddziałów – bielskiego i częstochowskiego.

Wkrótce też rozszerzono program digitalizacji na zbiory urzędów [województw opolskiego](#) i [dolnośląskiego](#), położonych na terytorium historycznego Śląska, a także włączono zbiory [urzędu województwa małopolskiego](#), połączonego ze Śląskiem więzami historycznymi oraz współczesną współpracą samorządów. Metoda digitalizacji wypracowana w Katowicach – także dzięki zaufaniu ze strony urzędów – sprawdziła się w kolejnych ośrodkach, przynosząc blisko 7000 cennych i niekiedy unikalnych publikacji ŚBC.

Remigiusz Lis
pełnomocnik Dyrektora Biblioteki Śląskiej ds. Rozwoju,
kierownik Działu Mediów Cyfrowych „Digitarium” Biblioteki Śląskiej

Archiwa Himalajskie

Archiwum rodzinne Jerzego Kukuczki

JERZY KUKUCZKA W OBOZIE, FOT. ARCHIWUM JERZEGO KUKUCZKI

Spuścizna Jerzego Kukuczki to niezwykle bogaty zbiór, liczący ponad 700 muzealiów, 3000 fotografii, 84 obiekty z zapisem audiowizualnym, 72 dokumenty audio oraz niemal 4 metry bieżące dokumentów tekstowych. To bogate i niezwykle różnorodne archiwum, które pozostawił po sobie bodaj najśłynniejszy polski himalaista, działający w latach 70. i 80. ubiegłego wieku, zdobywca Korony Himalajów i Karakorum, czyli 14 najwyższych szczytów świata. Dokonał tego jako drugi człowiek na ziemi. Na 11 wszedł nowymi drogami, 7 zdobył w stylu alpejskim, 3 po raz pierwszy zimą, a jeden szczyt – samotnie. Zajęło mu to 7 lat, 11 miesięcy i 14 dni. Za swoje osiągnięcia w 1988 r. otrzymał srebrny Order Olimpijski. Zginął tragicznie, odpadając od – niepokonanej wówczas – południowej ściany Lhotse. Południowa ściana tego szczytu nazywana była wtedy wyzwaniem himalaizmu XX wieku. Prawdę mówiąc, pozostała nim do dziś – 4 kilometry niemal idealnie pionowej skały, miejscami pokrytej śniegiem. Nie ulegała nawet największym, nawet Jerzemu Kukuczce.

Archiwum rodzinne Jerzego Kukuczki jest rozległym i bardzo szczegółowym zapisem jego wieloletnich wysokogórskich dokonań. Warto jednak wspomnieć, że nie tylko. Pomiędzy dokumentacją wypraw

MORSKIE OKO, JERZY KUKUCZKA SIEDZĄCY NA SKALE I SPRAWDZAJĄCY WIAZANIA LIN, FOT. ARCHIWUM JERZEGO KUKUCZKI

oraz wszelkich związanych z nimi działań (od wstępnych przygotowań po raporty końcowe) znajdziemy także prywatne zapiski, dzienniki, pamiątki rodzinne, dawne zdjęcia z Istebnej, w której Kukuczka dorastał i do której wracał jako dorosły człowiek. Można więc zobaczyć tutaj nie tylko wybitnego sportowca, ale co ważniejsze – człowieka.

Procesem digitalizacyjnym zajmuje się Fundacja Wielki Człowiek. Organizacja powstała w 2013 r. z inicjatywy rodziny Kukuczki oraz osób zaangażowanych w podtrzymanie jego pamięci. Jak łatwo się domyślić – opis, katalogowanie, digitalizacja oraz udostępnianie tak licznej puli materiałów przebiega eta-

pami i trwa już ponad 3 lata. Dzięki wsparciu merytorycznemu instytucji, takich jak Biblioteka Śląska wraz z pracownią digitalizacyjną, scyfryzowana wersja spuścizny himalaisty nadal się powiększa i zyskuje profesjonalny wymiar. [Wiele z jej elementów można zobaczyć w zbiorach Śląskiej Biblioteki Cyfrowej](#). Od 2014 r. efekty prac dostępne są również w Wirtualnym Muzeum Jerzego Kukuczki – bezpłatnej, multimedialnej platformie www.jerzykukuczka.pl. W 2017 r., w trzydziestą rocznicę zdobycia przez Kukuczkę Korony Himalajów i Karakorum, zostanie udostępniona kolejna pula materiałów, tym samym Muzeum zostanie otwarte w zmodernizowanej formie, z poszerzonym zbiorem muzealno-archiwalnym.

JERZY KUKUCZKA Z FLAGĄ KATOWIC NA SZCZYCIE MOUNT EVEREST, FOT. ARCHIWUM JERZEGO KUKUCZKI

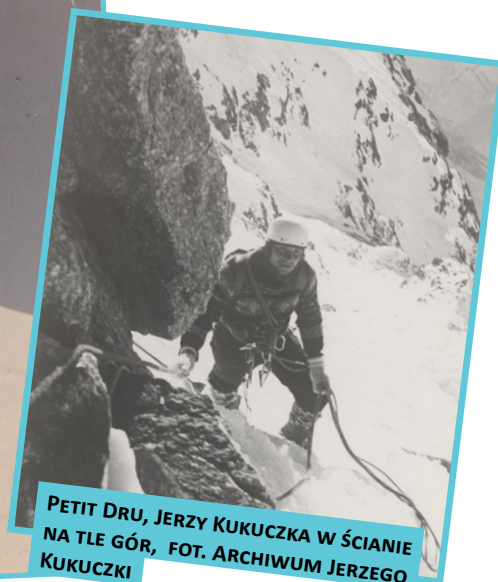

Katarzyna Ziolo
Fundacja Wielki Człowiek

**KLIKNIJ TUTAJ
I ZOBACZ FOTOGRAFIE
JERZEGO KUKUCZKI**

PETIT DRU, JERZY KUKUCZKA W ŚCIANIE NA TLE GÓR, FOT. ARCHIWUM JERZEGO KUKUCZKI

Regionalna kolekcja silesiaków

Piotr Siemko zebrał prawdopodobnie największy zbiór ikonografii śląskiej po II wojnie światowej. Jego kolekcja powstaje od około 25 lat i ciągle jest uzupełniana. Składa się ona z kilku części, którymi są grafiki, pocztówki (widokówki), zdjęcia, albumy zdjęć oraz rysunki i akwarele. Zbiór dokumentuje śląski krajobraz, architekturę

i przemysł, w mniejszym stopniu etnografię. Zakres terytorialny obejmuje cały historyczny Śląsk: od Krosna Odrzańskiego na północnym zachodzie do Przełęczy Jabłonkowskiej na południowym wschodzie, w tym również ziemie śląskie leżące w obrębie Republiki Czeskiej. Zakres czasowy zbioru obejmuje okres od końca XV w. do współczesności. Częścią kolekcji jest także zbiór map Śląska od XVI w.

Zbiór grafik reprezentuje różne techniki: od drzeworytu – poprzez miedzioryt, litografię, staloryt – do chromolitografii i drzeworytu sztorcowego. Zdarzają się także inne, jak np. akwaforta, jednakże te są rzadsze. Najstarsze grafiki to drzeworyty z końca XV w., pochodzące z Kroniki Świata Hartmanna Schedla, przedstawiające panoramy dwóch miast – Wrocławia i Nysy. Następne, powstałe w ostatniej ćwierci XVI w., znalazły się również

w kronice obok panoram Wrocławia, Nysy, Legnicy, Zgorzelca i Świebodzina. Zostały wydawane w Kolonii od 1573 do 1617 r. w *Civitates orbis terrarum* G. Brauna i F. Hogenberga. Z połowy XVII w. pochodzą panoramy miast z dzieł M. Meriana i D. Meissnera.

Jednym z najpłodniejszych twórców krajobrazów Śląska był F.B. Werner, pochodzący ze Śląska, który uwiecznił panoramy wielu miast europejskich oraz pozostawił dużą spuściznę widoków miast, zamków, kościołów i klasztorów śląskich. Kolekcja zawiera pokaźny zbiór dzieł tego rysownika, wydanych przede wszystkim w Augsburgu i Norymberdze. Znajduje się tu także niezmiernie rzadko spotykana seria widoków klasztorów cysterskich na Śląsku i w Czechach. Dzieła Wernera były później kopiowane przez innych sztucharzy z Zittausches Tagebuch, przez F. Endlera i C.F. Stuckarta (przez tych ostatnich jeszcze w pierwszej tercji XIX w.). W kolekcji znajduje się pokaźny zbiór miedziorytów F. Endlera, stanowiących ilustracje w czasopiśmie „Breslauische Erzähler” oraz widoki z Wrocławia, jak również 70 miedziorytów C.F. Stuckarta, przedstawiających miasta śląskie, w tym górnosląskie, zawierających rzadkie przedstawienia Opola, Koźla, Rybnika czy Tarnowskich Gór.

XIX w. to okres rozkwitu, powstałej pod koniec poprzedniego stulecia, techniki litografii. Na Śląsku

W. LOEILLLOT, PAŁAC W MIECHOWICACH

PANORAMA KARKONOSZY OD STRONY KOWAR

istniała działająca na wysokim poziomie oficyna wydawnicza w Kowarach. Pierwszymi wydawcami, początkowo jeszcze w technice miedziorytu, byli F.A. Tittel i C. Mattis, którzy pozostawili przede wszystkim widoki Sudetów, ich uzdrowisk, a także miast, niemal wyłącznie dolnośląskich. Ich grafiki nierzadko były bardzo efektowne, gdyż były ręcznie kolorowane. Największą sławę oficyna zyskała w czasach, gdy prowadzili je W. Rieden i E.W. Knippl, których działalność rozpoczęła się w latach 40. XIX w. i osiągnęła apogeum w latach 60. tamtego stulecia.

Również sporo grafik w kolekcji jest ich autorstwa, szczególnie E.W. Knippla, który odbył podróż po Górnym Śląsku na zaproszenie księżnej Hohenlohe ze Sławęcic i wówczas sporządził wiele widoków przemysłu śląskiego z lat 50. i 60. XIX w. W kolekcji znajdują się przedstawienia kopalń i hut, dziś już nieistniejących. W kolekcji reprezentowane są także inne zakłady litograficzne, które działały we Wrocławiu, Jeleniej Górze, Berlinie, Dreźnie, Lipsku, a także w miastach zachodniej części Niemiec, które wytwarzały grafiki z widokami ze Śląska. W zbiorach znajdują się także grafiki z mniejszych zakładów litograficznych rozsianych po Śląsku, np. z Nowej Soli, Żagania, Gliwic czy Katowic.

Oczywiście ozdobą każdej kolekcji są unikatowe obiekty. Niewątpliwie do tej kategorii należy zaliczyć 6 litografii A. Littmanna, powstałych między 1860 a 1870 r., dokumentujących widoki Katowic z tamtego okresu. Z natury rzeczy rzadkie są rysunki w każdej kolekcji. W tej kategorii jako przykłady można podać szkicownik, zawierający szkice inwentaryzacyjne dziesięciu drewnianych kościołów górnośląskich. Unikatami są również projekt elewacji pałacu w Pławniowicach koło Gliwic i akwarela Teodora Blätterbauera, przedstawiająca drewniany kościół w Pniowie koło Gliwic. Również wyjątkowe jest przedstawienie Tarnowskich Gór, sporządzone przez Wilhelma von Blandowskiego, który przetrwał w pamięci przede wszystkim jako pionier fotografii na Śląsku i w Australii.

Przeprowadzona do tej pory digitalizacja kolekcji objęła ikonografię i kartografię i była prowadzona z wykorzystaniem mobilnego stanowiska fotografii cyfrowej Biblioteki Śląskiej. [Zdigitalizowana kolekcja](#) jest sukcesywnie publikowana w ŚBC i niebawem zostanie powiększona o zbiory fotograficzne.

*Piotr Siemko
kolekcjoner*

HEINRICH LITZMANN, ZAMEK CHOJNIK

FERDINAND KOSKA, ŚNIEŻNE KOTŁY W KARKONOSZACH

Bojszowskich kronikarzy jest... wielu

Zachęcenii sukcesem digitalizacji Kroniki Gminy Bojszowy Romana Horsta, poszliśmy dalej i postanowiliśmy (tzn. piszący te słowa oraz Urząd Gminy Bojszowy) zachować, zarejestrować i upowszechnić wszelkie zachowane kroniki instytucji i stowarzyszeń, działających na terenie samej tylko gminy Bojszowy. Nikt nie spodziewał się takiego odzewu – zgromadzonych zostało aż 55 tomów kronik, przeznaczonych do zeskanowania i zamieszczenia w ŚBC.

**👉 KLIKNIJ TUTAJ
I PRZEJRZYJ
KRONIKI BOJSZOWSKIE**

Akcja rozpoczęła się 16 kwietnia 2015 r. – dokładnie wtedy bojszowskie kroniki trafiły do pracowni digitalizacyjnej ŚBC. Poprzedzona była jednak edukacją, prowadzoną na łamach lokalnego miesięcznika samorządowego „Nasza Rodnia”. Byłoby jednak trudno o dobry efekt końcowy, gdyby nie koordynacja ze strony bojszowskiego Urzędu Gminy – tu podziękowania kieruję zwłaszcza

do Małgorzaty Knopik, która ofiarnie pośredniczyła w rejestracji i przygotowaniu tych wszystkich bojszowskich kronik do przewozu do pracowni digitalizacyjnej. A znalazły się wśród nich prawdziwe skarby – by wspomnieć tylko XIX-wieczną kronikę szkolną z Międzyrzecza.

Kroniki zostały oddane prawowitym właścicielom już w czasie letniej kanikuly, po zakończeniu akcji digitalizacyjnej, razem z ich cyfrową kopią. Kroniki do digitalizacji dostarczyli:

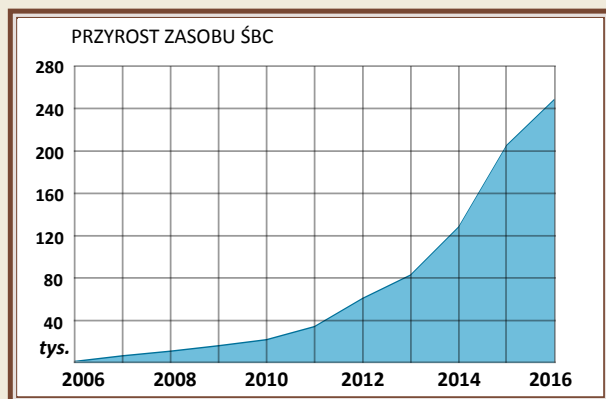
- OSP Bojszowy Nowe,
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Koło nr 10 w Bojszowach,
- Gminne Przedszkole w Bojszowach,
- OSP Świerczyniec,
- OSP Międzyrzecze,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Bojszowach,
- OSP Bojszowy,
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Koło nr 9 w Bojszowach Nowych,
- Oddział Przedszkolny Bojszowy Nowe,
- Gminna Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi im. ks. Jerzego Popiełuszki w Świerczyńcu,
- Szkoła Podstawowa im. Wilhelma Gawlikowicza w Bojszowach,
- Szkoła Podstawowa w Jedlinie,
- Szkoła Podstawowa im. Józefa Kassolika w Międzyrzeczu,
- Zespół Bojszowianie,
- Klub Sportowy „Polonia” Międzyrzecze;
- Koło Pszczelarzy Bojszowy.

Akcję koordynował: dr Grzegorz Sztoler

Rozdział 6

Statystyki

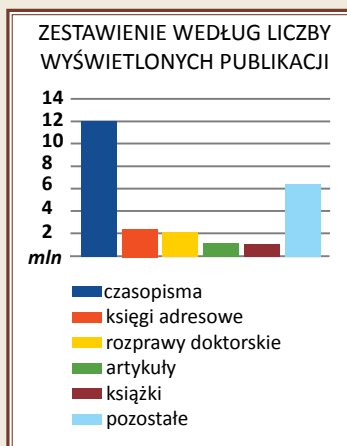
OBECNIE W ŚLĄSKIEJ BIBLIOTECIE
CYFROWEJ ZNAJDUJE SIĘ
249 065 PUBLIKACJI

ŚREDNIO KAŻDEGO ROKU
PRZYBYWA AŻ **50 000** NOWYCH
PUBLIKACJI!

W RAMACH CZŁONKOSTWA LUB WSPÓŁPRACY
Z ŚBC SVOJE PUBLIKACJE DO DIGITALIZACJI
UDOSTĘPNIŁO PONAD **230** RÓŻNEGO RODZAJU
INSTYTUCJI KULTURALNYCH I NAUKOWYCH

WŚRÓD NICH ZNALAZŁY SIĘ MIĘDZY INNYMI:

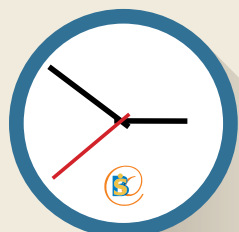
- BIBLIOTEKI
- UNIWERSYTETY
- WYDAWNICTWA
- URZĘDY STATYSTYCZNE
- REDAKCJE PRASOWE
- MUZEA
- STOWARZYSZENIA

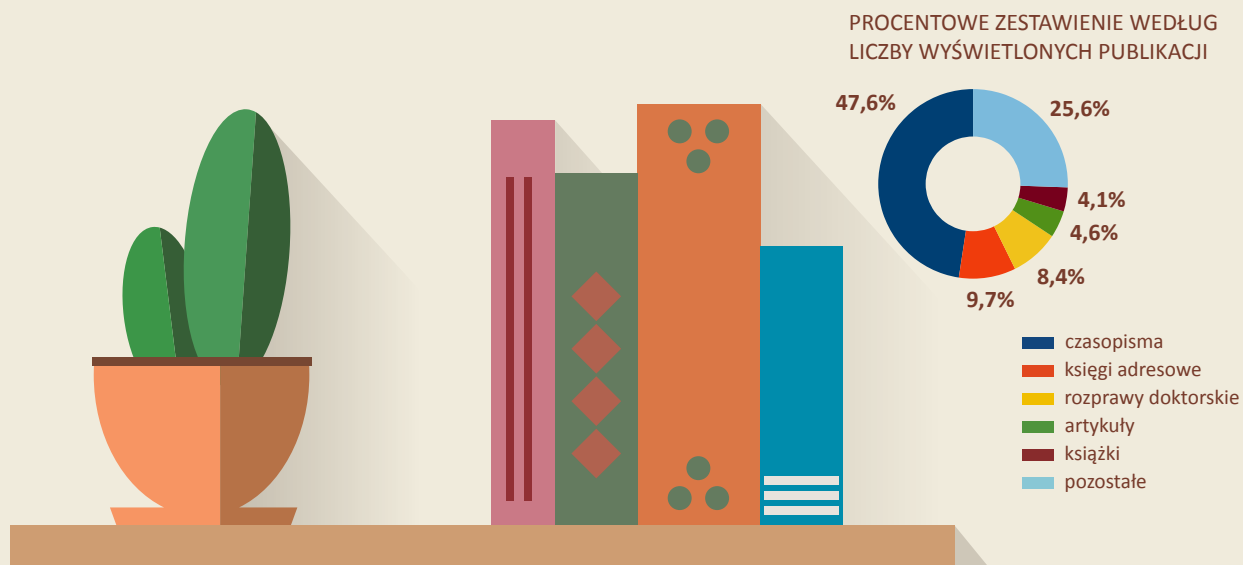
PUBLIKACJE W ŚLĄSKIEJ
BIBLIOTECIE CYFROWEJ
ZOSTAŁY UDOSTĘPNIONE
AŻ **25 313 313** RAZY

NAJCZĘŚCIEJ UŻYTKOWNICY
SIĘGALI PO CZASOPISMA,
KTÓRE OTWARTO
AŻ **12 038 513** RAZY

ŚREDNIO KAŻDA PUBLIKACJA
ZOSTAŁA OTWARTA
101 RAZY

WARTOŚĆ WSZYSTKICH
PROJEKTÓW ZREALIZOWANYCH
PRZEZ UCZESTNIKÓW
W RAMACH ŚBC TO PRAWIE
20 MLN Zł

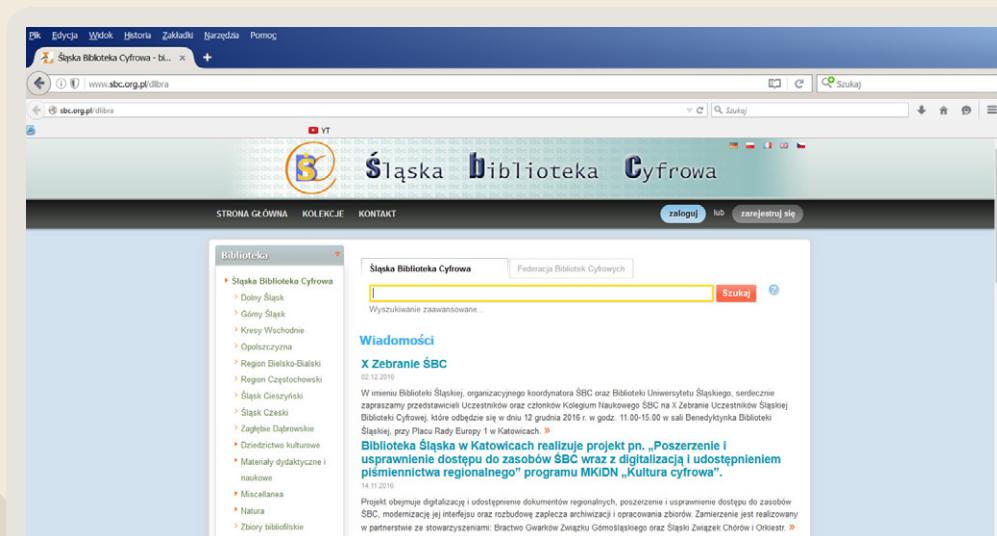

PRZEZ 10 LAT DZIAŁALNOŚCI ŚBC
POWSTAŁO PONAD **100 PUBLIKACJI**
NA TEMAT PROJEKTU

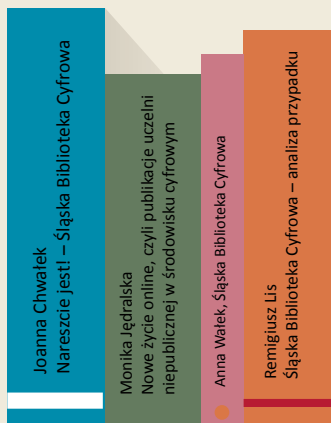
WŚRÓD NICH MIĘDZY INNYMI:

- ARTYKUŁY W CZASOPISMACH
- ROZDZIAŁY W MONOGRAFIACH NAUKOWYCH
- SPRAWOZDANIA
- ARTYKUŁY W PRASIE ORAZ PORTALACH INFORMACYJNYCH

53% plików
w ŚBC jest w
formacie PDF

ŚBC będzie
dostępna
także na
smartfonach

NA STRONĘ **WWW ŚBC** UŻYTKOWNICY
NAJCZĘŚCIEJ TRAFIAJĄ PRZEZ:

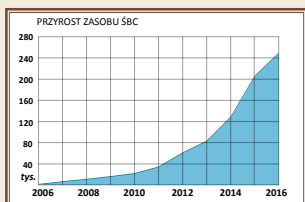
- WYSZUKIWARKĘ GOOGLE
- FEDERACJĘ BIBLIOTEK CYFROWYCH
- WIKIPEDIĘ
- EUROPEANĘ
- STRONY WWW UCZESTNIKÓW
- FORA INTERNETOWE
- FACEBOOKA

PLIKI ŹRÓDŁOWE ŚLĄSKIEJ
BIBLIOTEKI CYFROWEJ
TO **140 TB** DANYCH,
PRZECHOWYWANYCH
NA SPECJALNIE
PRZYSTOSOWANEJ
MACIERZY DYSKOWEJ

KAŻDA INSTYTUCJA, KTÓRA JEST
CZŁONKIEM ŚBC, MOŻE ZA DARMO
DIGITALIZOWAĆ SVOJE ZBIORY
W **SPOŁECZNEJ PRACOWNI
DIGITALIZACJI**

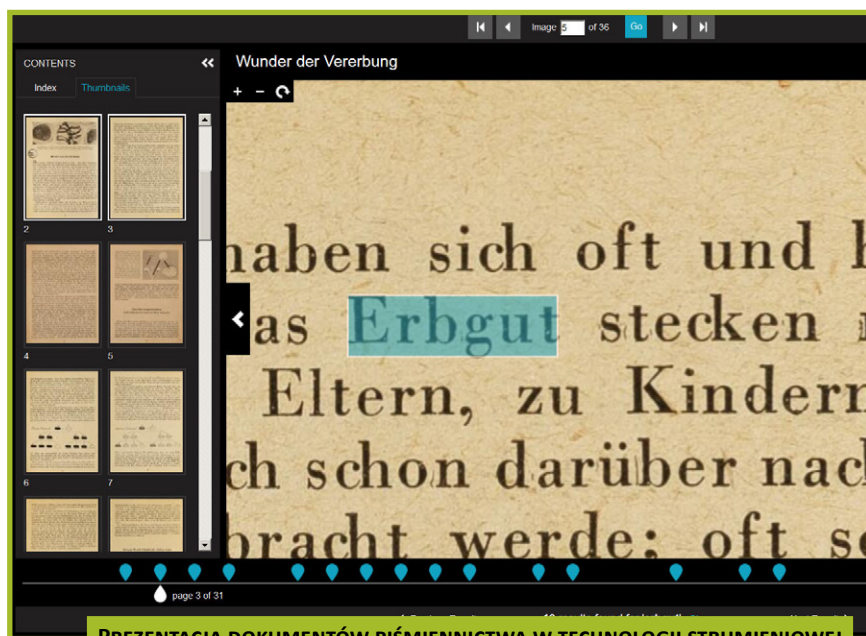

Rozdział 7

Ku przyszłości...

Modernizacja interfejsu i nowe funkcjonalności

Przyszłość najbliższa wydarzy się już w kwietniu 2017 r., kiedy zmianie ulegnie interfejs ŚBC. Dzięki środkom uzyskanym w programie „Kultura Cyfrowa” MKiDN zostaną wdrożone mechanizmy wieloformatowości, pozwalające na doraźne rozwiązanie problemu prezentacji treści w kilku dogodnych formatach. Pojawi się też interfejs responsywny, dopasowujący wygląd stron ŚBC do wyświetlaczy urządzeń mobilnych, a także zostaną wprowadzone mechanizmy WCAG 2.0, podwyższające dostępność stron serwisu. Znany nam od 10 lat wygląd stron ŚBC zmieni się zgodnie ze współczesnymi trendami – będzie cechował się nieco obszer-

PREZENTACJA DOKUMENTÓW PIŚMIENICTWA W TECHNOLOGII STRUMIENIOWEJ

niejszym rozlokowaniem elementów serwisu, wygodniejszym oknem prezentacji obiektów oraz możliwością łatwego zawężania listy wyników wyszukiwania.

Funkcjonalność opublikowania z jednym opisem obiektu kilku plików z treścią będzie wymagać uzupełnienia publikacji o nowe formaty. Być może ich wytworzenie będzie miało charakter masowy dzięki automatycznej konwersji z istniejących plików prezentacyjnych. Usprawnieniu ulegnie też publikowanie periodyków dzięki opracowanemu kreatorowi publikowania masowego.

Docelowo w tym obszarze pojawi się w końcu rozwiązanie, o którym marzy każdy użytkownik i bibliotekarz cyfrowy – możliwość przeszukiwania pełnotekstowego z pozycjonowaniem

wyników wyszukiwania na frazach, ze wskazaniem miejsc dokumentu, w których fraza występuje. Wymagać będzie to jednak nowego podejścia do kwestii architektury prezentacji dokumentów w bibliotece cyfrowej oraz wytworzenia bogatszych metadanych, wiążących rozpoznany tekst z obrazem dokumentu. Z pomocą mogą tu przyjść istniejące już technologie dynamicznej, strumieniowej prezentacji obiektu z możliwością wydzielenia i przeszukiwania jego warstwy tekstowej.

Digitalizacja i podnoszenie jakości zasobu

Instytucje tworzące ŚBC wykazują się niezwykłą kreatywnością w pozyskiwaniu zasobów. Wykraczają przy tym poza digitalizację zbiorów własnych, nawiązując relacje współpracy z licznymi posiadaczami interesujących zbiorów – zarówno z instytucjami, jak i osobami prywatnymi. Do zbiorów należących do domeny publicznej dochodzą współczesne zasoby licencjonowane, co uatrakcyjnia zasób ŚBC. Dotychczasowa

digitalizacja objęła ledwie parę procent zasobów domeny publicznej, które w ogóle mogą zostać ucyfrowione. Ilość dokumentów wchodzących do domeny publicznej (zwłaszcza powojennych tytułów czasopism) zacznie intensywnie wzrastać. Coraz sprawniejsze sposoby prezentacji i archiwizacji danych sprawiają, że cyfryzacja zaczyna przybierać formę masową, tj. bez szczegółowego określania jej programu.

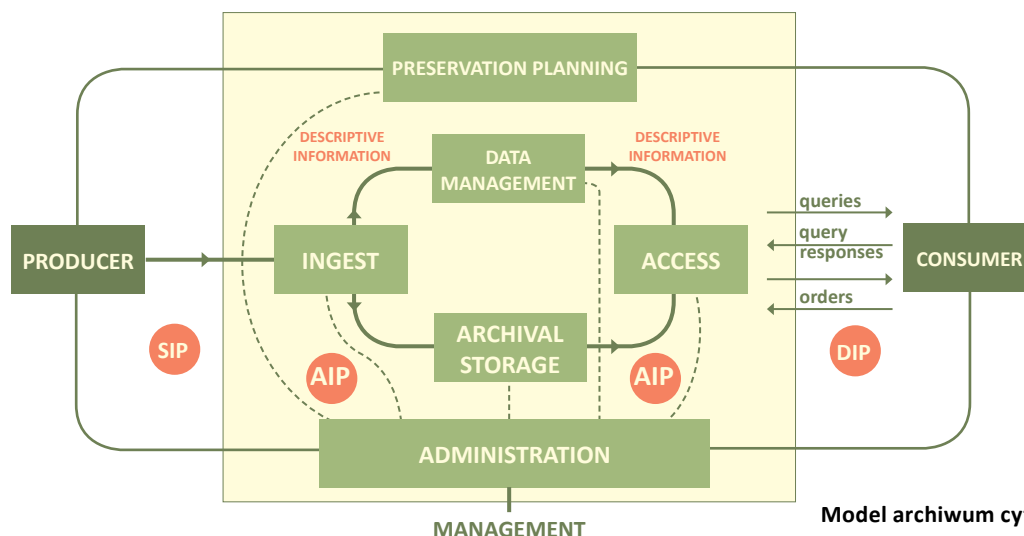
Także ze względu na stan zachowania wiele dokumentów bibliotecznych wydrukowanych na tzw. kwaśnym papierze, wydanych do roku 1990, wymaga jak najszybszego zachowania cyfrowymi metodami. Stąd też warto dokonać digitalizacji zbioru dokumentów objętych jeszcze majątkowym prawem autorskim, upubliczniając je z chwilą wejścia do domeny publicznej. Do tego czasu mogą być zgodnie z prawem autorskim udostępniane lokalnie na terenie bibliotek.

Przyszłe formy udostępniania mogą wymagać powrotu do zasobu archiwalnego, dostosowania go do nowych form prezentacji lub wytworzenia nowych obiektów prezentacyjnych. Ciągłym zadaniem będzie podnoszenie jakości rozpoznania zdigitalizowanych tekstów (OCR), szczególnie w zakresie czcionki gotyckiej.

Archiwizacja

Przyszłość dalsza, którą należy intensywnie badać i wdrażać, to kwestia zestandaryzowania archiwizacji plików master (TIFF), które stanowią najważniejszy zasób biblioteki cyfrowej. Istniejące praktyki proponują różne rozwiązania, lecz uznany, chociaż w naszej rzeczywistości dopiero wschodzącym standardem, staje się *Open Archival Information System* (model OAIS). Został on pierwotnie opracowany na potrzeby systemów przechowujących wymiennie najkosztowniejszą informację na świecie – dane z badań kosmicznych. Uniwersalność konceptu OAIS sprawia, że stosuje się go jako podstawę schematów metadanych archiwalnych i metamodeli systemów informacyjnych. Jest także odniesieniem dla twórców systemów archiwów cyfrowych oraz kryteriów ich autoryzacji.

Odrębną kwestią jest techniczny sposób przechowywania wielkich wolumenów danych. Ich ilość i przyrost stanowi problem dla największych instytucji, dlatego sensowną alternatywą i przyszłościowym rozwiązaniem będzie zapewne równoległe korzystanie z usług zewnętrznych ośrodków, wyspecjalizowanych w archiwizacji danych.

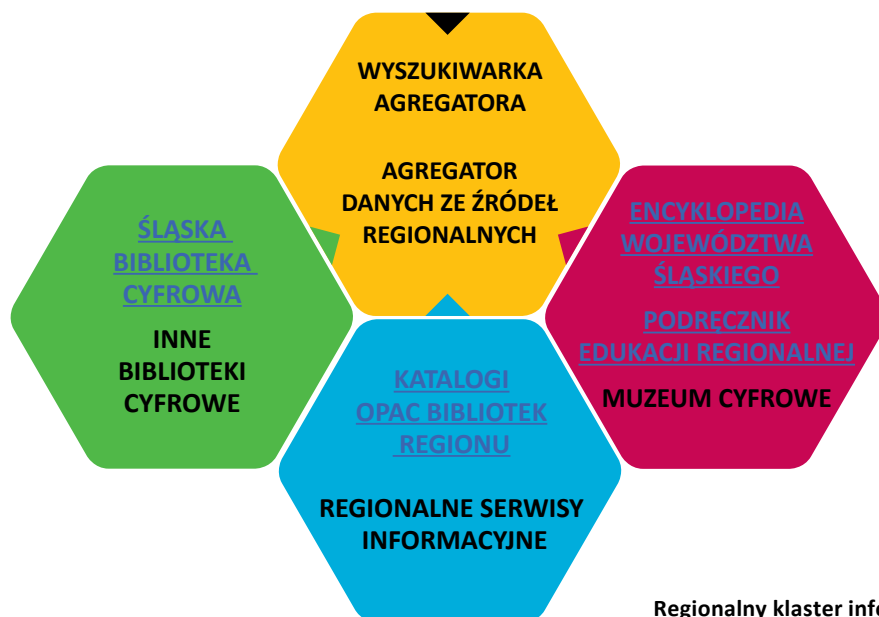
Model archiwum cyfrowego OAIS

Regionalny klaster informacyjny

Współczesny pejzaż informacyjny, kulturowy i naukowy to wielość usług i serwisów sieciowych, tworzonych często w obrębie jednej instytucji. Posiadają one własne, specyficzne architektury, schematy danych, a ich cyfrowe reprezentacje odzwierciedlają tradycyjne obiekty: tekst dokumentu, obiekt muzealny lub utwór muzyczny. Doświadczenie Śląskiej Biblioteki Cyfrowej, gromadzącej na wspólnej platformie efekty cyfryzacji zasobów kilkudziesięciu instytucji różnych obszarów kultury i nauki, wskazuje pewien kierunek działania. Jest nim kooperacja wytwórców w celu tworzenia zintegrowanych rozwiązań informacyjnych, które przekrojowo prezentują zebrane zasoby w różnych perspektywach. Konieczny jest zatem jakiś sposób powiązania odrębnie tworzonych serwisów w celu uzyskania informacyjnej synergii całości.

Biblioteka Śląska dwa lata temu rozpoczęła tworzenie regionalnego klastra informacyjnego, opartego przede wszystkim na zasobach ŚBC – najdojrzalszego obecnie serwisu regionalnego. Powiązanie biblioteki cyfrowej z [katalogiem bibliotecznym](#), nowo uruchomionym [serwisem Bibliografii Śląska](#), a także [Encyklopedią Województwa Śląskiego](#) oraz [podręcznikiem edukacji regionalnej](#), nadaje dodatkowy, wzajemny kontekst wszystkim usługom i dokumentom.

UŻYTKOWNICY

Regionalny klaster informacyjny

Drugim etapem budowy klastra jest agregacja, czyli koncentracja w planowanym, centralnym serwisie automatycznie zgromadzonych metadanych z serwisów źródłowych. Dla użytkownika agregator będzie stanowił jeden punkt dostępu do wartościowych usług informacyjnych, których wachlarz będzie stale rozbudowywany.

Remigiusz Lis
pełnomocnik Dyrektora Biblioteki Śląskiej ds. Rozwoju,
kierownik Działu Mediów Cyfrowych „Digitarium” Biblioteki Śląskiej

Rozdział 8

Bibliografia

Do 15 marca Uniwersytet Śląski uświetli w SBC 172 publikacje, czyli blisko 33 tys. stron. Materiały to zostały wydrukowane ok. 24 tys. roz. To skromne statystyki obrazują, jak ważna dla użytkowników stała się możliwość dostępu do zasobów bez konieczności odwiedzania murów biblioteki.

Śląska Biblioteka Cyfrowa

Wieloletni projekt nie był łatwy. Wiele trudności przysporzyły nam trudne warunki, w których działaliśmy. Wiele trudności przysporzyły nam trudne warunki, w których działaliśmy. Wiele trudności przysporzyły nam trudne warunki, w których działaliśmy.

Książki w sieci

Wieloletni projekt nie był łatwy. Wiele trudności przysporzyły nam trudne warunki, w których działaliśmy. Wiele trudności przysporzyły nam trudne warunki, w których działaliśmy. Wiele trudności przysporzyły nam trudne warunki, w których działaliśmy.

Od cyfrowej technologii do społecznej innowacji

digitalizacja – edukacja medialna – cyfrowe włączenie

Społeczna Pracownia Digitalizacji

UNIWERSYTET OPOLSKI

VII Zebrań Uczestników Śląskiej Biblioteki Cyfrowej 28 listopada 2013 r.

Udział Biblioteki Głównej Uniwersytetu Opolskiego w tworzeniu zasobów Śląskiej Biblioteki Cyfrowej

Barbara Orłowska
Bożena Smentak
Dorota Wierzbicka-Prochniak

Biblioteka Główna Uniwersytetu Opolskiego

Kulturalna Europa

Unia Europejska wspiera kulturę – Śląska Internetowa Biblioteka Zbiorów Zabycznych

Projekt Śląska Internetowa Biblioteka Zbiorów Zabycznych małych walczy o kulturę i edukację. W ramach projektu realizowane są działania w zakresie:

- SDI established in 2006
- Participants-Founders of SDI are Silesian Library and Silesian University
- Agreement on co-creation of the SILESIAN DIGITAL LIBRARY was signed on 24th October 2006
- SDI is enabled in the Polish system of regional and institutional digital libraries in the country

Silesian Digital library

SDI established in 2006

Participants-Founders of SDI are Silesian Library and Silesian University

Agreement on co-creation of the SILESIAN DIGITAL LIBRARY was signed on 24th October 2006

SDI is enabled in the Polish system of regional and institutional digital libraries in the country

BIBLIOTEKA UNIWERSYTETU ŚLĄSKIEGO W KATOWICACH

BIBLIOTEKA ŚLĄSKA W KATOWICACH

KONFERENCJA Biblioteka 2.0

Zasoby cyfrowe w nauce, kulturze i administracji

cyfrowy wymiar przyszłości

KULTURA 2.0

cyfrowy wymiar przyszłości

Społeczna Pracownia Digitalizacji

31.10.2008

Alek Tarkowski

Gdybym mógł przyznać nagrodę w konkursie na najlepszy projekt typu Kultura 2.0, to wręczyłbym go bez wahania Społecznej Pracowni Digitalizacji (SPD), która od roku działa przy Śląskiej Bibliotece Cyfrowej. Jest w nim wszystko, co dobre: otwarcie dziedzictwa poprzez cyfryzację, wyrównywanie nierówności – tu związanych z wiekiem, oraz wzorowe wykonywanie profesjonalnych czynności przez amatorów.

SPD to w gruncie rzeczy kilka komputerów ze skanarami w Bibliotece Śląskiej – oraz sprytny pomysł, by udostępnić wolontariuszom, którzy chcieli by się zająć cyfryzacją treści

Śląska Biblioteka Cyfrowa

Projekty

www.sbc.org.pl

Inicjatywy

Digitalizacja oddolna.

Partycypacyjny wymiar digitalizacji dziedzictwa

dr Alek Tarkowski, dr Justyna Hofmokl, Marcin

Wiosenny, choć wirtualny spacer

Przyjechał boczny do moich rodzinnych Brzeczów w ostatnią popołudniem. Wybrałem się więc na wirtualny spacer.

MASZ ZDJĘCIA DO TEGO TEMATU?

Śląska Biblioteka Cyfrowa

5.1. Początki projektu

Wieloletni projekt nie był łatwy. Wiele trudności przysporzyły nam trudne warunki, w których działaliśmy. Wiele trudności przysporzyły nam trudne warunki, w których działaliśmy. Wiele trudności przysporzyły nam trudne warunki, w których działaliśmy.

BIBLIOTEKARZ

7-8/2009

Henryk Hollender

Porównywanie i architektura bibliotek

Katarzyna Winiogrodka

Raport nt. komputerizacji bibliotek publicznych w 2008 roku

Mirosław Matys

Specyfika zawodu bibliotekarza w Szwecji

Beata Podolska

Regulamin biblioteczny – przydatna konieczność

Wariat, który chce pisać

GRZEGORZ SZTOLER

Kiedy pakuję dwadzieścia tomów kroniki do mojej słodkiej roomster, a to aż się uśmiecha. Liczę słowo, wychodzi, że wciąż do Katowic z dwadzieścia kilometrów.

A toż jest 38. Kolejny się pisze. A Urzędniczki biblioteczki gminy pomagają mi zanotować moje przyznawanie samobójstwa. Kilka kursów, każdy do wspomnianych czterdziestu tożmów dochodzi jeszcze kilkudziesięciu innych. Poprzednie egzemplarze rozdane są na stole. Jest więc kronika.

Wiosenny, choć wirtualny spacer

Przyjechał boczny do moich rodzinnych Brzeczów w ostatnią popołudniem. Wybrałem się więc na wirtualny spacer.

MASZ ZDJĘCIA DO TEGO TEMATU?

Wariat, który chce pisać

GRZEGORZ SZTOLER

Kiedy pakuję dwadzieścia tomów kroniki do mojej słodkiej roomster, a to aż się uśmiecha. Liczę słowo, wychodzi, że wciąż do Katowic z dwadzieścia kilometrów.

A toż jest 38. Kolejny się pisze. A Urzędniczki biblioteczki gminy pomagają mi zanotować moje przyznawanie samobójstwa. Kilka kursów, każdy do wspomnianych czterdziestu tożmów dochodzi jeszcze kilkudziesięciu innych. Poprzednie egzemplarze rozdane są na stole. Jest więc kronika.

Wiosenny, choć wirtualny spacer

Przyjechał boczny do moich rodzinnych Brzeczów w ostatnią popołudniem. Wybrałem się więc na wirtualny spacer.

MASZ ZDJĘCIA DO TEGO TEMATU?

Wiosenny, choć wirtualny spacer

Przyjechał boczny do moich rodzinnych Brzeczów w ostatnią popołudniem. Wybrałem się więc na wirtualny spacer.

MASZ ZDJĘCIA DO TEGO TEMATU?

Artykuły, fragmenty, notatki prasowe i sieciowe

1. 25 lat Tygodnika Prudnickiego : wielka cyfryzacja prasy prudnickiej. // Tygodnik Prudnicki. – 2015, nr 36, s. 1.
2. Bajor, Agnieszka: Miejsce bibliografii terytorialnych w systemie komunikacji społecznej : wybrane zagadnienia. // Studia Bibliologiczne. – T. 18 (2010), s. 212-224.
W tym bibliografii dostępne w ŚBC
3. Bias, Hanna: Sprawozdanie z *Ogólnopolskiej Konferencji Bibliotek Akademii i Uniwersytetów Muzycznych* : (Katowice, 25-26 października 2011) / Hanna Bias, Martyna Darowska. // Bibliotheca Nostra. – 2011, nr 3, s. 152-154. Wersja online, dostęp 14.11.2016: <http://www.sbc.org.pl/publication/43666>
Referat nt. ŚBC wygłosił Remigiusz Lis
4. Biblioteki cyfrowe i książka elektroniczna (e-książka) [online]. – Warszawa : Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, marzec 2010. Dostęp 14.11.2016: <https://nowoczesnapolska.org.pl/wp-content/uploads/2010/03/E-book-raport-dla-Komisji.pdf>
5. Boratyn, Marcin: Jastrzębie Zdrój w ŚBC. – II. // Jastrząb. – 2010, nr 1, s. 13.
6. Cenne rękopisy w internecie [online]. // Dziennik Zachodni. – 29 stycznia 2009. Dostęp 14.11.2016: <http://www.dziennikzachodni.pl/artykul/81801,cenne-rekopisy-w-internecie,id,t.html>
7. Chwałek, Joanna: Konferencja *Biblioteka dla Przyszłości*. // Bibliotheca Nostra. – 2009, nr 2, s. 107-110. Wersja online, dostęp 14.11.2016: <http://www.sbc.org.pl/publication/17098>
Referat nt. ŚBC wygłosiła Monika Jędralska
8. Chwałek, Joanna: Nareszcie jest! – Śląska Biblioteka Cyfrowa. // Bibliotheca Nostra. – 2006, nr 3, s. 18-21. Wersja online, dostęp 14.11.2016: <http://www.sbc.org.pl/publication/4452>
Oficjalne rozpoczęcie działania ŚBC w Bibliotece Śląskiej 27.09.2006 r.
9. Czub, Małgorzata: Biblioteki cyfrowe na łamach polskich czasopism bibliotekarskich. // Dialogi Biblioteczne. – 2013, nr 2, s. 25-31.
10. Dec-Michalska, Agnieszka: Filmoteka Śląskich Portretów Mówionych wkrótce w zasobach Biblioteki Śląskiej [online]. // Biuletyn EBIB. – 2013, nr 3 (139). Dostęp 14.11.2016: <http://open.ebib.pl/ojs/index.php/ebib/article/view/65/90>
Informacja m.in. o zasobach ŚBC
11. Dec-Michalska, Agnieszka: Wolontariusze w cyfrowym świecie Biblioteki Śląskiej [online]. // Biuletyn EBIB. – 2011, nr 9 (127). Dostęp 14.11.2016: http://www.ebib.pl/images/stories/numery/127/127_dec_michalska.pdf
Dotyczy Społecznej Pracowni Digitalizacji (SPD)
12. Dereń, Ewa: Old Books Going Digital. // The Polish Science Voice. – 2009, nr 29, s. 12-14. Wersja online, dostęp 5.12.2016: <http://www.warsawvoice.pl/download/Science/Science2009-11-19.PDF#page=12>

13. Drabek, Aneta: Książki w sieci. – Fot. // Gazeta Uniwersytecka. – 2007, nr 7, s. 28. Wersja online, dostęp 14.11.2016: <http://gazeta.us.edu.pl/node/233701>
14. Drabek, Aneta: Możliwości wykorzystania bazy „Arianta” na przykładzie bibliotekoznawstwa i informacji naukowej / Aneta Drabek, Arkadiusz Pulikowski. // W: Zarządzanie informacją w nauce / pod red. Diany Pietruch-Reizes. – Katowice : Polskie Towarzystwo Informacji Naukowej, 2010. – S. 145-154.
15. Drabek, Aneta: Projekty digitalizacyjne w Bibliotece Uniwersytetu Śląskiego / Aneta Drabek, Andrzej Koziara, Mariusz Tomaszewski. // W: Biblioteka otwarta : wczoraj i jutro Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego / red. Maria Kycler, Dariusz Pawelec. – Katowice : Oficyna Wydawnicza WW, 2008. – S. 91-104. Wersja online, dostęp 14.11.2016: <http://www.sbc.org.pl/publication/11695>
16. Drabek, Aneta: Ważne źródło nie tylko dla badaczy. – Fot. // Gazeta Uniwersytecka. – 2016/2017, nr 1, s. 23. Wersja online, dostęp 14.11.2016: <http://gazeta.us.edu.pl/sites/gazeta.us.edu.pl/files/PDF/GU%20pazdziernik.PDF>
10 lat od założenia Śląskiej Biblioteki Cyfrowej (www.sbc.org.pl)
17. E-booki sprzed wieków. – Fot. // Polska. Dziennik Zachodni. – 2012, nr 182, s. 8.
Finansowanie z programu Infrastruktura i Środowisko oraz funduszy europejskich projektów w woj. śląskim, m.in. digitalizacji zbiorów Biblioteki Śląskiej
18. Górak, Jolanta: Biblioteka Głubczycka w Śląskiej Bibliotece Cyfrowej. // Pomagamy Sobie w Pracy. – R. 54 [właśc. 55], nr 1/2 (2010), s. 54. Wersja online, dostęp 14.11.2016: <http://www.bibliotekarz-opolski.pl/arch/101.pdf>
19. Greiner, Piotr: Spełniło się marzenie Ślązaków : po latach. / rozm. Agata Pustułka. – Fot. // Polska. Dziennik Zachodni. – 2013, nr 57, s. 6.
Dokumenty Archiwum Państwowego w Katowicach dostępne są m.in. w zasobach ŚBC
20. Jędralska, Monika: IX Ogólnopolska Konferencja Bibliotek Niepublicznych Szkół Wyższych pt.: Partnerzy Bibliotek / Monika Jędralska, Damian Ziółkowski. // Bibliotheca Nostra. – 2007, nr 3, s. 22-27. Wersja online, dostęp 14.11.2016: <http://www.sbc.org.pl/publication/5677>
Referat nt. ŚBC wygłosiła Monika Jędralska
21. Jędralska, Monika: Nowe życie online, czyli publikacje uczelni niepublicznej w środowisku cyfrowym. // Bibliotheca Nostra. – 2009, nr 3/4, s. 55-66. Wersja online, dostęp 14.11.2016: <http://www.sbc.org.pl/publication/20239>
22. Jędralska, Monika: Śląska Biblioteka Cyfrowa jako partner Wyższej Szkoły Humanitas. // W: Partnerzy bibliotek : model komunikacji z otoczeniem / red. Izabela Jurczak, Elżbieta Okularczyk. – Łódź : Firma Księgarska Wiesława Juszczaka ; [Sosnowiec] : Oficyna Wydawnicza Humanitas, 2008. – S. 223-237.
23. Kasza, Teresa: Popularyzowanie bibliotek cyfrowych w środowisku szkolnym / Teresa Kasza, Danuta Myl. // Biblioteka Centrum Informacji. – 2013, nr 3, s. 17-19.
24. Konat-Zgódka, Jadwiga: Publikacje o Żorach w Śląskiej Bibliotece Cyfrowej / Jadwiga Konat-Zgódka, Mirosław Milli. // Kalendarz Żorski. – 2010, s. 178-181.

25. [Konferencja prasowa poświęcona Śląskiej Internetowej Bibliotece Zbiorów Zabytkowych]. – Tyt. sfinansowany // Bibliotekarz. – 2013, nr 10, s. 44.
Biblioteka Śląska, 11.07.2013 r.
26. Konieczny, Agnieszka: Powstaje cyfrowe archiwum. // Tygodnik Śląsko-Dąbrowski NSZZ Solidarność. – 2013, nr 45, s. 7.
27. Konopelska, Wiesława: Powiało (pieniędzmi) z Europy. // Śląsk. – R. 15, nr 3 (2009), s. 90. Wersja online, dostęp 14.11.2016: <http://sbc.org.pl/publication/22664>
Projekt Śląskiej Internetowej Biblioteki Zbiorów Zabytkowych dofinansowany z Unii Europejskiej w ramach priorytetu „Kultura i dziedzictwo kulturowe” Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko
28. Koszowska, Agnieszka: Prezentacja – integracja – inspiracja – remiks..., czyli jak promować zbiory cyfrowe w cyfrowym świecie. // W: Znaczenie udostępniania kopii cyfrowych regionalnych zbiorów bibliotecznych w sieci : materiały z konferencji Stargard Szczeciński, 5 września 2014 r. / pod red. Andrzeja Puławskiego. – Stargard Szczeciński : Książnica Stargardzka, 2014. – S. 73-88.
29. Koszowska, Agnieszka: Digitalizacja a wolontariat : Społeczna Pracownia Digitalizacji [online]. // W: Podziel się spadkiem : nowe technologie a sektor GLAM / red. Aleksandra Janus, Alicja Peszkowska. – Warszawa : Narodowy Instytut Audiowizualny, 2012. – S. 43-46. Dostęp 14.11.2016: http://www.sbc.org.pl/Content/64309/podziel_sie_spadkiem.pdf
30. Koszowska, Agnieszka: Społeczna Pracownia Digitalizacji ŚBC przy Bibliotece Śląskiej, forum i blog BIBLIOTEKA 2.0 [online]. // W: Konferencja Biblioteka 2.0 : zasoby cyfrowe w nauce, kulturze i administracji. – Katowice : Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego : Biblioteka Śląska, 2008. – S. [151-166]. Dostęp 14.11.2016: <http://www.sbc.org.pl/publication/10907>
31. Koszowska, Agnieszka: Wkład bibliotek publicznych w rozwój zasobu Śląskiej Biblioteki Cyfrowej [online]. // Biuletyn EBIB. – 2008, nr 3 (94). Dostęp 14.11.2016: <http://www.ebib.pl/2008/94/a.php?koszowska>
32. Krzyżanowski, Lech: Teksty źródłowe poświęcone Wojciechowi Korfantomu w zbiorach bibliotek cyfrowych i ich znaczenie dla procesu dydaktycznego. // W: Wojciech Korfanty na kartach podręczników szkolnych / pod red. Macieja Fica, Lecha Krzyżanowskiego i Miłosza Skrzypka. – Katowice : Maciej Fic, Lech Krzyżanowski, Miłosz Skrzypek, 2009. – S. 14-19.
33. (ksz): Program digitalizacji zbiorów Książnicy Cieszyńskiej / (ksz) [krypt.]. – Nazwa aut. Krzysztof Szelong. – Fot. // Wiadomości. Ratuszowe. – 2015, nr 4, s. 4-5.
34. ksz: Zbiory cieszyńskie w Śląskiej Bibliotece Cyfrowej / ksz [krypt.]. – Nazwa aut. Krzysztof Szelong. – Fot. // Wiadomości Ratuszowe. – 2009, nr 7, s. 5.
35. Kubica, Luiza: Uniwersytet Trzeciego Wieku działa na rzecz Śląskiej Biblioteki Cyfrowej. // Bibliotekarz. – 2009, nr 12, s. 20-21.
36. Kukła, Wiesław: Harcerskie gazetki internetowe wydawane na obczyźnie. // Przegląd Polsko-Polonijny. – 2012, nr 3, s. 303-312.
Wzmianka o zasobie ŚBC

37. Kuźnik, Grażyna: Dzięki wolontariatowi seniorzy odzyskują wiarę w swoje siły. – Fot. // Polska. Dziennik Zachodni. – 2012, nr 5, dod. „Magazyn Rodzinny” (z dn. 7.01), s. III.
Społeczna Pracownia Digitalizacji w Bibliotece Śląskiej
38. Lis, Remigiusz: Biblioteki cyfrowe. // W: Bibliotekarstwo. – Warszawa : Wydawnictwo Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, 2013. – S. 172-187.
39. Lis, Remigiusz: Digitalizacja w wersji społecznej : Śląska Biblioteka Cyfrowa po trzech latach działalności [online] // Pionier Magazine. – 2009, nr 3. Dostęp 14.11.2016: http://www.pionier.net.pl/magazine/pl/artykuly/1040/Digitalizacja_w_wersji_spolecznej.html
40. Lis, Remigiusz: Jubileusz milionowego skanu wykonanego w Społecznej Pracowni Digitalizacji Biblioteki Śląskiej. – Fot. // Silesia Airport. – 2015, nr 4, s. 34.
41. Lis, Remigiusz: Macierze cyfrowe starczą na kilka lat : rozmowa z Remigiuszem Lisem, wicedyrektorem Biblioteki Śląskiej do spraw technicznych, odpowiedzialnym za projekt Śląskiej Internetowej Biblioteki Zbiorów Zabytkowych / rozm. Robert Passia. – (Nowa jakość w humanistyce). – Fot. // Śląsk. – R. 19, nr 10 (2013), s. 13-14. Wersja online, dostęp 14.11.2016: <http://sbc.org.pl/publication/101047>
42. Lis, Remigiusz: Społeczna Pracownia Digitalizacji Śląskiej Biblioteki Cyfrowej. – Fot. // Śląsk. – R. 17, nr 11 (2011), s. 80. Wersja online, dostęp 14.11.2016: <http://sbc.org.pl/publication/53162>
43. Lis, Remigiusz: Śląska Biblioteka Cyfrowa – analiza przypadku. // W: Biblioteki cyfrowe. – Warszawa : Wydawnictwo Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, 2012. – S. 507-521. Wersja online, dostęp 14.11.2016: <http://bbc.uw.edu.pl/publication/978>
44. Lis, Remigiusz: Śląska Biblioteka Cyfrowa. // W: Praktyczne aspekty automatyzacji bibliotek publicznych : materiały z VII ogólnopolskiej konferencji pt. „Automatyzacja bibliotek publicznych” Warszawa, 22-24 listopada 2006 r. / [red. tomu Elżbieta Górską]. – Warszawa : Wydawnictwo Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, 2007. – S. 198-201. Wersja online, dostęp 14.11.2016: <http://bbc.uw.edu.pl/publication/719>
45. Lis, Remigiusz: Śląska Biblioteka Cyfrowa [online]. // W: Konferencja Biblioteka 2.0 : zasoby cyfrowe w nauce, kulturze i administracji. – Katowice : Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego : Biblioteka Śląska, 2008. – S. [167-190]. Dostęp 14.11.2016: <http://www.sbc.org.pl/publication/10907>
46. Lis, Remigiusz: Tworzenie biblioteki w modelu klastrowym – doświadczenia ŚBC [online]. // W: Polskie Biblioteki Cyfrowe 2008 : materiały z konferencji zorganizowanej w dniach 24-25 listopada 2008 r. przez Bibliotekę Kórnicką PAN, Poznańską Fundację Bibliotek Naukowych, Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe / red. Cezary Mazurek, Maciej Stroiński, Jan Węglarz. – Poznań : Ośrodek Wydawnictw Naukowych, 2009. – S. 45-52. Dostęp 14.11.2016: <http://lib.psnc.pl/Content/204/pbc-6-Lis.pdf>
47. LOTA: Zasoby Śląskiej Biblioteki Cyfrowej powiększyły się o 52 tysiące publikacji. – Fot. // Dziennik Zachodni. – 2016, nr 5, dod. „Kocham Katowice” nr 1, s. 2.
48. (łg): Ponad 1,3 tys. dokumentów w Śląskim Archiwum Opozycyjnym [online] // Onet.Śląsk. – 4 listopada 2015. Dostęp 14.11.2016: <http://slask.onet.pl/ponad-13-tys-dokumentow-w-slaskim-archiwum-opozycyjnym/f9cqbf>

49. (łg): Ponad 180 tys. publikacji w Śląskiej Bibliotece Cyfrowej [online] // Onet.Śląsk. – 27 października 2015. Dostęp 14.11.2016: <http://slask.onet.pl/ponad-180-tys-publikacji-w-slaskiej-bibliotece-cyfrowej/znrwve>
50. ŁUK: Pierwszy tysiąc najmłodszej internetowej biblioteki. // Gazeta Wyborcza. Katowice. – 2007, nr 24, s. 6.
51. Malicki, Jan: Jesteśmy w Śląskiej Bibliotece Cyfrowej : rozmowa z prof. zw. dr. hab. Janem Malickim, dyrektorem Biblioteki Śląskiej / rozm. Maria Sztuka. // Śląsk. – R. 16, nr 3 (2010), s. 5. Wersja online, dostęp 14.11.2016: <http://sbc.org.pl/publication/50698>
52. Malicki, Jan: Stary i nowy świat muszą się dopełniać : rozmowa z prof. dr. hab. Janem Malickim, dyrektorem Biblioteki Śląskiej / rozm. Robert Passia. – (Nowa jakość w humanistyce). – Fot. // Śląsk. – R. 19, nr 10 (2013), s. 12-14. Wersja online, dostęp: 14.11.2016 <http://sbc.org.pl/publication/101047>
Projekt „Śląska Internetowa Biblioteka Zbiorów Zabytkowych” oraz Encyklopedia Województwa Śląskiego
53. Mamy na Śląsku nową bibliotekę // Jaskółka Śląska. – 2006, wrzesień, s. 12.
Śląska Biblioteka Cyfrowa
54. Mańka, Jerzy Ludwik: Bractwo Gwarków w Katowicach – Digitalizacja [online]. // Zwój Jeremiasza. – 2015, nr 6, s. 26-27. Dostęp 14.11.2016: <http://www.sbc.org.pl/publication/163082>
55. Maresz, Barbara: Digitalizacja zbiorów specjalnych Biblioteki Śląskiej. // Bibliotheca Nostra. – 2015, nr 3, s. 159-167. Wersja online, dostęp 14.11.2016: <http://www.sbc.org.pl/publication/227255>
56. Maresz, Barbara: Internetowa prezentacja zbiorów teatralnych w Śląskiej Bibliotece Cyfrowej. // W: Muzeum w świetle reflektorów : (muzeum bez barier, muzeum bez granic, muzeum bez ścian?) : materiały z konferencji zorganizowanej 17-18 października 2014 r. przez Muzeum Historyczne Miasta Krakowa. – Kraków : Muzeum Historyczne Miasta Krakowa, 2012. – S. 17-24.
57. Mika, Gabriel: Prezentacje opolskich bibliotek : Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Głubczycach. // Bibliotekarz Opolski. – 2012, nr 2, s. 58-62.
Udział w ŚBC
58. Nahotko, Marek: Naukowe czasopisma elektroniczne. – Warszawa : Wydaw. SBP, 2007. – 179 s. : il. Wersja online, dostęp 14.11.2016: <http://bbc.uw.edu.pl/publication/629>
ŚBC jako przykład miejsca, gdzie można umieszczać czasopisma elektroniczne (na poziomie artykułu)
59. Opalińska-Głuźniewicz, Bożena: Cyfrowe dokumenty dąbrowskiej biblioteki / Bożena Opalińska-Głuźniewicz, Agnieszka Kowalska. // Raptularz Kulturalny. – 2008, nr 4, s. 52. Wersja online, dostęp 14.11.2016: <http://www.sbc.org.pl/publication/221843>
60. Pawłowicz, Weronika: Dziedzictwo Kościoła w Śląskiej Bibliotece Cyfrowej. // Fides. – R. 21, nr 1 (2015), s. 123-140. Wersja online, dostęp: 14.11.2016: <http://digital.fides.org.pl/publication/1908>
61. Pawłowicz, Weronika: Kresowiana w polskich bibliotekach cyfrowych. // W: Kresowianie na Śląsku Opolskim po 1945 r. / pod red. nauk. Marii Kalczyńskiej i Elżbiety Treli-Mazur, przy współpracy Krystyny Rostockiej. – Opole : Politechnika Opolska : Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Emanuela Smółki, 2011. – S. 355-364.

62. Plucińska, Sylwia: Biblioteka Śląska pomaga seniorom zdobyć dojrzałość w sieci. – Fot. // Polska. Dziennik Zachodni. – 2011, nr 217, s. 2.
63. [Podpisanie umowy unijnej dotacji dla Biblioteki Śląskiej na realizację projektu Śląskiej Internetowej Biblioteki Zbiorów Zabytkowych]. – Tyt. sfingowany. – Fot. // Śląsk. – R. 15, nr 8 (2009), s. 2. Wersja online, dostęp 14.11.2016: <http://sbc.org.pl/publication/22669>
64. Projekt Digitalizacja zasobów dziedzictwa kulturowego – kronik szkolnych. – Fot. // Kronika Katowicka. – Nr 18 (2010), s. 16.
65. Przybytek, Justyna: Biblioteka Śląska i Solidarność: udostępnicie nam swoje prywatne zbiory z drugiego obiegu. – Fot. // Dziennik Zachodni. – 2014, nr 49, s. 2.
Śląskie Archiwum Opozycyjne w ŚBC
66. Przybytek, Justyna: Cyfryzacja na potęgę / Justyna Przybytek. – Fot. // Polska. Dziennik Zachodni. – 2009, nr 166, dod. „Katowice”, s. 2.
67. Publikacje z pieczęcią „poufne” w Śląskiej Bibliotece Cyfrowej [online]. // W: Dzieje.pl : portal historyczny. – 3 kwietnia 2014 (aktualizacja: 14 lipca 2016). Dostęp 14.11.2016: <http://dzieje.pl/aktualnosci/publikacje-z-pieczecia-poufne-w-slaskiej-bibliotece-cyfrowej>
68. Rzepka, Mirosław: Kultura dofinansowana : Śląska Biblioteka Cyfrowa ma fundusze. – Fot. // Gość Niedzielny. – 2009, nr 29, dod. „Gość Katowicki”, s. III.
69. Satława, Aneta: 100 tysięcy skanów wolontariuszki Społecznej Pracowni Digitalizacji. // Bibliotheca Nostra. – 2013, nr 1, s. 135. Wersja online, dostęp 14.11.2016: <http://www.sbc.org.pl/publication/77190>
70. Satława, Aneta: Jubileusz milionowego skanu wykonanego w Bibliotece Śląskiej. // Bibliotekarz. – 2015, nr 12, s. 24.
71. Sobkowski, Jarosław: „Goniec Częstochowski” znów w internecie. // Gazeta Wyborcza. Gazeta Częstochowa. – 2015, nr 67, s. 2.
72. Sroka, Danuta: Bałtycka Biblioteka Cyfrowa – jak to zrobiliśmy // Bibliotekarz. – 2009, nr 7/8, s. 27-29. Wersja online, dostęp 14.11.2016: <http://kpbk.umk.pl/publication/55489>
Wzmianka o ŚBC
73. Stodółka, Grzegorz: Sprawozdanie z konferencji *Informacja w świecie cyfrowym*. // Bibliotheca Nostra. – 2008, nr 1, s. 42-47. Wersja online, dostęp: 14.11.2016 <http://www.sbc.org.pl/publication/8408>
Referat nt. ŚBC wygłosiła Agnieszka Koszowska
74. Strzelczyk, Janusz: 90 haseł elektronicznej Encyklopedii Województwa Śląskiego [online]. // Dziennik Zachodni. – 8 grudnia 2014. Dostęp 14.11.2016: <http://www.dziennikzachodni.pl/artykul/3675424,90-hasel-elektronicznej-encyklopedii-wojewodztwa-slaskiego,id,t.html>
Wzmianka o ŚBC
75. Szaniewska, Katarzyna: Sprawozdanie z konferencji naukowej w ramach VIII Forum Bibliotekarzy Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych SBP w Katowicach. // Bibliotheca Nostra. – 2006, nr 4, s. 21-22. Wersja online, dostęp 14.11.2016: <http://www.sbc.org.pl/publication/4453>
Referat nt. ŚBC wygłosił Remigiusz Lis

76. Sztoler, Grzegorz: Bojszowskie kroniki w ŚBC [online]. // Gmina Bojszowy [portal miasta]. – 22 kwietnia 2015. Dostęp 14.11.2016: http://www.bojszowy.pl/pl/4436/149196/Bojszowskie_kroniki_w_SBC.html
77. Sztoler, Grzegorz: Wariat, który chce pisać. – Fot. // Śląsk. – R. 19, nr 3 (2013), s. 30-33. Wersja online, dostęp 14.11.2016: <http://sbc.org.pl/publication/100043>
Kronika Gminy Bojszowy autorstwa Romana Horsta w Śląskiej Bibliotece Cyfrowej
78. Sztoler, Grzegorz: Wiosenny, choć wirtualny spacer [online]. // Naszemiasto.pl. – 16 maja 2014. Dostęp 14.11.2016: <http://slaskie.naszemiasto.pl/artykul/wiosenny-choc-wirtualny-spacer,2273612,art,t,id,tm.html>
79. Szulc, Marek: Katowicki rynek na starych pocztówkach [online]. // InSilesia.pl. – 3 lipca 2012. Dostęp 23.11.2016: http://insilesia.pl/aktualnosci/artykul/14092/5/Katowicki_rynek_na_starych_pocztowkach
80. Szyszka, Michał: Funkcjonowanie społecznych pracowni digitalizacji na przykładzie Śląskiej Biblioteki Cyfrowej : wymiar integracyjny i edukacyjny. // W: Edukacja človeka – problémy a výzvy pre 21. storočie. / ed. Marek Lukáč. – Prešov : Prešovská univerzita v Prešove, Fakulta humanitných a prírodných vied. – 2013. – S. 377-382. Wersja online, dostęp 14.11.2016: <https://depot.ceon.pl/handle/123456789/2315>
81. Śląska, Katarzyna: Biblioteki cyfrowe w Polsce / Katarzyna Śląska, Joanna Cicha. // Poradnik Bibliotekarza. – 2008, nr 3, s. 8-11.
82. Śląska Biblioteka Cyfrowa ; Społeczna Pracownia Digitalizacji Śląskiej Biblioteki Cyfrowej ; Śląska Internetowa Biblioteka Zbiorów Zabytkowych // W: Biblioteka Śląska w Katowicach / oprac. tekstu Barbara Maresz, Jan Baron. – Katowice : Biblioteka Śląska, 2012. – S. 38-49. Wersja online, dostęp 14.11.2016: <http://www.sbc.org.pl/dlibra/docmetadata?id=66478>
83. Śląska Biblioteka Cyfrowa liczy już ponad 244 tys. publikacji [online]. // Nauka w Polsce. – 21 listopada 2016. Dostęp 10.01.2017: <http://naukawpolsce.pap.pl/aktualnosci/news,412071,slaska-biblioteka-cyfrowa-liczy-juz-ponad-244-tys-publikacji.html>
84. Śląska Biblioteka Cyfrowa ma już 100 tysięcy publikacji! [online]. // Dziennik Zachodni. – 11 sierpnia 2014. Dostęp 14.11.2016: <http://www.dziennikzachodni.pl/artykul/3536455,slaska-biblioteka-cyfrowa-ma-juz-100-tysiecy-publikacji-zobacz-wideo,id,t.html>
85. Śląska Biblioteka Cyfrowa ma już 204 tysiące publikacji [online]. // Wyborcza.pl. – 30 grudnia 2015. Dostęp 14.11.2016: <http://katowice.wyborcza.pl/katowice/1,35063,19408442,slaska-biblioteka-cyfrowa-ma-ich-juz-204-tysiace-publikacji.html#ixzz4NQXzqGKh>
86. Śląskie zabytki w Internecie. – Nazwa aut. Marek Szulc. – Fot. // Nasze Katowice. – 2012, nr 8, s. 14. Wersja online, dostęp 23.11.2016: <http://www.sbc.org.pl/dlibra/docmetadata?id=93701>
87. Tarkowski, Alek: Digitalizacja oddolna : partycypacyjny wymiar procesu digitalizacji dziedzictwa : ekspertyza [online] / Alek Tarkowski, Justyna Hofmokl, Marcin Wilkowski. – Warszawa : Narodowy Instytut Audiowizualny, [2011]. Dostęp 14.11.2016: <http://nina.gov.pl/media/43941/digitalizacja-oddolna.PDF>

Społeczna Pracownia Digitalizacji jako przykład dobrych praktyk w zakresie oddolnej digitalizacji

88. Tarkowski, Alek: Interfejs dziedzictwa : przestrzeń udostępniania dziedzictwa cyfrowego : ekspertyza [online] / Alek Tarkowski, Justyna Hofmokr, Monika Jędralska. – Warszawa : Narodowy Instytut Audio-wizualny, 2009. Dostęp 14.11.2016: <http://nina.gov.pl/media/43940/interfejs-dziedzictwa.PDF>
ŚBC i Społeczna Pracownia Digitalizacji jako przykład dobrych praktyk w zakresie oddolnej digitalizacji
89. Tarkowski, Alek: Społeczna Pracownia Dygitalizacji [online]. // Polityka.pl. – 31 października 2008. Dostęp 23.11.2016: <http://kultura20.blog.polityka.pl/2008/10/31/spoleczna-pracownia-dygitalizacji>
90. Turska, Magdalena: Cyfrowe archiwa tradycji lokalnej : Digital Archives of Local Tradition – regional heritage conservation. // Biblioteka. – 2012, nr 16 (25), s. 307-318. Wersja online, dostęp 14.11.2016: <http://pressto.amu.edu.pl/index.php/b/article/view/142>
91. Unia Europejska wspiera kulturę – Śląska Internetowa Biblioteka Zbiorów Zabytkowych [online]. // Polskie.Radio.pl. – 17 lutego 2015. Dostęp 14.11.2016: <http://www.polskieradio.pl/13/2772/Artykul/1381545,Kulturalna-Europa>
92. Waga, Małgorzata: Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego dla ŚBC / Małgorzata Waga, Aneta Drabek. – Rys. // Gazeta Uniwersytecka. – 2010, nr 8, s. 24-25. Wersja online, dostęp 14.11.2016: <http://gazeta.us.edu.pl/node/262561>
93. Waga, Małgorzata: Wewnętrzna organizacja działań Śląskiej Biblioteki Cyfrowej [online] / Małgorzata Waga. // W: Konferencja Biblioteka 2.0 : zasoby cyfrowe w nauce, kulturze i administracji. – Katowice : Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego, Biblioteka Śląska, 2008. – S. [191-199]. Dostęp 14.11.2016: <http://www.sbc.org.pl/publication/10907>
94. Wałek, Anna: Śląska Biblioteka Cyfrowa. // W: Biblioteki Cyfrowe na platformie dLibra. – Warszawa : Wydawnictwo Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, 2009. – S. 83-102. Wersja online, dostęp 14.11.2016: <http://bbc.uw.edu.pl/publication/727>
95. Warchał, Magdalena: Bezcenne książki będzie można oglądać w internecie. // Gazeta Wyborcza. Katowice. – 2009, nr 160, s. 1.
96. Warchał, Magdalena: Mamy pakiet dla dojrzałych. // Gazeta Wyborcza. Gazeta Częstochowa. – 2015, nr 252, s. 3.
97. Werla, Marcin: Biblioteki w chmurze – rozmowa z Marcinem Werłą [online] / [rozm.] Marcin Wilkowski. // HM historia i media – 20 października 2014. Dostęp 14.11.2016: <http://historiaimedia.org/2014/10/22/biblioteki-w-chmurze-rozmowa-z-marcinem-werla>
98. Werla, Marcin: Regionalne biblioteki cyfrowe w kontekście krajowym i europejskim. // W: Znaczenie udostępniania kopii cyfrowych regionalnych zbiorów bibliotecznych w sieci : materiały z konferencji Stargard Szczeciński, 5 września 2014 r. / pod red. Andrzeja Puławskiego. – Stargard Szczeciński : Książnica Stargardzka, 2014. – S. 89-103.
99. Wielek-Konopka, Małgorzata: Depozyty cyfrowe z prywatnych kolekcji jako sposób wzbogacania zasobów bibliotek cyfrowych i ochrony dziedzictwa kulturowego. – Fot. // Przegląd Biblioteczny. – 2012, z. 3, s. 351-368. Wersja online, dostęp 14.11.2016: <http://bbc.uw.edu.pl/publication/927>

100. Woźnikowska, Jadwiga: Volontarius – znaczy wrażliwy. – Fot. // Śląsk. – R. 19 [właśc. 20], nr 1 (2014), s. 42-43. Wersja online, dostęp 14.11.2016: <http://sbc.org.pl/publication/94688>
Katowiccy wolontariusze, m.in. ze Społecznej Pracowni Digitalizacji Biblioteki Śląskiej
101. Ziółkowski, Damian: Biblioteka 2.0 – zasoby cyfrowe w nauce, kulturze i administracji // Bibliotheca Nostra. – 2008, nr 2, s. 38-40. Wersja online, dostęp 14.11.2016: <http://www.sbc.org.pl/publication/9288>
102. Ziółkowski, Damian: II Zebranie Uczestników Śląskiej Biblioteki Cyfrowej. // Bibliotheca Nostra. – 2008, nr 4, s. 23-24. Wersja online, dostęp 14.11.2016: <http://www.sbc.org.pl/publication/11710>
103. Ziółkowski, Damian: III Zebranie Śląskiej Biblioteki Cyfrowej. // Bibliotheca Nostra. – 2009, nr 3/4, s. 113-114. Wersja online, dostęp 14.11.2016: <http://www.sbc.org.pl/publication/20239>

Prezentacje

104. Drabek, Aneta: Drugie życie książki, czyli o bibliotekach cyfrowych słów kilka [online]. Prezentacja multimedialna przygotowana na konferencję „Dawne i współczesne oblicze książki” / Aneta Drabek. – Katowice. – 24 kwietnia 2009. Dostęp 14.11.2016: http://www.slideshare.net/SlaskaBC/drugie-ycie-ksiki-czyli-o-bibliotekach-cyfrowych-sw-kilka?qid=22734d6e-9701-4700-9d16-6a10e31e7384&v=&b=&from_search=32
105. Koszowska, Agnieszka: Śląska Biblioteka Cyfrowa : projekty, inicjatywy, pomysły [online]. Prezentacja multimedialna przygotowana do wykładu na I Zebraniu Uczestników Śląskiej Biblioteki Cyfrowej 6 czerwca 2007. – Katowice. – 6 czerwca 2007. Dostęp 14.11.2016: <http://www.sbc.org.pl/publication/4293>
106. Lis, Remigiusz: Od cyfrowej technologii do społecznej innowacji : digitalizacja – edukacja medialna – cyfrowe włączenie [online]. – [2011]. Dostęp 14.11.2016: <http://www.slideshare.net/SlaskaBC/spoeczna-pracownia-digitalizacji-bc>
107. Lis, Remigiusz: Podsumowanie projektu Śląska Internetowa Biblioteka Zbiorów Zabytkowych [online] / Remigiusz Lis, Barbara Maresz. – Katowice: Biblioteka Śląska, 2013. Dostęp 14.11.2016: <http://www.sbc.org.pl/publication/78514>
108. Lis, Remigiusz: Projekty rozwojowe kolekcji ŚBC : start-up projekt „Śląskie Archiwum Opozycyjne – 1989”, publikacje Urzędu Statystycznego w Katowicach [online]. – Katowice, 28 listopada 2013. Dostęp 14.11.2016: <http://www.sbc.org.pl/publication/86648>
Prezentacja multimedialna do referatu podczas VII Zebrania Uczestników ŚBC
109. Lis, Remigiusz: Przyszłość bibliotek cyfrowych : możliwe scenariusze [online]. – 27 marca 2015. Dostęp 14.11.2016: <http://archiwum.rajaska.info/o-bibliotece/do-pobrania/finish/121-przyszlosc-bibliotek-cyfrowych-mozliwe-scenariusze/1029-przyszlosc-bibliotek-cyfrowych-mozliwe-scenariusze-r-lis.html>
110. Lis, Remigiusz: Śląska Biblioteka Cyfrowa : bibliotekarstwo innowacyjne [online]. – Katowice 2007. Dostęp 14.11.2016: <http://www.sbc.org.pl/publication/4292>
Prezentacja multimedialna do referatu na I Zebraniu Uczestników ŚBC

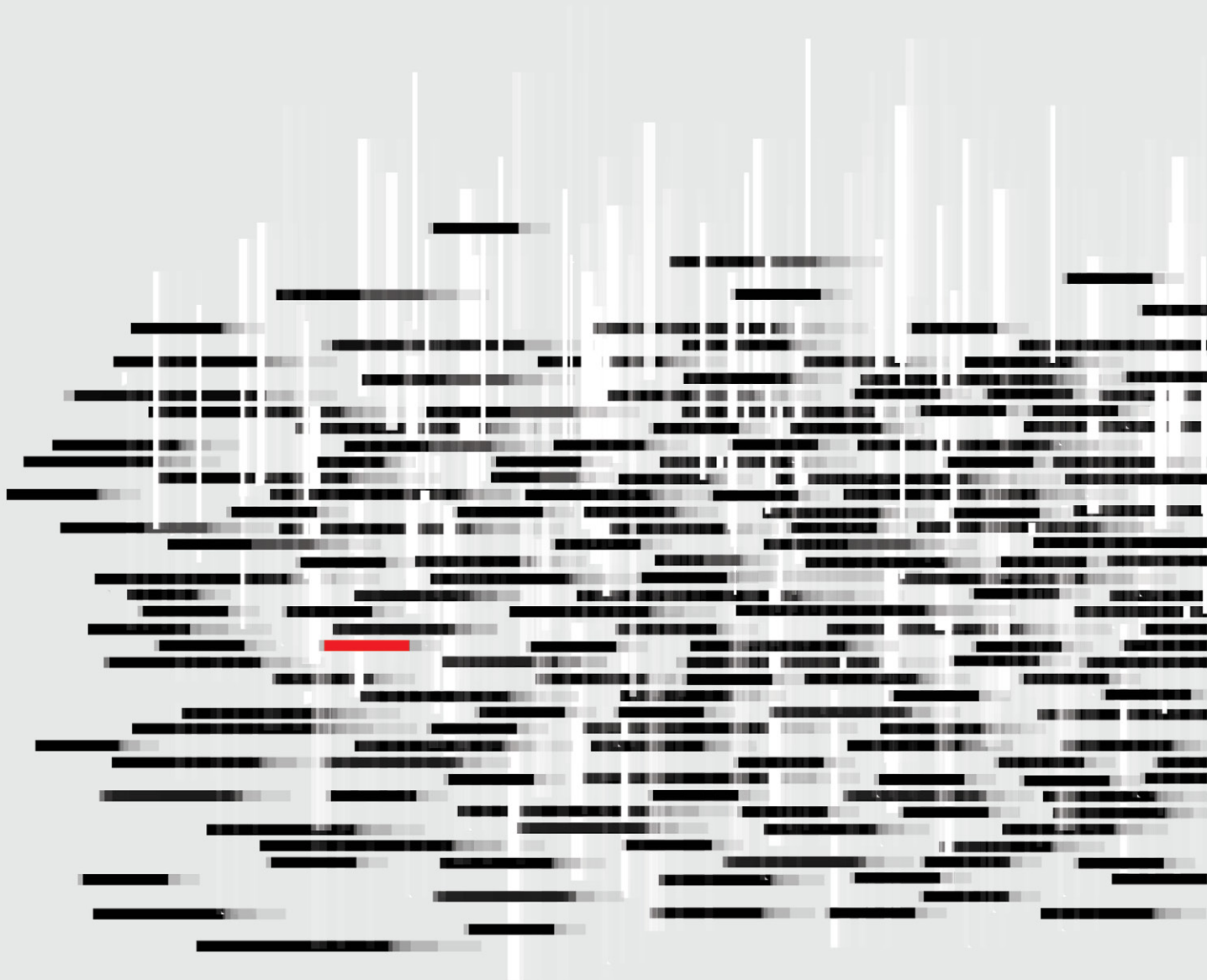
111. Lis, Remigiusz: Śląska Biblioteka Cyfrowa i Społeczna Pracownia Digitalizacji [online]. – Katowice, 8 kwietnia 2008. Dostęp 14.11.2016: <http://www.sbc.org.pl/publication/8197>
Prezentacja multimedialna do referatu na Uniwersytecie Trzeciego Wieku w Katowicach
112. Lis, Remigiusz: The Social Digitization Workshop [online]. // European Congress on E-Inclusion : ECEI11. – Brussesls, 6–7 September 2011. Dostęp 14.11.2016: <http://www.slideshare.net/SlaskaBC/the-social-digitization-workshop-ecei11-transformative-impact-of-libraries>
113. Maresz, Barbara: Biblioteka Teatru Lwowskiego – unikatowa kolekcja Biblioteki Śląskiej [online]. – Katowice, 2011. Dostęp 14.11.2016: <http://www.sbc.org.pl/publication/31780>
114. Orłowska, Barbara: Udział Biblioteki Głównej Uniwersytetu Opolskiego w tworzeniu zasobów Śląskiej Biblioteki Cyfrowej [online] / Barbara Orłowska, Bożena Smentek, Dorota Wierzbicka-Próchniak. – 2013. Dostęp 14.11.2016: <http://www.sbc.org.pl/publication/86652>
Prezentacja multimedialna do referatu podczas VII Zebrania Uczestników ŚBC
115. Popowniak, Patrycja: Silesian Digital Library – its character and collections [online]. // International Workshop „Digitizing German-language cultural heritage from Eastern Europe”. – Regensburg, 27-28 kwietnia 2015. Dostęp 14.11.2016: <http://www.sbc.org.pl/publication/262925>
116. Pulikowski, Arkadiusz: The process of digitalization : the case of Silesian Digital Library [online]. – 2009. Dostęp 14.11.2016: <http://www.sbc.org.pl/publication/13910>
Prezentacja multimedialna do wykładu poprowadzonego w kwietniu 2009 r. dla studentów Katedry bibliotekoznawstwa i informacji naukowej (Katedra książniczej a i nformačnej vedy) na Uniwersytecie Komenskigo (Univerzita Komenského) w Bratysławie
117. SPD jako forma rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną na przykładzie działań prowadzonych przez Stowarzyszenie „Arteria” [online]. – Katowice. – 8 grudnia 2014. Dostęp 14.11.2016: <http://www.slideshare.net/SlaskaBC/lskie-centrum-edukacji-arteria>
Prezentacja przygotowana na VIII Zebranie ŚBC

Filmy

118. Bratkowski, Przemysław: Śląska Biblioteka Cyfrowa : 100 000 publikacji [online]. – Katowice : BŚ, 2014. – Czas trwania: 5:23. Dostęp 14.11.2016: <https://www.youtube.com/watch?v=RaL2b0YPnvg>
119. Bratkowski, Przemysław: The Social Digitization Workshop [online]. – Katowice : BŚ, 2011. – Czas trwania: 1:07. Dostęp 14.11.2016: https://www.youtube.com/watch?v=yF_N4UVsMps

Opracowanie:

*dr Aneta Drabek, kustosz dyplomowany Departamentu Udostępniania Zbiorów i Informacji Naukowej
Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego
dr Agnieszka Magiera, starszy kustosz Działu Mediów Cyfrowych „Digitarium” Biblioteki Śląskiej*

B
Biblioteka Śląska

Śląskie.

ISBN 978-83-64210-36-5